

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ

**ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ**

ΚΟΚΚΟΛΑΚΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ - ΜΑΡΙΟΣ	A.M. 10086
ΝΤΕΡΤΖΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	A.M. 9805
ΜΑΡΚΑΚΗ ΑΡΙΣΤΕΑ	A.M. 9426

ΝΕΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΑΓΡΟΤΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Επιβλέπουσα: Δρ. Ταμπουρατζή Ευθαλία

Ηράκλειο
Μάιος, 2018

Ευχαριστίες

Θέλουμε να ευχαριστήσουμε θερμά την επιβλέπουσα καθηγήτρια της πτυχιακής μας εργασίας Δρ. Ταμπουρατζή Ευθαλία για την πολύτιμη ερευνητική βοήθεια και τις ουσιαστικές μεθοδολογικές προτάσεις που βελτίωσαν σε μεγάλο βαθμό την πρωτοτυπία της έρευνάς μας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ – SUMMARY.....	7
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ	
ΕΛΛΑΔΑ.....	11
1.1 Εργατικό Δυναμικό Αγροτικού Τομέα.....	11
1.2 Δημογραφικά και Κοινωνικά Χαρακτηριστικά Αγροτικού Τομέα.....	15
1.2.1 Δημογραφική Ανάλυση Αγροτικού Τομέα.....	15
1.2.2 Κοινωνική Ανάλυση Αγροτικού Τομέα.....	17
1.3 Γενικά Χαρακτηριστικά Αγροτικού Τομέα.....	25
1.4 Στατιστικά στοιχεία αγροτικής περιφέρειας.....	31
1.5 Συμπεράσματα Στατιστικής Ανάλυσης Αγροτικού Τομέα	34
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΝΟΜΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ	35
2.1 Οι προϋποθέσεις για να χαρακτηριστεί ως επαγγελματίας κάποιος που ασχολείται με τον ευρύτερο αγροτικό τομέα	35
2.2 Εναλλακτικές προϋποθέσεις για να θεωρηθεί πως ένας επαγγελματίας αγρότης ή μια εταιρία έχει την κατοχή μιας εκμετάλλευσης του αγροτικού τομέα.	36
2.3 Εκμετάλλευση του Αγροτικού Τομέα και Λοιπές Δραστηριότητες.....	36
2.4 Η έννοια του Υπεύθυνου της Εκμετάλλευσης του Αγροτικού Τομέα και οι Δραστηριότητες του Αγροτικού Τομέα.....	37
2.5 Υπολογισμός του κλάσματος εργασίας σε ετήσιο επίπεδο σε μια εκμετάλλευση του αγροτικού τομέα	37
2.6 Υπολογισμός του εισοδήματος της αγροτικής δραστηριότητας	40
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΕΙΔΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΦΠΑ ΑΓΡΟΤΩΝ.....	43
3.1 Αγρότες που εντάσσονται σε Ειδικό Καθεστώς.....	43

3.2 Αγρότες που εντάσσονται στο Κανονικό Καθεστώς ΦΠΑ.....	44
3.2.1 Κατ' Επιλογή μετάβαση στο Κανονικό Καθεστώς	45
3.2.2 Αναγκαστική Αλλαγή Ειδικού Καθεστώτος σε Κανονικό Καθεστώς ΦΠΑ.....	46
3.3 Αλλαγή από το Κανονικό Καθεστώς ΦΠΑ στο Ειδικό Καθεστώς ΦΠΑ.....	46
3.4 Αναγκαστική Απογραφή αλλαγής καθεστώτος ΦΠΑ	46
3.5 Υποχρεώσεις και Δικαιώματα από αλλαγή καθεστώτος ΦΠΑ.....	47
3.6 Ημερομηνίες εγγραφής.....	48
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΑΓΡΟΤΩΝ.....	49
4.1 Αγροτική Επιχειρηματική Δραστηριότητα.....	49
4.2 Τρόπος Φορολόγησης Αγροτικής Επιχειρηματικής Δραστηριότητας.....	49
4.3 Φορολόγηση Κερδών Αγροτικής Επιχειρηματικής Δραστηριότητας.....	50
4.4 Μείωση Φόρου Αγροτικών Εισοδημάτων.....	53
4.5 Μειώσεις Φόρου για Δωρεές.....	60
4.6 Αγροτικές Επιδοτήσεις και Αποζημιώσεις.....	61
4.7 Ειδική Εισφορά Αλληλεγγύης.....	63
4.8 Προκαταβολή Φόρου Εισοδήματος.....	65
4.9 Τέλος Επιτηδεύματος.....	66
4.10 Φορολόγηση Αγροτικών Συνεταιρισμών.....	66
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΑΓΡΟΤΩΝ.....	69
5.1 Εφαρμογή Λογιστικής Παρακολούθησης Αγρότη Κανονικού Καθεστώτος.....	69
5.1.1 Εισαγωγικές πληροφορίες Αγρότη Κανονικού Καθεστώτος.....	69
5.1.2 Λογιστικά Γεγονότα Έτους Αγρότη Κανονικού Καθεστώτος ΦΠΑ κατά το 2016.....	70

5.1.3 Βιβλίο Εσοδών – Εξόδων.....	87
5.1.4 Συγκεντρωτικά Δεδομένα Τριμήνων Εφαρμογής Κανονικού Καθεστώτος.....	92
5.1.5 Δηλώσεις ΦΠΑ ανά τρίμηνο με Έντυπά Φ2.....	94
5.1.6 Έντυπο Ε3 Κατάσταση Οικονομικών Στοιχείων από Επιχειρηματική Δραστηριότητα.....	98
5.1.7 Έντυπο Ε1 Δήλωσης Φορολογίας Εισοδήματος.....	100
5.1.8 Υπολογισμός Φόρου Συνολικά.....	102
5.1.9 Λοιπά Έντυπα ΕΛΓΑ και ΟΠΕΚΕΠΕ.....	103
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	106
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΠΗΓΕΣ.....	108

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1.1 Ηλικιακή Κατανομή Εργαζομένων στον Αγροτικό Τομέα και στο Σύνολο της Οικονομίας της Ελλάδας κατά την περίοδο 2008 – 2017.....	16
Πίνακας 1.2 Ποσοστό Γυναικών που εργάζονται στον Αγροτικό Τομέα και στο Σύνολο της Οικονομίας σε Ελλάδα και ΕΕ των 28 κατά την περίοδο 2008 – 2017..	18
Πίνακας 1.3 Ποσοστό Ανδρών/Γυναικών που Διευθύνουν μια Αγροτική Δραστηριότητα σε Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία κατά τα έτη 2005,2010,2013.....	20
Πίνακας 1.4 Επίπεδα εκπαίδευσης στον Αγροτικό Τομέα και στο Σύνολο της Οικονομίας για το 2016 στην Ελλάδα, ΕΕ28, και σε έναν αριθμό Ευρωπαϊκών χωρών.....	21

Πίνακας 1.5 Επίπεδο Αγροτικής Εξειδίκευσης σε Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία για τα έτη 2005, 2010, 2013.....	24
Πίνακας 1.6 Ποσοστό Εργαζομένων Πλήρους Απασχόλησης στον Αγροτικό Τομέα	26
Πίνακας 1.7 Εργατικό Δυναμικό Πλήρους Απασχόλησης του Αγροτικού Τομέα με βάση την οικογενειακή ιδιότητα σε Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία για τα έτη 2005, 2007, 2010, 2013.....	27
Πίνακας 4.1 Ισχύουσα Κλίμακα Φορολόγησης Αγροτικής Επιχειρηματικής Δραστηριότητας.....	51
Πίνακας 4.2 Προβλεπόμενη Κλίμακα Φορολόγησης Αγροτικής Επιχειρηματικής Δραστηριότητας από 1-1-2020.....	52
Πίνακας 4.3 Φορολόγηση Αγροτικών Δραστηριοτήτων.....	54
Πίνακας 4.4 Μείωση Φόρου Αγροτικών Εισοδημάτων για Εισοδήματα μέχρι 20.000€.....	56
Πίνακας 4.5 Ποσοτικά όρια χτισίματος αφορολογήτου.....	57
Πίνακας 4.6 Απόσπασμα Ε1 σχετικά με τις Επιδοτήσεις και τις Ενισχύσεις που λαμβάνουν οι Αγρότες.....	62
Πίνακας 4.7 Φορολογική αντιμετώπιση – Κάλυψη Τεκμηρίων Επιδοτήσεων και Αποζημιώσεων Αγροτών.....	63
Πίνακας 4.8 Ισχύουσα Κλίμακα Εισφοράς Αλληλεγγύης.....	64
Πίνακας 4.9 Προβλεπόμενη Κλίμακα Εισφοράς Αλληλεγγύης από 1/1/2020.....	64
Πίνακας 4.10 Φορολογική αντιμετώπιση αποτελεσμάτων Αγροτικού Συνεταιρισμού.....	67

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 1.1 Εργατικό Δυναμικό ευρύτερου ελληνικού Αγροτικού Τομέα κατά την περίοδο 2000 – 2016	12
Διάγραμμα 1.2 Ποσοστό Εργαζομένων του ευρύτερου Ελληνικού Αγροτικού Τομέα προς το σύνολο κατά την περίοδο 2000 με 2016	13
Διάγραμμα 1.3 Διακρατική Ευρωπαϊκή σύγκριση Ποσοστού Εργατωρών Αγροτικού Τομέα για το 2016	14
Διάγραμμα 1.4 Ποσοστό Αγροτικών Δραστηριοτήτων Με Λοιπές Επικερδείς Δραστηριότητες σε Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία για τα έτη 2005, 2007, 2010, 2013 ...	29
Διάγραμμα 1.5 Κατανομή Λοιπών Επικερδών Δραστηριοτήτων της Αγροτικής Δραστηριότητας για το 2013 στην Ελλάδα	30
Διάγραμμα 1.6 Ποσοστό Πληθυσμού που ζει στην Περιφέρεια σε Ελλάδα και ΕΕ28 κατά την περίοδο 2010-2016	32
Διάγραμμα 1.7 Διάμεσος Διαθέσιμου Εισοδήματος ανά βαθμό αστικοποίησης στην Ελλάδα	33

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η εργασία μας αρχικώς προχωράει σε μια στατιστική ανάλυση του αγροτικού τομέα. Στην συνέχεια αναλύουμε το νέο πλαίσιο της αγροτικής δραστηριότητας ως προς τα βασικά χαρακτηριστικά του αγροτικού επαγγέλματος. Επίσης αναφερόμαστε σε στον διαχωρισμό των αγροτών σε ειδικό και κανονικό καθεστώς ΦΠΑ και τις υποχρεώσεις που επιφέρει η κάθε κατηγοριοποίηση. Επιπλέον, παρουσιάζουμε αναλυτικά τις φορολογικές επιβαρύνσεις που αντιμετωπίζουν οι έχοντες αγροτικό εισόδημα. Στο τέλος της εργασίας, προχωράμε σε μια εφαρμογή φορολόγησης αγρότη κανονικού καθεστώτος.

Λέξεις-κλειδιά: φορολόγηση, αγροτών, φόρος, καθεστώς, κανονικό, ειδικό, ασφαλιστικό, επάγγελμα αγρότης

SUMMARY

Our work is initially proceeding in a statistical analysis of the agricultural sector. We then analyse the new framework of agricultural activity about the basic characteristics of the agricultural profession. We also refer to the segregation of farmers in a special and normal VAT regime and the obligations that each categorisation brings. In addition, we present in detail the tax burdens faced by farmers with agricultural income. At the end of the work, we are proceeding to a tax application of a farmer of normal VAT regime status.

Keywords: taxation, farmers, tax, regime, normal, special, social security, professional farmer

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο αγροτικός κλάδος έχει δεσπόζουσα θέση και σημαντικότητα στην Ελληνική οικονομία, προσφέροντας στην εξωτερική ανάπτυξη της χώρας μέσω των σημαντικών εξαγωγών που πραγματοποιούνται σε αγροτικά προϊόντα και στην εσωτερική ανάπτυξη αντιστοίχως, με τον κλάδο να αποτελεί στην ουσία την μοναδική επαγγελματική διέξοδο για ένα σημαντικό κομμάτι του πληθυσμού της περιφέρειας. Συγχρόνως, μεγάλο ποσοστό των Ελλήνων φορολογουμένων δηλώνουν εισοδήματα από αγροτική δραστηριότητα είτε ως κατ' επάγγελμα αγρότες, είτε ως μη επαγγελματίες αγρότες, οπότε η φορολογική αντιμετώπιση του κλάδου επηρεάζει ένα σημαντικό κομμάτι της Ελληνικής κοινωνίας και ιδιαίτερω την περιφέρεια.

Με βάση τα πιο πρόσφατα στατιστικά στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. το 2017 ο ευρύτερος αγροτικός τομέας συνέφερε 6,4 δις € στην ελληνική οικονομία σε βασικές τιμές αποτελώντας στην ουσία το 3,86% της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας της Ελληνικής οικονομίας ή το 3,42% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος σε αγοραίες τιμές. Φαινομενικά το ποσοστό μπορεί να ερμηνευτεί ως σχετικά μικρό αλλά αντιθέτως είναι υπερδιπλάσιο από το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 28 όπου η συμμετοχή του αγροτικού τομέα στη Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία βρίσκεται για το 2016 μόλις στο 1,5% με βάση τα τελευταία στοιχεία της Eurostat.

Ακόμα πιο σημαντική είναι η συμβολή του αγροτικού κλάδου στην απασχόληση όπου με βάση τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ., απασχολήθηκαν περίπου 453,4 χιλιάδες Έλληνες το 2017 στον ευρύτερο αγροτικό κλάδο, ποσοστό που αντιστοιχεί στο 12,08% του εργατικού δυναμικού, με τον αντίστοιχο μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 28 να είναι μόλις στο 4,4% του ενεργού πληθυσμού με βάση τα στοιχεία της Eurostat.

Οι αρνητικές οικονομικές εξελίξεις της τελευταίας δεκαετίας, με την παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση του 2008 και την Ελληνική κρίση χρέους του 2010, οδήγησαν την χώρα σε αναγκαστική δημοσιονομική πολιτική περιορισμού των κρατικών δαπανών και σε αντίστοιχη αύξησης της φορολογίας. Τα τελευταία έτη, οι αλλαγές και οι μεταβολές στο φορολογικό σύστημα είναι διαρκείς χωρίς να υπάρχει κάποια τάση για σταθεροποίηση των πολιτικών. Αυτή η αστάθεια του φορολογικού συστήματος δημιουργεί ένα ευρύτερο αρνητικό κλίμα για το άμεσο μέλλον λόγω επιπλέον αναμενόμενων επιβαρύνσεων και σίγουρα δημιουργεί ένα αρνητικό αντίκτυπο στις γενικότερες προοπτικές ανάπτυξης της οικονομίας.

Η ανάγκη για αύξηση των δημοσίων εσόδων έχει οδηγήσει σε οριζόντιες πολιτικές φορολόγησης των πολιτών, με τον κλάδο της επιχειρηματικότητας και ειδικότερα του ελεύθερου επαγγελματία να αντιμετωπίζει ιδιαίτερα υψηλή φορολογική και ασφαλιστική επιβάρυνση. Παρομοίως, η ανάγκη για αύξηση των φορολογικών εσόδων από τα αγροτικά εισοδήματα έχουν επιφέρει τεράστιες επιβαρύνσεις στην λειτουργία του αγροτικού επαγγέλματος από φορολογικής και ασφαλιστικής άποψης. Βέβαια, μια πιο αποστασιοποιημένη ερμηνεία της αλλαγής του φορολογικού συστήματος μπορεί να θεωρήσει ως επιβεβλημένη την γενικότερη διεύρυνση της φορολογικής βάσης, με την μεγαλύτερη φορολόγηση των αγροτικών εισοδημάτων, με σκοπό την δικαιότερη κατανομή των φορολογικών υποχρεώσεων στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο.

Στο αρχικό κεφάλαιο της εργασίας προχωράμε σε μια αναλυτική στατιστική ανάλυση του αγροτικού επαγγέλματος με βάση τα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία της Eurostat. Στο δεύτερο κεφάλαιο της εργασίας μας αναλύουμε τις έννοιες και τους νομικούς ορισμούς που συνδέονται άμεσα με το επάγγελμα των αγροτών και την ευρύτερη αγροτική δραστηριότητα. Στο τρίτο κεφάλαιο της εργασίας μας αναφερόμαστε αναλυτικά στον διαχωρισμό των αγροτών σε κανονικό και ειδικό καθεστώς με βάση το μέγεθος και το αντικείμενο της δραστηριότητας τους. Στο

τέταρτο και κεφάλαιο της εργασίας μας παρουσιάζουμε μια αναλυτική προσέγγιση των φορολογικών επιβαρύνσεων του αγροτικού εισοδήματος. Στο πέμπτο και τελευταίο κεφάλαιο της εργασίας μας παρουσιάζουμε μια αναλυτική εφαρμογή λογιστικής παρακολούθησης ενός αγρότη του κανονικού καθεστώτος ΦΠΑ. Στο τέλος της εργασίας αναφέρουμε τα συμπεράσματα μας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στο εισαγωγικό κεφάλαιο της εργασίας μας προχωρούμε σε μια αναλυτική στατιστική προσέγγιση του αγροτικού επαγγέλματος στην Ελλάδα, με βάση τα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία στην ηλεκτρονική πύλη της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας Eurostat.

1.1 Εργατικό Δυναμικό Αγροτικού Τομέα

Η σημαντικότητα του Αγροτικού Επαγγέλματος στην Ελληνική οικονομία μπορεί να ερευνηθεί αρχικώς στο εργατικό δυναμικό του ευρύτερου Αγροτικού Τομέα και τις αλλαγές που έχουν σημειωθεί τα τελευταία έτη.

Στο Διάγραμμα 1.1 παρουσιάζεται το εργατικό δυναμικό του ευρύτερου ελληνικού Αγροτικού Τομέα κατά την περίοδο 2000 με 2016. Σε πρώτη ανάλυση είναι εμφανής η πτωτική τάση του εργατικού δυναμικού του αγροτικού τομέα κατά την περίοδο μελέτης, με τον αριθμό των εργαζομένων του τομέα να πέφτει στις 461,82 χιλιάδες το 2016 από 690,54 χιλιάδες το 2000, σημειώνοντας συνολικά μια πτώση -33,12%.

Η διαχρονική μεταβολή του εργατικού δυναμικού στο διάστημα 2000 με 2016 μπορεί να διαχωριστεί σε τρεις περιόδους, αρχικώς στην περίοδο 2000 με 2004 όπου σημειώνεται έντονη μείωση του εργατικού δυναμικού από 690,54 χιλιάδες το 2000 σε 545,30 χιλιάδες το 2004, δηλαδή επιμέρους μείωση -21,03%. Στην συνέχεια η περίοδος 2004 με 2010 μπορεί να χαρακτηριστεί από σχετική σταθερότητα στον απόλυτο αριθμό του εργατικού δυναμικού του αγροτικού τομέα με ένα αρνητικό ρυθμό μεταβολής στην συγκεκριμένη περίοδο μόλις -1,88%. Η τελευταία περίοδος αναφέρεται στα έτη 2010 με 2016, δηλαδή στα έτη που ακολούθησαν την ελληνική οικονομική κρίση, με τον αριθμό του εργατικού δυναμικού του αγροτικού τομέα να

μειώνεται ξανά με έντονο ρυθμό και να πηγαίνει από τις 535,01 χιλιάδες το 2010 στις 461,82 χιλιάδες το 2016, σημειώνοντας μια επιμέρους μείωση -13,68%. Άρα, οι αρχές των δεκαετιών του 2000 και του 2010 μπορούν να χαρακτηριστούν από έντονη πτώση του εργατικού δυναμικού του αγροτικού τομέα σε απόλυτους αριθμούς, για μάλλον διαφορετικούς λόγους, με την πτώση των τελευταίων ετών να οφείλεται κατά πάσα πιθανότητα στην μείωση της δραστηριότητας στην ελληνική οικονομία γενικότερα.

Διάγραμμα 1.1

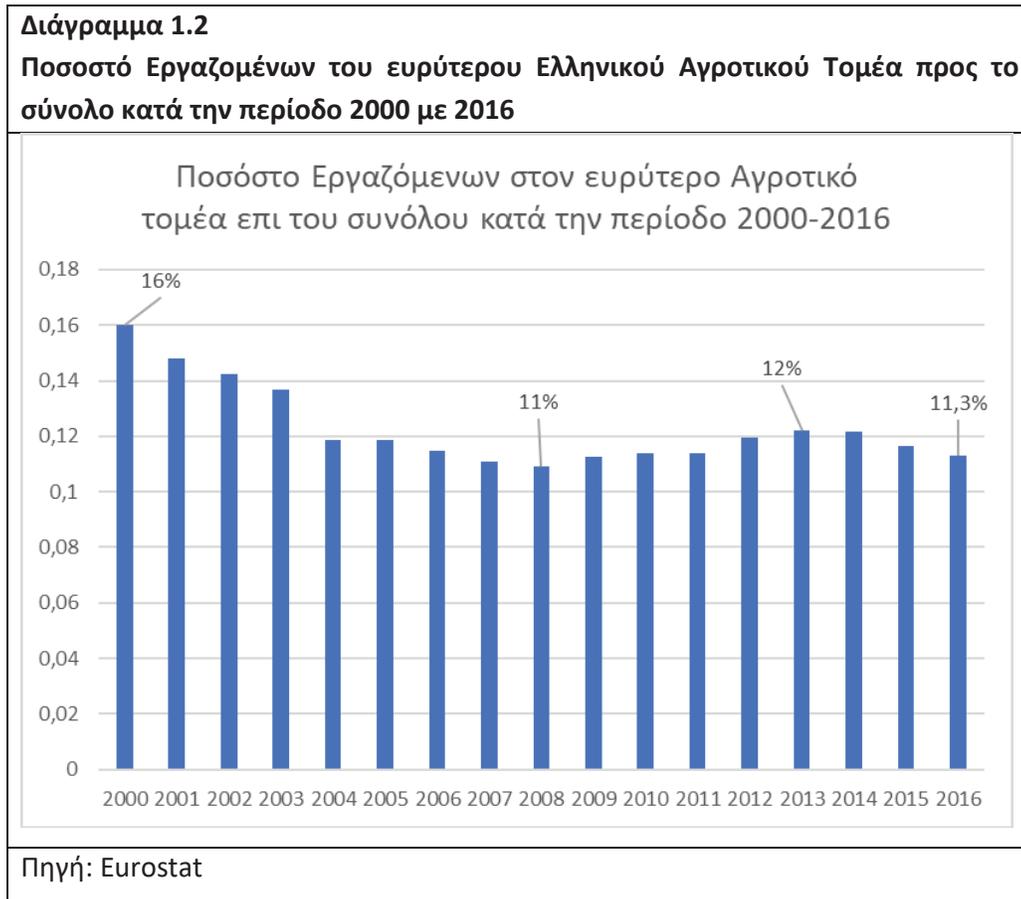
Εργατικό Δυναμικό ευρύτερου ελληνικού Αγροτικού Τομέα κατά την περίοδο 2000 - 2016

Πηγή: Eurostat

Η προσέγγιση του εργατικού δυναμικού του αγροτικού τομέα σε απόλυτους αριθμούς μπορεί να μην δείχνει την πλήρη εικόνα των μεταβολών του τομέα, λόγω πιθανής διαφοροποίησης του συνολικού εργατικού δυναμικού, εξαιτίας παραγόντων όπως η γήρανση του πληθυσμού και οι μεταβολές του επιπέδου

ανεργίας. Γι' αυτό τον λόγο παρουσιάζουμε στο Διάγραμμα 1.2 το εργατικό δυναμικό του αγροτικού τομέα ως ποσοστό επί του συνόλου των εργαζομένων της οικονομίας κατά την ίδια περίοδο 2000 με 2016.

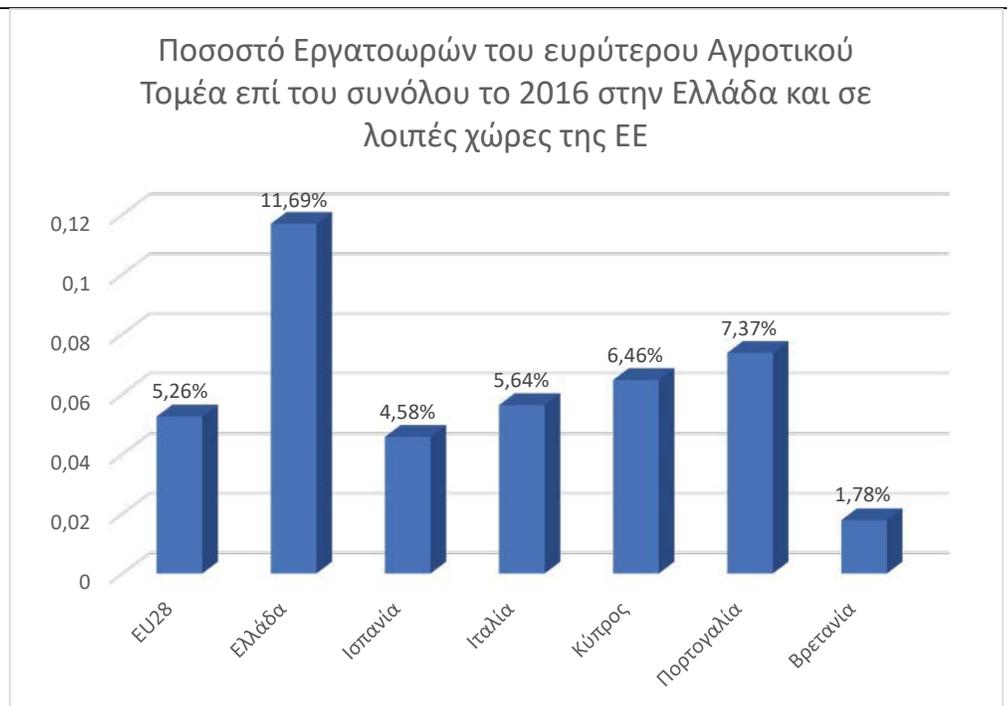
Η ερμηνεία του Διαγράμματος 1.2 διαφέρει αρκετά από το προηγούμενο Διάγραμμα 1.1, με το ποσοστό των εργαζομένων του αγροτικού τομέα προς το σύνολο των εργαζομένων να διαχωρίζεται ουσιαστικά σε δύο περιόδους. Στην πρώτη περίοδο από το 2000 μέχρι το 2008, όπου παρουσιάζεται μια συνεχής πτωτική πορεία του ποσοστού από το 16% το 2000 στο 11% το 2008. Ενώ, στην δεύτερη περίοδο από το 2008 μέχρι το 2016 όπου το ποσοστό του εργατικού δυναμικού του αγροτικού τομέα της ελληνικής οικονομίας παραμένει σε σταθερά επίπεδα, με μια μικρή αυξητική

τάση από το 2008 μέχρι το 2013, που στην συνέχεια αντισταθμίζεται με μια αντίστοιχη πτωτική τάση στα έτη που ακολουθούν μέχρι το 2016.

Η ανάλυση του εργατικού δυναμικού του αγροτικού τομέα μπορεί να γίνει και υπό το πρίσμα του ποσοστού των εργατωρών που αντιστοιχούν στον τομέα επί του συνόλου των εργατωρών της οικονομίας, λαμβάνοντας υπόψη και τις αντίστοιχες αναλογίες που επικρατούν σε άλλα Ευρωπαϊκά κράτη. Πιο συγκεκριμένα, στο Διάγραμμα 1.3 παρουσιάζεται το ποσοστό των εργατωρών του αγροτικού τομέα για το 2016 προς το σύνολο της οικονομίας στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Διάγραμμα 1.3

Διακρατική Ευρωπαϊκή σύγκριση Ποσοστού Εργατωρών Αγροτικού Τομέα για το 2016

Πηγή: Eurostat

Με την ανάλυση του Διαγράμματος 1.3 γίνεται ιδιαίτερως αντιληπτή η σημαντικότητα του αγροτικού τομέα για την ελληνική οικονομία από άποψη εργατωρών. Με τον ευρωπαϊκό μέσο της ΕΕ των 28 να βρίσκεται στο 5,26%, ενώ στην ελληνική οικονομία οι εργατοώρες του αγροτικού τομέα αντιστοιχούν στο υπερδιπλάσιο ποσοστό 11,69%. Η Ελλάδα κυμαίνεται σε πολύ υψηλότερα επίπεδα και από λοιπές Ευρωπαϊκές χώρες της Νότιας Ευρώπης, όπου το παρόμοιο σχετικά κλίμα προσφέρει παρόμοιες δυνατότητες αγροτικής δραστηριότητας, όπως η Ισπανία με ποσοστό 4,58% και η Ιταλία με ποσοστό 5,64%. Ενώ, ακόμα πιο έντονη είναι η διαφοροποίηση της Ελλάδας με βόρειες χώρες της Ένωσης, όπως η Βρετανία, όπου το ποσοστό των εργατωρών του αγροτικού τομέα βρίσκεται μόλις στο 1,78% του συνόλου της οικονομίας.

1.2 Δημογραφικά και Κοινωνικά Χαρακτηριστικά Αγροτικού Τομέα

Στην συνέχεια της στατιστική ανάλυσης του αγροτικού τομέα ασχολούμαστε με κοινωνικά και δημογραφικά χαρακτηριστικά του ευρύτερου αγροτικού επαγγέλματος.

1.2.1 Δημογραφική Ανάλυση Αγροτικού Τομέα

Αρχικώς, στον Πίνακα 1.1 παρουσιάζεται η διαχρονική ηλικιακή κατανομή του εργατικού δυναμικού του αγροτικού τομέα και του συνόλου της οικονομίας στην Ελλάδα κατά το χρονικό διάστημα 2008 με 2017, με την ανάλυση να γίνεται στα εξής τρία ηλικιακά γκρουπ: α) 15-39, β) 40-64, και γ) 65 και άνω.

Βλέποντας σε πρώτη ανάλυση την ηλικιακή κατανομή του αγροτικού τομέα και του συνόλου της οικονομίας στον Πίνακα 1.1 γίνεται σχετικά εύκολα αντιληπτό ότι η χώρα μας αντιμετωπίζει ένα φαινόμενο γήρανσης του εργατικού δυναμικού ή

δυσκολίας ένταξης των νέων εργαζομένων στο εργατικό δυναμικό με το ποσοστό συμμετοχής του ηλικιακού γκρουπ 15-39 να μειώνεται διαχρονικά και στον αγροτικό τομέα και στο σύνολο της οικονομίας κατά την περίοδο μελέτης του Πίνακα 1.1 2008 με 2017. Πιο συγκεκριμένα στον αγροτικό τομέα υπήρξε έντονη μείωση της συμμετοχής του ηλικιακού γκρουπ 15-39 από το 30,09% το 2008 στο 23,75% το 2017, ενώ αντιστοίχως στο σύνολο της οικονομίας το ίδιο γκρουπ έπεσε από το 47,95% του 2008 στο 39,52% το 2017.

Πίνακας 1.1						
Ηλικιακή Κατανομή Εργαζομένων στον Αγροτικό Τομέα και στο Σύνολο της Οικονομίας της Ελλάδας κατά την περίοδο 2008 - 2017						
	Αγροτικός Τομέας			Σύνολο Οικονομίας		
	15-39	40-64	65>	15-39	40-64	65>
2008	30,09%	62,26%	7,65%	47,95%	50,15%	1,90%
2009	28,00%	64,68%	7,32%	47,11%	50,98%	1,91%
2010	26,94%	65,99%	7,06%	45,74%	52,36%	1,90%
2011	27,72%	65,21%	7,07%	44,53%	53,61%	1,86%
2012	28,28%	66,62%	5,12%	43,13%	55,28%	1,59%
2013	26,73%	68,57%	4,70%	41,79%	56,66%	1,54%
2014	24,42%	70,16%	5,42%	41,50%	56,90%	1,60%
2015	24,95%	68,67%	6,40%	41,31%	56,95%	1,74%
2016	25,02%	68,25%	6,73%	40,34%	57,94%	1,72%
2017	23,75%	69,34%	6,90%	39,52%	58,62%	1,87%
Πηγή: Eurostat						

Σε δεύτερο επίπεδο γίνεται αντιληπτό πως η έντονη πλειοψηφία του εργατικού δυναμικού του ελληνικού αγροτικού τομέα πλέον είναι άνω των 40 ετών, με τα

ηλικιακά γκρουπ των 40-64 και 65 και άνω να συμπληρώνουν μαζί το 76,24% του αγροτικού δυναμικού το 2017, αφήνοντας μόλις στο 23,75% τους νέους αγρότες του ηλικιακού γκρουπ 15-39. Το ίδιο πρόβλημα, αλλά σε αρκετά μικρότερο βαθμό, εντοπίζεται και στο σύνολο της οικονομίας με την πλειοψηφία του εργατικού δυναμικού το 2017 να βρίσκεται στις δύο μεγαλύτερες ηλικιακά ομάδες με ποσοστό 60,48%, ενώ οι νέοι εργαζόμενοι αντιστοίχως στο 39,52%.

Άρα, με βάση τα παραπάνω στοιχεία ο αγροτικός τομέας κατά μεγάλη πιθανότητα στο σχετικά άμεσο μέλλον θα αντιμετωπίσει έντονο πρόβλημα γήρανσης του εργατικού δυναμικού, αν συνεχιστεί η έντονη καθοδική πορεία συμμετοχής των νέων αγροτών στο αγροτικό δυναμικό. Το δημογραφικό πρόβλημα της Ελλάδας έχει κάνει την εμφάνιση του πέραν του αγροτικού τομέα και στο γενικό σύνολο της οικονομίας και σε συνδυασμό με την υψηλότερη ανεργία των νέων δημιουργεί μια κακή προοπτική για την δυναμική της ελληνικής οικονομίας τις επόμενες δεκαετίες.

1.2.2 Κοινωνική Ανάλυση Αγροτικού Τομέα

Προχωράμε την ανάλυση μας τον σημαντικό κοινωνικό δείκτη της γυναικείας ένταξης και συμμετοχής στον αγροτικό τομέα και πιο συγκεκριμένα στον Πίνακα 1.2, όπου παρουσιάζεται το ποσοστό ένταξης των γυναικών στον αγροτικό τομέα και στο σύνολο της οικονομίας στην Ελλάδα και στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 28 συγκριτικά, κατά την χρονική περίοδο 2008 με 2017.

Σε πρώτη ανάλυση του Πίνακα 1.2 διαπιστώνεται πως η συμμετοχή των γυναικών στο αγροτικό επάγγελμα, στην περίπτωση της Ελλάδας, παρουσιάζει διαχρονικά μια σχετική σταθερότητα, με το ποσοστό να κυμαίνεται στην περιοχή του 40% τα τελευταία 10 χρόνια, έχοντας βέβαια μια μικρή πτωτική τάση από το 2011 και μετά, όπου από το 42,04% της συγκεκριμένης χρονιάς έχει φτάσει πλέον στο 39,83% το 2017. Στο σύνολο της οικονομίας παρατηρείται στην Ελλάδα μια μικρή αυξητική

τάση διαχρονικά στο ποσοστό συμμετοχής των γυναικών στο εργασιακό περιβάλλον με το ποσοστό να έχει φτάσει στο 41,89% το 2017 από το 39,56% του 2008.

Πίνακας 1.2				
Ποσοστό Γυναικών που εργάζονται στον Αγροτικό Τομέα και στο Σύνολο της Οικονομίας σε Ελλάδα και ΕΕ των 28 κατά την περίοδο 2008 - 2017				
	Ελλάδα		ΕΕ 28	
	Αγροτικός Τομέας	Συνολική Οικονομία	Αγροτικός Τομέας	Συνολική Οικονομία
2008	41,24%	39,56%	39,09%	44,80%
2009	40,83%	40,25%	38,66%	45,31%
2010	41,42%	40,76%	37,71%	45,42%
2011	42,04%	41,05%	37,42%	45,54%
2012	41,19%	41,32%	36,76%	45,70%
2013	40,51%	41,21%	35,93%	45,84%
2014	40,11%	41,86%	35,40%	45,90%
2015	40,50%	42,22%	34,59%	45,92%
2016	39,96%	42,04%	33,54%	45,91%
2017	39,83%	41,89%	33,67%	45,95%
Πηγή: Eurostat				

Συγκρίνοντας τα στοιχεία της Ελλάδας με τους αντίστοιχους μέσους όρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 28, γίνεται αμέσως αντιληπτό πως η συμμετοχή των γυναικών στον αγροτικό τομέα έχει έντονα πτωτική τάση στο σύνολο της Ευρώπης, σε αντίθεση με την Ελλάδα που εμφανίζει πολύ μικρή πτωτική τάση παραμένοντας γενικά σε σταθερά επίπεδα. Πιο συγκεκριμένα, ο μέσος όρος συμμετοχής στο αγροτικό τομέα στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 28 βρίσκεται πλέον στο 33,67% το 2017,

σημειώνοντας έντονη πτώση από το 39,09% που αντιστοιχούσε στο 2008. Στην ερμηνεία της συμμετοχής των γυναικών στο γενικό σύνολο της οικονομίας σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπάρχει συμφωνία με τα στοιχεία της Ελλάδας, δηλαδή ο μέσος όρος των γυναικών που συμμετέχουν στον εργασιακό χώρο γενικότερα έχει αυξητική τάση τα τελευταία έτη και πλέον βρίσκεται στο 45,95% για το 2017.

Συνεχίζουμε την κοινωνική ανάλυση του αγροτικού τομέα με τον Πίνακα 1.3, όπου παρουσιάζεται το ποσοστό διευθυντικής θέσης ανδρών και γυναικών στα έτη 2005, 2010, και 2013, στην Ελλάδα και σε άλλες δύο χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου, την Ισπανία και την Ιταλία, για λόγους σύγκρισης. Τα στατιστικά στοιχεία της Eurostat στην συγκεκριμένη κοινωνική μέτρηση, λόγω του χαμηλού αριθμού παρατηρήσεων και της έλλειψης σχετικά πρόσφατων δεδομένων, δεν προσφέρονται για εμπειρισταωμένη ανάλυση, αλλά σαφώς δείχνουν κάποιες αξιοσημείωτες τάσεις.

Αρχικώς, στην περίπτωση της Ελλάδας διαπιστώνεται πως στις χρονικές περιόδους μελέτης ο αριθμός των ανδρών και γυναικών που διευθύνουν μια αγροτική δραστηριότητα μειώνεται διαχρονικά σε απόλυτους αριθμούς και στα δύο φύλα, με τους άνδρες να πέφτουν στους 523.310 διευθυντές το 2013 από τους 623.590 το 2005 και τις γυναίκες να μειώνονται στις 186.190 διευθύντριες το 2013 από 210.000 το 2005. Σε ποσοστιαία ανάλυση όμως, ως προς το σύνολο των ατόμων, η μείωση των διευθυντών αγροτικής δραστηριότητας είναι σημαντικότερη στην συγκεκριμένη περίοδο, με αποτέλεσμα να σημειώνεται αύξηση του ποσοστού των γυναικών διευθυντριών ως προς το σύνολο και αντίστοιχη μείωση του ποσοστού των ανδρών που διευθύνουν αγροτική δραστηριότητα.

Στην ανάλυση της Ισπανίας και της Ιταλίας ως μέτρα σύγκρισης των ελληνικών παρατηρήσεων, διαπιστώνεται αρχικώς στην Ισπανία παρόμοια αυξητική τάση διευθυντικής θέσης των γυναικών στην αγροτική δραστηριότητα που συνδυάζεται

και με αύξηση των διευθυντριών σε απόλυτους αριθμούς. Ενώ, στην περίπτωση της Ιταλίας η αυξητική τάση στο ποσοστό των γυναικών που διευθύνουν αγροτικές δραστηριότητες παρουσιάζει μια αντιστάθμιση το 2013 σε σύγκριση με την αύξηση που παρουσιάστηκε από το 2005 στο 2010. Επίσης, αξίζει να σημειωθεί πως στην Ιταλία το 2013 παρουσιάστηκε έντονη αναλογική μείωση του αριθμού των γυναικών και ανδρών σε απόλυτους αριθμούς που διευθύνουν αγροτικές δραστηριότητες.

Πίνακας 1.3				
Ποσοστό Ανδρών/Γυναικών που Διευθύνουν μια Αγροτική Δραστηριότητα σε Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία κατά τα έτη 2005,2010,2013				
	Άνδρες		Γυναίκες	
	Αριθμός	Ποσοστό	Αριθμός	Ποσοστό
	ΕΛΛΑΔΑ			
2005	623.590	74,81%	210.000	25,19%
2010	522.990	72,33%	200.070	27,67%
2013	523.310	73,76%	186.190	26,24%
	ΙΣΠΑΝΙΑ			
2005	874.290	81,00%	205.130	19,00%
2010	775.420	78,34%	214.380	21,66%
2013	750.190	77,74%	214.820	22,26%
	ΙΤΑΛΙΑ			
2005	1.245.620	72,06%	482.910	27,94%
2010	1.123.040	69,29%	497.850	30,71%
2013	712.310	70,50%	298.020	29,50%
Πηγή: Eurostat				

Προχωράμε την κοινωνική ανάλυση του αγροτικού τομέα με τον Πίνακα 1.4, όπου παρουσιάζονται τα επίπεδα εκπαίδευσης του αγροτικού τομέα και του συνόλου της οικονομίας το 2016 στην Ελλάδα και για λόγους σύγκρισης σε ένα αριθμό χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 28. Η εκπαίδευση αναλύεται σε τρεις βαθμούς, από τον πρώτο βαθμό, στο δεύτερο βαθμό, και στον τρίτο βαθμό εκπαίδευσης, που αντιστοιχούν σε χαμηλή, μέτρια, και υψηλή βαθμίδα εκπαιδευτικής εξειδίκευσης.

Πίνακας 1.4						
Επίπεδα εκπαίδευσης στον Αγροτικό Τομέα και στο Σύνολο της Οικονομίας για το 2016 στην Ελλάδα, ΕΕ28, και σε έναν αριθμό Ευρωπαϊκών χωρών						
	Αγροτικός Τομέας			Σύνολο Οικονομίας		
	1°Βαθμό	2°Βαθμό	3°Βαθμό	1°Βαθμό	2°Βαθμό	3°Βαθμό
Ελλάδα	64,2%	31,2%	4,5%	23,4%	41,5%	35,1%
ΕΕ28	40,7%	50,2%	8,9%	17,9%	48,0%	33,9%
Ιταλία	61,0%	34,7%	4,2%	31,5%	47,2%	21,3%
Ισπανία	72,5%	16,8%	10,6%	34,0%	23,9%	42,1%
Ρουμανία	54,9%	43,5%	1,6%	20,5%	59,0%	20,5%
Βουλγαρία	42,9%	49,8%	7,3%	10,3%	57,2%	32,4%
Πορτογαλία	87,6%	7,9%	4,4%	47,7%	26,0%	26,3%
Βρετανία	29,9%	44,4%	25,5%	16,3%	40,4%	43,1%
Φινλανδία	23,7%	56,7%	19,6%	10,8%	46,2%	43,1%
Γερμανία	13,0%	63,5%	23,5%	12,4%	58,5%	28,9%
Ολλανδία	33,7%	51,4%	13,9%	21,4%	41,7%	35,7%
Βέλγιο	29,4%	50,6%	20,0%	16,4%	39,8%	43,9%
Πηγή: Eurostat						

Στην ανάλυση του επιπέδου εκπαίδευσης του ελληνικού αγροτικού τομέα, γίνεται αμέσως αντιληπτό το χαμηλό ποσοστό τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και το αντίστοιχα αρκετά υψηλό ποσοστό πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, συγκριτικά με τους αντίστοιχους μέσους όρους του συνόλου της ελληνικής οικονομίας. Πιο συγκεκριμένα, στον αγροτικό τομέα η πλειοψηφία του εργατικού δυναμικού έχει ολοκληρώσει επιτυχώς μόνο την πρώτη βαθμίδα εκπαίδευσης με ποσοστό 64,2% για το 2016, όταν το αντίστοιχο ποσοστό στο σύνολο της οικονομίας βρίσκεται μόλις στο 23,4%. Παρομοίως, το ποσοστό αγροτών που έχει ολοκληρώσει την τριτοβάθμια εκπαίδευση βρίσκεται μόλις στο 4,5%, ενώ στο σύνολο της οικονομίας στο 35,1%, δηλαδή το ποσοστό των Ελλήνων αγροτών με κάποια μορφή ακαδημαϊκής εκπαίδευσης είναι ιδιαιτέρως χαμηλό.

Η ίδια τάση σε γενικές γραμμές παρατηρείται και στους μέσους όρους των στοιχείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 28, με το ποσοστό ολοκλήρωσης τριτοβάθμιας εκπαίδευσης των αγροτών να βρίσκεται στο 8,9%, αλλά με το μεγαλύτερο ποσοστό 50,2% επί του συνόλου να έχει ολοκληρώσει τον δεύτερο βαθμό εκπαίδευσης, σε αντίθεση με την Ελλάδα όπου η εκπαίδευση των αγροτών σε μεγάλο βαθμό δεν ξεπερνάει την πρωτοβάθμια βαθμίδα. Ενώ, στην ερμηνεία των δεικτών εκπαίδευσης επί του συνόλου της οικονομίας οι διαφοροποιήσεις της Ελλάδας με την Ευρωπαϊκή Ένωση των 28 είναι σχετικά ασήμαντες.

Αξιοσημείωτα είναι τα στατιστικά στοιχεία εκπαίδευσης του αγροτικού τομέα της Πορτογαλίας και της Ρουμανίας, από την άποψη πως η συντριπτική πλειοψηφία των αγροτών της Πορτογαλίας 87,6% έχει ολοκληρώσει μόλις την πρώτη βαθμίδα εκπαίδευσης, ενώ στην Ρουμανία οι αγρότες που ολοκληρώνουν κάποια μορφή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αντιστοιχούν μόλις στο 1,6%. Από την άλλη μεριά, χώρες όπως η Βρετανία και η Γερμανία ξεχωρίζουν για το αρκετά υψηλό ποσοστό αγροτών που έχουν ολοκληρώσει την τριτοβάθμια εκπαίδευση, ενώ η Γερμανία ξεχωρίζει

ακόμα πιο έντονα, στο πολύ χαμηλό ποσοστό αγροτών που έχουν ολοκληρώσει μόνο τον πρώτο βαθμό εκπαίδευσης, με τον δείκτη να βρίσκεται μόλις στο 13%.

Συνεχίζουμε την κοινωνική ανάλυση του αγροτικού τομέα στον Πίνακα 1.5, όπου παρουσιάζονται στατιστικά στοιχεία σχετικά με την επαγγελματική κατάρτιση ή εξειδίκευση των αγροτών στην Ελλάδα κατά τα έτη 2005, 2010, και 2013, ενώ παρουσιάζονται συγχρόνως στοιχεία και από άλλες δύο χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου, την Ισπανία και την Ιταλία, στις ίδιες χρονικές στιγμές, για λόγους συγκρισιμότητας.

Στην πρώτη ανάλυση του Πίνακα 1.5 γίνεται ευκόλως κατανοητό πως η συντριπτική πλειοψηφία των Ελλήνων αγροτών εξασκούν το επάγγελμα τους με βάση την πρακτική εμπειρία, χωρίς να έχουν προχωρήσει σε βασική ή πλήρη επαγγελματική κατάρτιση. Πιο συγκεκριμένα το ποσοστό αγροτών που καταρτίζονται με βάση την πρακτική εμπειρία στην Ελλάδα βρίσκεται πέραν του 90% και στις τρεις μετρήσεις, με την τιμή στην τελευταία μέτρηση του 2013 να βρίσκεται στο 93,91%, συγχρόνως στην ίδια χρονιά την βασική εκπαίδευση είχε ολοκληρώσει μόλις το 5,07%, ενώ η πλήρης επαγγελματική κατάρτιση του αγροτικού τομέα βρίσκεται στο απίστευτα χαμηλό ποσοστό του 0,59%.

Παρόμοιο, πρόβλημα χαμηλής επαγγελματικής κατάρτισης του αγροτικού τομέα αντιμετωπίζει και η Ισπανία, αλλά σε μικρότερο βαθμό ως προς το ακραίο παράδειγμα του ελληνικού αγροτικού τομέα, με την μέτρηση βασική κατάρτισης της Ισπανίας να εμφανίζει σημαντική αύξηση στο 16,4% το 2013 από το 9,2% του 2005, με παράλληλη μείωση των αγροτών που στηρίζονται μόνο στην πρακτική εμπειρία.

Πίνακας 1.5			
Επίπεδο Αγροτικής Εξειδίκευσης σε Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία για τα έτη 2005, 2010, 2013			
	Αγροτικός Τομέας		
	Πρακτική Εμπειρία	Βασική Εκπαίδευση	Πλήρης Εκπαίδευση
Ελλάδα			
2005	94,61%	5,07%	0,32%
2010	96,52%	3,15%	0,33%
2013	93,91%	5,50%	0,59%
Ισπανία			
2005	89,55%	9,20%	1,25%
2010	84,67%	13,80%	1,53%
2013	82,24%	16,14%	1,63%
Ιταλία			
2005	88,78%	8,15%	3,07%
2010	4,97%	90,84%	4,20%
2013	3,10%	90,79%	6,12%
Πηγή: Eurostat			

Τα στατιστικά στοιχεία της Ιταλίας, παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον, λόγω μιας τεράστιας διαφοροποίησης των στοιχείων της πρώτης μέτρησης συγκριτικά με τις επόμενες δυο μετρήσεις και σε δεύτερο επίπεδο σε σύγκριση με τα αντίστοιχα στοιχεία της Ελλάδας και της Ισπανίας. Πιο συγκεκριμένα, το ποσοστό βασικής εκπαίδευσης του ιταλικού αγροτικού τομέα άλλαξε δραματικά από το 8,15% του 2005 στο 90,84% το 2010, επίπεδο στο οποίο διατηρήθηκε και το 2013 με αντίστοιχο

ποσοστό 90,73%. Η συγκεκριμένη θεαματική άνοδος της βασικής κατάρτισης του ιταλικού αγροτικού τομέα, συνδυάστηκε και με αντίστοιχη θεαματική πτώση των Ιταλών αγροτών που βασίζονται μόνο στην πρακτική εμπειρία, με το ποσοστό πλέον να είναι μόλις στο 3,10% για το 2013. Η διαφορά ανάμεσα στην πρακτική εμπειρία του 93,91% της Ελλάδας, του 82,24% της Ισπανίας και του 3,10% της Ιταλίας είναι ιδιαίτερος σημαντική, με την εξήγηση ίσως να βρίσκεται σε υποχρεωτικά προγράμματα επιμόρφωσης και κατάρτισης των Ιταλών αγροτών. Άρα, η αναγκαιότητα και η χρησιμότητα μιας πιθανής υποχρεωτικής βασικής επαγγελματικής κατάρτισης και των Ελλήνων αγροτών θα μπορούσε να αποτελέσει ένα θέμα προς περαιτέρω μελέτη και έρευνα.

1.3 Γενικά Χαρακτηριστικά Αγροτικού Τομέα

Η στατιστική μας ανάλυση του ελληνικού αγροτικού τομέα συνεχίζεται με τα γενικότερα χαρακτηριστικά του επαγγέλματος. Πιο συγκεκριμένα, στον Πίνακα 1.6 παρουσιάζονται στοιχεία σχετικά με τον αριθμό και το ποσοστό των εργαζομένων πλήρους απασχόλησης του αγροτικού τομέα στην Ελλάδα, με βάση την μέτρηση AWU (Annual Working Units), στα έτη 2005, 2007, 2010, και 2013.

Η βασική παρατήρηση του Πίνακα 1.6 είναι πως ο αριθμός των εργαζομένων πλήρους απασχόλησης στον ελληνικό αγροτικό τομέα αυξάνεται διαχρονικά στην συγκεκριμένη μέτρηση σε απόλυτο αριθμό από 127.310 ετήσιες μονάδες εργασίας το 2005 σε 134.400 μονάδες αντίστοιχα το 2013. Κατά την ίδια περίοδο, μειώνονται και οι συνολικές ετήσιες μονάδες εργασίας του αγροτικού τομέα, με την μέτρηση να βρίσκεται στις 412.450 μονάδες το 2013, από 510.520 μονάδες το 2005. Άρα η αύξηση του ποσοστού των ετήσιων μονάδων εργασίας πλήρους απασχόλησης από το 24,94% το 2005 στο 32,59% το 2013, οφείλεται εξ αρχής στην αύξηση των μονάδων εργασίας που αντιστοιχούν στην πλήρη απασχόληση και κατά δεύτερον στην μείωση των συνολικών μονάδων εργασίας του αγροτικού τομέα.

Πίνακας 1.6			
Ποσοστό Εργαζομένων Πλήρους Απασχόλησης στον Αγροτικό Τομέα			
Αγροτικός Τομέας			
	Αριθμός Συνολικών Εργαζομένων Αγροτικής Δραστηριότητα AWU	Αριθμός Εργαζομένων Πλήρους Απασχόλησης AWU	Ποσοστό Εργαζομένων Πλήρους Απασχόλησης AWU
2005	510.520	127.310	24,94%
2007	488.500	127.040	26,01%
2010	372.760	104.530	28,04%
2013	412.450	134.400	32,59%
Πηγή: Eurostat			

Η ανάλυση των γενικών χαρακτηριστικών του αγροτικού τομέα της Ελλάδας συνεχίζεται με την ανάλυση του εργατικού δυναμικού πλήρους απασχόλησης ως προς την οικογενειακή του ιδιότητα σχετικά με τον ιδιοκτήτη της αγροτικής εκμετάλλευσης. Πιο συγκεκριμένα, στον Πίνακα 1.7 παρουσιάζονται στατιστικά στοιχεία σχετικά με τα ποσοστά του αγροτικού εργατικού δυναμικού πλήρους απασχόλησης και τον διαχωρισμό του ως προς την οικογενειακή συσχέτιση ή την ταύτιση με τον ιδιοκτήτη της ατομικής αγροτικής δραστηριότητας σε Ελλάδα, Ισπανία και Ιταλία, για τα έτη 2005, 2007, 2010, και 2013.

Η πρώτη ανάλυση των στατιστικών στοιχείων της Ελλάδας υποδεικνύει πως ο ελληνικός αγροτικός τομέας κατά βάση είναι ατομική και οικογενειακή επιχείρηση όταν αναλύεται με βάση την προσφορά πλήρους απασχόλησης στην αγροτική οικονομία. Πιο συγκεκριμένα και στις τέσσερις χρονικές περιόδους μέτρησης

ξεχωρίζει το πολύ μικρό ποσοστό του εργατικού δυναμικού πλήρους απασχόλησης που δεν σχετίζεται οικογενειακά με τον ιδιοκτήτη, με το ποσοστό να βρίσκεται μόλις στο 1,63% το 2005 και στο 2,02% το 2013, χωρίς να εμφανίζει κάποια ουσιώδη διαφοροποίηση διαχρονικά.

Πίνακας 1.7			
Εργατικό Δυναμικό Πλήρους Απασχόλησης του Αγροτικού Τομέα με βάση την οικογενειακή ιδιότητα σε Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία για τα έτη 2005, 2007, 2010, 2013			
	Ίδιος Αγρότης - Ιδιοκτήτης	Μέλη Οικογένειας Αγρότη	Εργάτες Μη Συγγενείς
Ελλάδα			
2005	54,57%	43,80%	1,63%
2007	56,99%	41,05%	1,96%
2010	59,57%	38,27%	2,17%
2013	57,22%	40,75%	2,02%
Ισπανία			
2005	44,93%	45,43%	9,63%
2007	44,55%	45,20%	10,25%
2010	38,70%	48,94%	12,36%
2013	44,50%	36,11%	19,38%
Ιταλία			
2005	51,82%	43,54%	4,63%
2007	52,41%	43,89%	3,71%
2010	47,27%	47,92%	4,81%
2013	46,55%	46,60%	6,84%
Πηγή: Eurostat			

Αντιθέτως, στην ανάλυση της Ισπανίας κατά την ίδια περίοδο ξεχωρίζει η μεγέθυνση του ποσοστού των μη συγγενικών προσώπων της αγροτικής δραστηριότητας που εργάζονται με μορφή πλήρους απασχόλησης στις πιο πρόσφατες μετρήσεις, με το ποσοστό να αυξάνεται ραγδαία στο διάστημα 2010 με 2013, με την μέτρηση να πηγαίνει το 2013 στο 19,38% έναντι του 12,36% το 2010.

Στην ανάλυση της Ιταλίας, παρατηρείται σχετικά παρόμοια κατανομή ποσοστών με τον ελληνικό αγροτικό τομέα, με την συντριπτική πλειοψηφία των εργαζομένων πλήρους απασχόλησης να είναι ιδιοκτήτες ή συγγενικά πρόσωπα των ιδιοκτητών των αγροτικών επιχειρήσεων. Αξίζει να σημειωθεί πως το ποσοστό συμμετοχής μη συγγενικών προσώπων σε θέσεις πλήρους απασχόλησης στον ιταλικό αγροτικό τομέα έχει μια αυξητική τάση στην τελευταία παρατήρηση του 2013 με ποσοστό 6,84%, ποσοστό τριπλάσιο από την αντίστοιχη ελληνική μέτρηση του 2013.

Η ανάλυση των γενικών χαρακτηριστικών του αγροτικού τομέα συνεχίζεται με τον Διάγραμμα 1.4, όπου εμφανίζονται τα στοιχεία σχετικά με το ποσοστό των αγροτικών δραστηριοτήτων που έχουν λοιπές επικερδείς δραστηριότητες στον αγροτικό τομέα της Ελλάδας, κατά τα έτη 2005, 2007, 2010, και 2013, ενώ παρουσιάζονται και οι αντίστοιχες τιμές της Ισπανίας και της Ιταλίας για λόγους σύγκρισης.

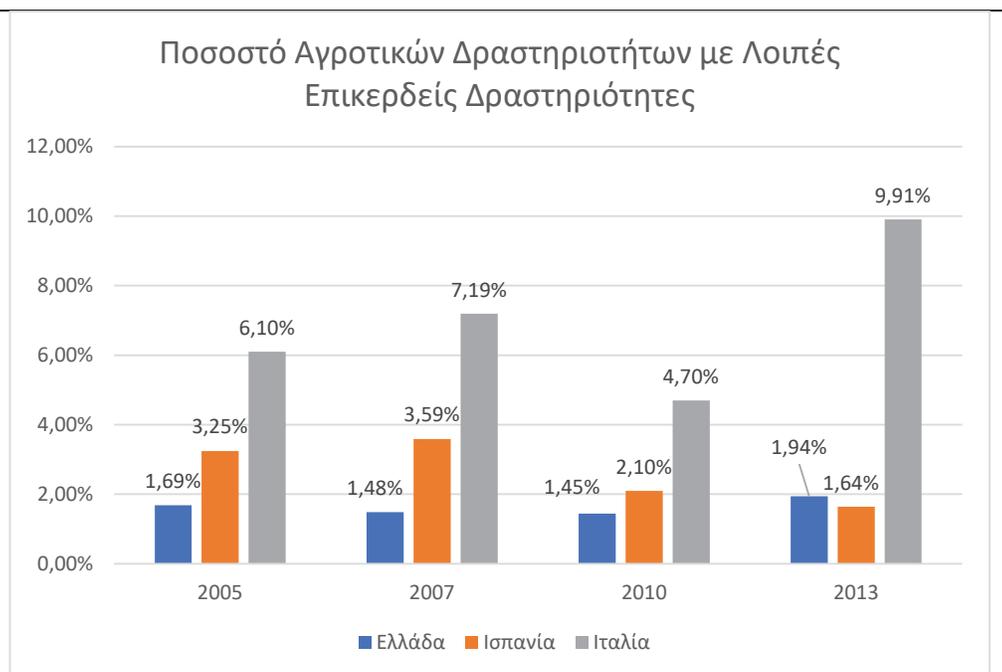
Η πρώτη ερμηνεία των ελληνικών στοιχείων δείχνει πως ένα ελάχιστο ποσοστό των αγροτικών δραστηριοτήτων έχει δευτερεύοντα εισοδήματα από λοιπές δραστηριότητες, με το ποσοστό να βρίσκεται μόλις στο 1,94% το 2013, ενώ κυμάνθηκε σε ακόμη χαμηλότερα επίπεδα στις προηγούμενες μετρήσεις.

Αντιθέτως, στην Ιταλία παρουσιάζεται μια αυξητική τάση των λοιπών επικερδών δραστηριοτήτων, με το ποσοστό να έχει φτάσει το 9,91% το 2013, παρουσιάζοντας αρκετά μεγαλύτερα ποσοστά συγκριτικά με την Ελλάδα και την Ισπανία. Αξίζει να

σημειωθεί πως το 2010 είχε παρουσιαστεί στην Ιταλία μια προσωρινή διαφοροποίηση της ανοδικής πορείας στο 4,7%, που όμως αντισταθμιστική πλήρως στην συνέχεια και με το παραπάνω.

Διάγραμμα 1.4

Ποσοστό Αγροτικών Δραστηριοτήτων Με Λοιπές Επικερδείς Δραστηριότητες σε Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία για τα έτη 2005, 2007, 2010, 2013

Πηγή: Eurostat

Η αντίστοιχη ανάλυση των αγροτικών δραστηριοτήτων με λοιπές επικερδείς δραστηριότητες στην Ισπανία, δείχνει μια προβληματική πορεία με το ποσοστό να μειώνεται διαχρονικά από το 3,25% το 2005 στο μόλις 1,64% το 2013, πηγαίνοντας παρακάτω και από την αντίστοιχη πολύ χαμηλή μέτρηση της Ελλάδας το 2013 στο 1,94%.

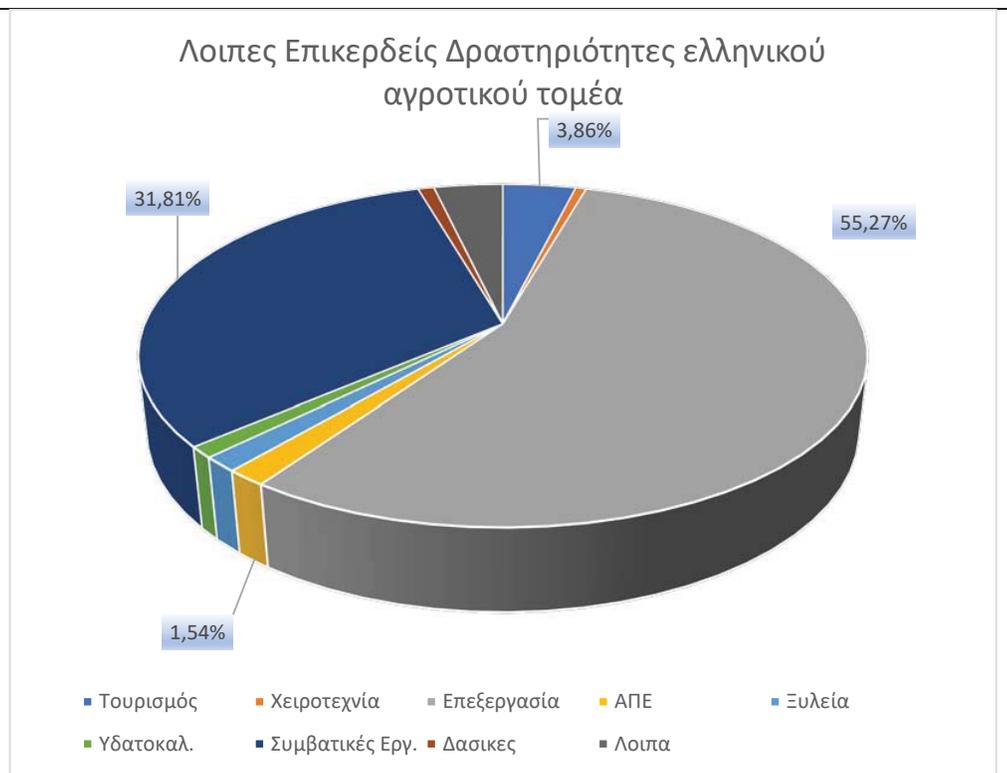
Η περαιτέρω ανάλυση των Λοιπών Επικερδών Δραστηριοτήτων του ελληνικού αγροτικού τομέα κατά το 2013 συνεχίζεται στο Διάγραμμα 1.5, όπου γίνεται

αναλυτική παρουσίαση των ποσοστών συμμετοχής των διαφόρων δραστηριοτήτων σε ένα σχήμα με μορφή πίτας.

Η λοιπή επικερδής δραστηριότητα του ελληνικού αγροτικού τομέα που έχει την μερίδα του λέοντος είναι η Επεξεργασία με ποσοστό 55,27% επί του συνόλου, ενώ ακολουθούν οι Εργασίες που βασίζονται σε Σύμβαση με 31,81%. Στην τρίτη θέση σημαντικότητας βρίσκεται ο Τουρισμός με ποσοστό συμμετοχής στις λοιπές επικερδείς δραστηριότητες 3,86%. Τέλος, οι Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) βρίσκονται μόλις στο 1,54% επί του συνόλου.

Διάγραμμα 1.5

Κατανομή Λοιπών Επικερδών Δραστηριοτήτων της Αγροτικής Δραστηριότητας για το 2013 στην Ελλάδα

Πηγή: Eurostat

1.4 Στατιστικά στοιχεία αγροτικής περιφέρειας

Η συνέχεια της στατιστικής μας ανάλυσης του αγροτικού τομέα ασχολείται με τον πληθυσμό της περιφέρειας και το εισόδημα με βάση τον βαθμό αστικοποίησης. Οι συγκεκριμένες δύο μετρήσεις δεν αποτελούν άμεσες μετρήσεις του αγροτικού επαγγέλματος, αλλά επηρεάζουν την ενασχόληση με τον αγροτικό τομέα, μιας και η συντριπτική πλειοψηφία των αγροτών ζει στην περιφέρεια. Άρα, η πιθανή απομάκρυνση του πληθυσμού από αγροτικές περιοχές, λόγω σχετικά χαμηλού επιπέδου διαβίωσης, θα ελαττώσει εξ ορισμού και το εργατικό δυναμικό του αγροτικού τομέα.

Στο Διάγραμμα 1.6 παρουσιάζεται το ποσοστό του πληθυσμού που ζει σε περιφερειακές περιοχές στην Ελλάδα και στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 28 κατά την περίοδο 2010 με 2016.

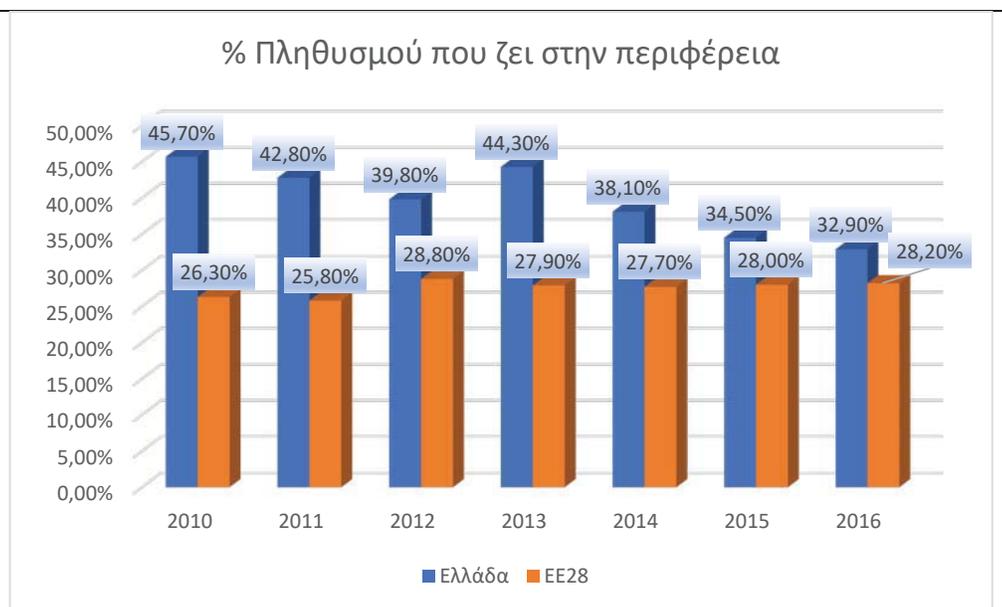
Η πρώτη ανάλυση του Διαγράμματος 1.6 καταδεικνύει την τάση φυγής του ελληνικού πληθυσμού από τις αγροτικές περιοχές, με το ποσοστό πληθυσμού των περιφερειών να πέφτει έντονα από το 45,70% το 2010 στο 32,90% το 2016, σημειώνοντας στην ουσία μια μεμονωμένη πτώση της τάξης του 28% στην συγκεκριμένη περίοδο. Η αναλογία 32,90% του περιφερειακού πληθυσμού για το 2016 είναι πλέον πολύ κοντά και στο μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 28 που βρίσκεται στο 28,20% για την ίδια χρονιά. Η αντίστοιχη ανάλυση του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 28 δείχνει μια σχετική σταθερότητα στον πληθυσμό των αγροτικών περιοχών κατά το διάστημα της περιόδου ανάλυσης, με το ποσοστό να εμφανίζει ελαφρά αυξητική τάση τα τελευταία χρόνια.

Η ερμηνεία της συγκεκριμένης στατιστικής μέτρησης στην Ελλάδα είναι ιδιαιτέρως αρνητική για την βιωσιμότητα του αγροτικού τομέα, μιας και η έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού από τον φυσικό χώρο της αγροτικής δραστηριότητας αποτελεί

ουσιαστικό και ίσως απροσπέλαστο πρόβλημα που θα γίνει ακόμα πιο έντονο μελλοντικά αν συνεχιστεί η ίδια τάση φυγής από τις αγροτικές περιοχές.

Διάγραμμα 1.6

Ποσοστό Πληθυσμού που ζει στην Περιφέρεια σε Ελλάδα και ΕΕ28 κατά την περίοδο 2010-2016

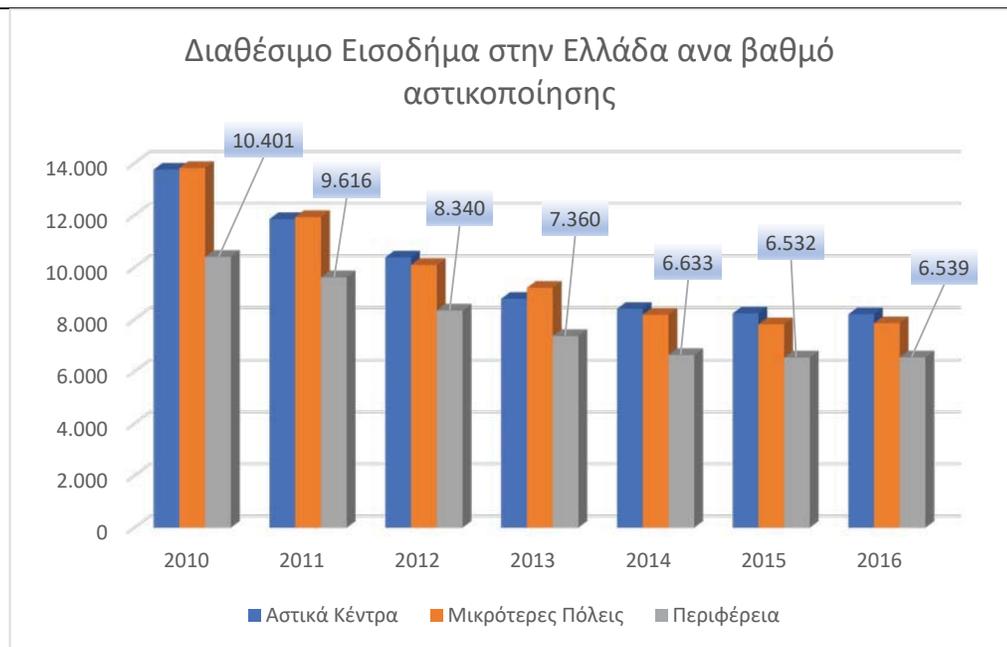
Πηγή: Eurostat

Σε συνέχεια της προηγούμενης έμμεσης μέτρησης του αγροτικού τομέα, παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 1.7 μια μέτρηση παρόμοιας λογικής, όπου χρησιμοποιείται το Διαθέσιμο Εισόδημα των Ελλήνων με βάση τον βαθμό αστικοποίησης του πληθυσμού κατά το διάστημα 2010 με 2016. Πιο συγκεκριμένα, παρουσιάζονται διαχρονικά το Διαθέσιμο Εισόδημα με την μορφή της Διαμέσου του Διαθέσιμου Εισοδήματος με βάση τον βαθμό αστικοποίησης, δηλαδή γίνεται διαχωρισμός του πληθυσμού σε αστικά κέντρα, μικρότερες πόλεις και προάστια, και σε περιοχές της περιφέρειας.

Παρατηρώντας το Διάγραμμα 1.7 γίνεται αμέσως αντιληπτή η τεράστια μείωση της αγοραστικής δύναμης των Ελλήνων συνολικά κατά την περίοδο 2010 με 2016, χωρίς να υπάρχει ουσιαστική διαφοροποίηση μεταξύ των τριών περιοχών αστικοποίησης. Βέβαια, το πρόβλημα της ελαχιστοποίησης του Διαθέσιμου Εισοδήματος από το 2010 και μετά, γίνεται ακόμα πιο έντονο στις περιφερειακές περιοχές, με την διάμεσο του Διαθέσιμου Εισοδήματος να βρίσκεται κάτω από τις 7.000€ τα τελευταία τρία έτη μέτρησης. Είναι εμφανές, πως η οικονομική κρίση των τελευταίων ετών έχει επηρεάσει αρνητικά τα εισοδήματα ολόκληρου του ελληνικού πληθυσμού και ιδιαίτερος τα αγροτικά εισοδήματα των περιφερειακών περιοχών της χώρας.

Διάγραμμα 1.7

Διάμεσος Διαθέσιμος Εισοδήματος ανά βαθμό αστικοποίησης στην Ελλάδα για την περίοδο 2010 - 2016

Πηγή: Eurostat

1.5 Συμπεράσματα Στατιστικής Ανάλυσης Αγροτικού Τομέα

Με την ολοκλήρωση της στατιστικής μας ανάλυσης του αγροτικού τομέα κρίνουμε σκόπιμο να τονίσουμε τα πιο σημαντικά ερμηνευτικά συμπεράσματα της αναλυτικής μας προσέγγισης.

Αρχικώς, ο αριθμός των εργαζομένων στο αγροτικό τομέα εμφανίζει αισθητή μείωση σε απόλυτους αριθμούς τα τελευταία έτη και σε συνδυασμό με την δημογραφική πίεση που ασκείται στο επάγγελμα λόγω γήρανσης του αγροτικού δυναμικού οι προβλέψεις είναι σχετικά δυσοίωνες για την μακροπρόθεσμη εξέλιξη του επαγγέλματος, εκτός και αν αλλάξουν δραστικά οι τωρινές συνθήκες.

Στην συνέχεια, η μεγάλη πλειοψηφία των Ελλήνων αγροτών δεν έχει προχωρήσει ανώτερο βαθμό εκπαίδευσης και σχεδόν καθολικά ασκούν την δουλειά τους μαθαίνοντας στην πράξη χωρίς να ενδιαφέρονται για απόκτηση επαγγελματικής κατάρτισης.

Οι αγροτικές επιχειρήσεις στην Ελλάδα είναι κατά βάση οικογενειακές επιχειρήσεις με ελάχιστη χρήση τρίτων σε θέσεις μόνιμης εργασίας. Συγχρόνως, δεν ασκούν σχεδόν καθόλου λοιπές δραστηριότητες που μπορούν να τους επιφέρουν επιπλέον κέρδη, όπως η επεξεργασία και ο αγροτουρισμός.

Τέλος, η φυγή του πληθυσμού από την περιφέρεια τα τελευταία χρόνια αποτελεί, επίσης, μεγάλο πλήγμα για την ανάπτυξη του αγροτικού τομέα που βασίζεται κατά βάση στους κατοίκους της περιφέρειας. Η ίδια η φυγή μάλλον έχει προκληθεί από τα τελευταία έτη συνεχιζόμενης οικονομικής κρίσης, με τα αποτελέσματα της να φαίνονται ιδιαιτέρως στην αγοραστική δύναμη των κατοίκων της περιφέρειας που αντιμετωπίζουν την πιο μεγάλη μείωση διαθέσιμου εισοδήματος στον ελληνικό χώρο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΝΟΜΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ

Στο δεύτερο κεφάλαιο της εργασίας μας αναλύουμε σε βάθος τις έννοιες και τους νομικούς ορισμούς που συνδέονται άμεσα με το επάγγελμα των αγροτών και την ευρύτερη αγροτική δραστηριότητα.

2.1 Οι προϋποθέσεις για να χαρακτηριστεί ως επαγγελματίας κάποιος που ασχολείται με τον ευρύτερο αγροτικό τομέα.

Ο νόμος 3874 που ψηφίστηκε το 2010 οριοθετεί ένα αριθμό όρων που πρέπει να τηρούνται στο σύνολο τους προκειμένου ένας επαγγελματίας που ασκεί αγροτική δραστηριότητα να αποκτήσει και τον νομικό χαρακτηρισμό του επαγγελματία αγρότη. Πιο συγκεκριμένα, ο επαγγελματίας αγρότης πρέπει, αρχικώς να τεκμηριώνεται πως διαθέτει μια αγροτική εκμετάλλευση ως κάτοχος και να είναι 18 ετών και άνω. Κατά δεύτερον, στον επιμερισμό του χρόνου εργασίας του σε ετήσια βάση θα πρέπει να συμπληρώνει πάνω από τα 3/10 του χρόνου σε δραστηριότητες του αγροτικού τομέα στην επαγγελματική του δράση ως αγρότης. Στην συνέχεια, θα πρέπει τουλάχιστον τα 5/10 του εισοδήματός του να προέρχονται από την επαγγελματική του ενασχόληση με την αγροτική του δραστηριότητα. Επίσης, οφείλει να ασφαλίσει τον εαυτό του και την παραγωγή του με βάση το ισχύον νομικό και κανονιστικό πλαίσιο. Τέλος, είναι υποχρεωμένος να τηρεί βιβλία λογιστικού ενδιαφέροντος σύμφωνα με αυτά που ορίζει το νομικό και φορολογικό πλαίσιο του αγροτικού επαγγέλματος.

Παρομοίως, συγκεκριμένοι όροι προβλέπονται και για όσους δραστηριοποιούνται στο τομέα της αλιείας προκειμένου να αποκτηθεί ο νομικός χαρακτηρισμός του επαγγελματία αγρότη, όπου και εδώ είναι απαραίτητη η συνολική τήρηση όλων των όρων από ένα φυσικό πρόσωπο 18 ετών και άνω. Αρχικώς, είναι απαραίτητο να διαθέτει μια άδεια αλιείας σε επαγγελματικό επίπεδο και συγχρόνως πρέπει να συμμετέχει στην επαγγελματική δραστηριότητα ενός σκάφους αλιείας ή εφόσον

ασχολείται με υδατοκαλλιέργειες να τεκμηριώνει την επαγγελματική του δραστηριότητα στο συγκεκριμένο τομέα. Σε συνέχεια, όπως και στην προαναφερθείσα περίπτωση θα πρέπει ο αλιέας ή υδατοκαλλιεργητής να ξεπερνάει τα 3/10 του χρόνου εργασίας σε ετήσια βάση στην συγκεκριμένη δραστηριότητα και συγχρόνως το εισόδημα του από αυτήν την επαγγελματική δραστηριότητα να ξεπερνάει τα 5/10 του συνολικού του εισοδήματος. Επίσης, απαραίτητη είναι η προμήθεια καυσίμων το λιγότερο μια φορά ανά τριετία στο σκάφος αλιείας της επαγγελματικής δραστηριότητας. Τέλος, οφείλει να ασφαρίζεται ακολουθώντας τα προβλεπόμενα του ασφαλιστικού πλαισίου του επαγγέλματός του.

2.2 Εναλλακτικές προϋποθέσεις για να θεωρηθεί πως ένας επαγγελματίας αγρότης ή μια εταιρία έχει την κατοχή μιας εκμετάλλευσης του αγροτικού τομέα

Η κατοχή εκμετάλλευσης μπορεί να γίνει από ένα φυσικό πρόσωπο 18 και άνω ή μια εταιρία νομικής μορφής εφόσον τεκμηριώνεται το ιδιοκτησιακό καθεστώς της αγροτικής εκμετάλλευσης από το συγκεκριμένο φυσικό πρόσωπο ή εταιρία. Παρέχεται επίσης η ικανότητα κατοχής της αγροτικής εκμετάλλευσης όταν το φυσικό πρόσωπο άνω των 18 ή η εταιρία έχουν προχωρήσει σε αναγνωρισμένη φορολογικά μίσθωση μιας επαγγελματικής αγροτικής δραστηριότητας. Παρόμοια, δυνατότητα κατοχής αγροτικής εκμετάλλευσης δίνεται και στους μισθωτές υδατοκαλλιεργητές, όταν η αναγνωρισμένη φορολογικά μίσθωση τους αναφέρεται προφανώς σε υδάτινη περιοχή.

2.3 Εκμετάλλευση του Αγροτικού Τομέα και Λοιπές Δραστηριότητες

Σε πρώτη ανάγνωση για να θεωρηθεί μια δραστηριότητα του αγροτικού τομέα ως εκμετάλλευση πρέπει να έχει ως αντικείμενο την πώληση προϊόντων της αγροτικής δραστηριότητας. Πέραν της παραγωγής προϊόντων υφίστανται και λοιπές δραστηριότητες που συμπεριλαμβάνονται στην εκμετάλλευση του αγροτικού τομέα

κατά τα επόμενα στάδια επαγγελματικής δραστηριότητας, όπως η αποθήκευση, η τυποποίηση και η συσκευασία, αλλά μόνο των προϊόντων που παράγει η συγκεκριμένη δραστηριότητα, δηλαδή δεν θεωρούνται αγροτική εκμετάλλευση οι δευτερεύουσες δραστηριότητες σε προϊόντα άλλων παραγωγών. Παρομοίως, ότι δραστηριότητα έχει άμεση σχέση με την αλιεία και την υδατοκαλλιέργεια θεωρείται εκμετάλλευση του αγροτικού τομέα. Ενώ, ξεχωρίζουν οι ιδιαίτερες περιπτώσεις του αγροτικού τουρισμού και των μονάδων παραγωγής ΑΠΕ μέχρι 100 κιλοβατώρες, που επίσης θεωρούνται ως δραστηριότητες της εκμετάλλευσης του αγροτικού τομέα.

2.4 Η έννοια του Υπεύθυνου της Εκμετάλλευσης του Αγροτικού Τομέα και οι Δραστηριότητες του Αγροτικού Τομέα

Ως νομικά υπεύθυνος μιας εκμετάλλευσης του αγροτικού τομέα θεωρείται το άτομο που δεν έχει στερηθεί δικαιοπρακτικών ικανοτήτων, έχει την κατοχή εκμετάλλευσης του αγροτικού τομέα και έχει την οικονομική ευθύνη σε αστικό και φορολογικό επίπεδο για την ορθή λειτουργία της συγκεκριμένης αγροτικής δραστηριότητας. Όταν η αγροτική δραστηριότητα βρίσκεται στην κατοχή μια εταιρίας νομικής μορφής τότε ως υπεύθυνος θεωρείται ο εκπρόσωπος της συγκεκριμένης εταιρίας.

Για να θεωρηθεί μια δραστηριότητα ότι έχει ως αντικείμενο τον αγροτικό τομέα θα πρέπει να αντιστοιχεί σε ένα τομέα, το λιγότερο, της ευρύτερης οικονομίας του αγροτικού επαγγέλματος, όπως για παράδειγμα η φυτική παραγωγή, η αλιεία κτλ.

2.5 Υπολογισμός του κλάσματος εργασίας σε ετήσιο επίπεδο σε μια εκμετάλλευση του αγροτικού τομέα

Με βάση τις αποφάσεις του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης ως εργασία σε μια εκμετάλλευση του αγροτικού τομέα θεωρείται η υπηρεσία που δίνει ένα άτομο στην

συγκεκριμένη εκμετάλλευση του αγροτικού τομέα με σκοπό την ύπαρξη οικονομικής συνέπειας και το αντικείμενο της εργασίας που προσφέρει μπορεί να αφορά την διοίκηση, την διαχείριση, ή αγροτικές δουλείες με πιθανή χρήση μηχανημάτων.

Στον υπολογισμό της προσφερόμενης υπηρεσίας σε μια εκμετάλλευση του αγροτικού τομέα γίνεται χρήση μια ειδικής μονάδας μέτρησης, που γράφεται με το ακρωνύμιο Μ. Α. Ε. και που αντιστοιχεί στα αρχικά Μονάδα Ανθρώπινης Εργασίας. Η Μ. Α. Ε. είναι η δουλεία που μπορεί να παρέχει ένα άτομο σε ετήσια βάση με την μορφή πλήρους απασχόλησης και ισοδυναμεί με χίλιες επτακόσιες πενήντα ώρες δουλειάς.

Οι χίλιες επτακόσιες πενήντα ώρες εργασίας αποτελούν το μέγιστο αποδεκτό ετήσιο όριο ωρών εργασίας που μπορεί να παρέχει ένα άτομο στην συγκεκριμένη εκμετάλλευση ή και εκτός αυτής συνδυαστικά. Τα άτομα που έχουν διαρκή σχέση εργασίας εκτός της αγροτικής εκμετάλλευσης και συμπληρώνουν περισσότερες ώρες από τον μέγιστο αριθμό που αναφέρθηκε προηγουμένως, δεν μπορεί να λογιστεί πως παρέχουν υπηρεσία στην συγκεκριμένη αγροτική δραστηριότητα, ανεξαρτήτως αν παρέχουν εξαρτημένη μορφή εργασίας η μη. Επιπλέον, τα πρόσωπα που δεν έχουν διαρκή μορφή εργασίας εκτός της αγροτικής δραστηριότητας, αλλά συμπληρώνουν πάνω από χίλιες διακόσιες εικοσιπέντε ώρες στην συγκεκριμένη δουλεία δεν μπορούν να έχουν τον νομικό χαρακτηρισμό του επαγγελματία, επειδή οι συγκεκριμένες ώρες εργασίας εκτός της αγροτικής δραστηριότητας ξεπερνούν τα 7/10 του μέγιστου ορίου.

Η εκτίμηση του κλάσματος εργασίας σε ετήσιο επίπεδο γίνεται με τον εξής τρόπο στον τομέα της γεωργίας:

- Αρχικώς υπολογίζεται το ακρωνύμιο Ε. Χ. Α. Α. Ε. που αντιστοιχεί στον Ετήσιο Χρόνο Απασχόλησης στην Αγροτική Εκμετάλλευση, και ισοδυναμεί με το άθροισμα των μερικών ωρών δουλειάς οι οποίες υπολογίζονται με βάση την επιφάνεια της γεωργικής καλλιέργειας και τον αριθμό των ζώων επί τους αντίστοιχους ορισμένους από το Υπουργείο δείκτες ωρών δουλειάς ανά στρέμμα ή ανά κεφαλή ζώου ή με βάση την συγκεκριμένη μορφή αλιείας. Στις συγκεκριμένες ώρες αθροίζονται και οι ώρες αγροτικής δουλειάς που έχει εκπληρώσει με πιστοποιημένο τρόπο ο αγρότης εκτός της αγροτικής δραστηριότητας του. Εφόσον ο αγρότης απασχολείται σε δραστηριότητες εκτός του ευρύτερου αγροτικού τομέα, τότε είναι απαραίτητο να γίνει και η μέτρηση του ακρωνυμίου Ε. Χ. Α. Ε. Α. Ε. που αντιστοιχεί στα αρχικά Ετήσιος Χρόνος Απασχόλησης Εκτός Αγροτικής Εκμετάλλευσης. Η πρόσθεση του Ε. Χ. Α. Α. Ε. και του Ε. Χ. Α. Ε. Α. Ε. δίνουν το ακρωνύμιο Ε. Σ. Χ. Α. που αντιστοιχεί στα αρχικά Ετήσιο Συνολικό Χρόνο Απασχόλησης, όπου με βάση το συγκεκριμένο υπολογίζεται το κλάσμα εργασίας στον ευρύτερο αγροτικό τομέα.
- Όταν ο αγρότης έχει εισοδήματα ως μισθωτός εκτός του αγροτικού τομέα, τότε κατά προτεραιότητα υπολογίζεται ο Ε. Χ. Α. Ε. Α. Ε., ο οποίος δεν πρέπει να είναι μεγαλύτερος των χιλίων διακοσίων εικοσιπέντε ωρών, δηλαδή πάνω από τα 7/10 του μέγιστου ορίου. Μετά, υπολογίζεται ο Ε. Χ. Α. Α. Ε. και στην συνέχεια αθροίζεται με τον Ε. Χ. Α. Ε. Α. Ε., προκειμένου να υπολογιστεί ο Ε. Σ. Χ. Α., όπου με βάση αυτόν υπολογίζεται το κλάσμα εργασίας στον αγροτικό τομέα
- Στην περίπτωση υδατοκαλλιεργητή η συγκεκριμένη κάλυψη των 3/10 των ωρών εργασίας θεωρείται πως συντελείται, εφόσον ο συγκεκριμένος υδατοκαλλιεργητής κερδίζει 35% και άνω του συνολικού ετήσιου εισοδήματός από την υδατοκαλλιεργητική δραστηριότητά του.

- Στην περίπτωση αλιεία που δραστηριοποιείται στην θάλασσα, τεκμηριώνεται ότι δουλεύει τα 3/10 του Ε.Σ.Χ.Α στην συγκεκριμένη ενασχόληση εφόσον: 1) το σκάφος που χρησιμοποιεί επαγγελματικά έχει άδεια και υπάρχει καταχώρηση στο Εθνικό Αλιευτικό Μητρώο και 2) φέρνει βεβαίωση εβδομήντα πέντε ημερών δραστηριότητας στην αλιεία κατά την διάρκεια του περασμένου χρόνου.
- Στην περίπτωση αλιεία εσωτερικών υδάτων, τεκμηριώνεται ότι δουλεύει τα 3/10 του Ε.Σ.Χ.Α. στην συγκεκριμένη ενασχόληση εφόσον: 1) έχει επαγγελματική άδεια, 2) κερδίζει 35% και άνω του συνολικού ετήσιου εισοδήματος από την συγκεκριμένη δραστηριότητα και 3) φέρνει βεβαίωση της δραστηριότητας του από την υπεύθυνη υπηρεσία αλιείας.

2.6 Υπολογισμός του εισοδήματος της αγροτικής δραστηριότητας

Με βάση Υπουργικές αποφάσεις για τον υπολογισμό του εισοδήματος που αντιστοιχεί στην αγροτική δραστηριότητα συγκρίνεται το αντίστοιχο αγροτικό εισόδημα με το συνολικό εισόδημα από όλες τις πιθανές πηγές που προσμετρούνται. Η συγκεκριμένη αντιπαραβολή εισοδημάτων γίνεται στον καθένα ξεχωριστά και εμπεριέχει τα εξής εισοδήματα:

Το εισόδημα από αγροτικές δραστηριότητες:

- Ως εισοδήματα των αγροτικών δραστηριοτήτων θεωρούνται τα έσοδα από την παραγωγή προϊόντων της δραστηριότητας του αγροτικού τομέα, καθώς και από δευτερεύουσες δραστηριότητες όπως η τυποποίηση και συσκευασία προϊόντων που έχει παράγει η συγκεκριμένη αγροτική μονάδα και όχι άλλων παραγωγών. Επίσης στα συγκεκριμένα εισοδήματα συγκαταλέγονται και τα έσοδα που προέρχονται από την αποθήκευση ιδίων προϊόντων.

- Ως εισοδήματα των αγροτικών δραστηριοτήτων θεωρούνται και τα εισοδήματα που προέρχονται από την αλιεία σε θαλάσσιο επίπεδο καθώς και σε εσωτερικά ύδατα, η υδατοκαλλιέργεια, καθώς και λουπές μορφές αλιείας. Στην ίδια κατηγορία αντιστοιχούν και τα εισοδήματα από τη διαμόρφωση δασικών εκτάσεων και από την εκτροφή θηραμάτων.
- Ως εισοδήματα των αγροτικών δραστηριοτήτων θεωρούνται τα έσοδα που πηγάζουν από Α. Π. Ε. μέχρι εκατό κιλοβατώρες.
- Ως εισοδήματα των αγροτικών δραστηριοτήτων θεωρούνται τα έσοδα από την διαχείριση μικρών συγκροτημάτων αγροτικού τουρισμού δυναμικής μέχρι δέκα ενοικιαζόμενων δωματίων.
- Ως εισοδήματα των αγροτικών δραστηριοτήτων θεωρούνται τα έσοδα από την παροχή υπηρεσιών σε δασαρχεία καθώς και σε αγροτικές μονάδες διαφορετικών αγροτικών δραστηριοτήτων.
- Τέλος, ως εισοδήματα των αγροτικών δραστηριοτήτων θεωρούνται οι κοινοτικές ενισχύσεις καθώς και πιθανές αποζημιώσεις στην γεωργική ή ζωική παραγωγή.

Αντιθέτως, τα εισοδήματα που δεν συνυπολογίζονται στο εισόδημα γεωργικών δραστηριοτήτων είναι κάθε εισόδημα προερχόμενο από δουλειά σε εμπορική εταιρία, βιομηχανική ή βιοτεχνική εταιρία, τα εισοδήματα ενός ελεύθερου επαγγελματία, και γενικά κάθε είδους μισθωτή εργασία ή/και σύνταξη.

Στο ολικό εισόδημα, το οποίο παραβάλλεται με το εισόδημα από αγροτικές δραστηριότητες δεν συνυπολογίζονται τα εξής:

- Εισοδήματα ακινήτων

- Εισοδήματα κινητών αξιών, από μετοχές ή αξιόγραφα και τα παρόμοια
- Εισοδήματα από πιστωτικούς τόκους
- Εισοδήματα από επιδόματα κοινωνικής πρόνοιας και ανεργίας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΕΙΔΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΦΠΑ ΑΓΡΟΤΩΝ

Στο τρίτο κεφάλαιο της εργασίας μας αναφερόμαστε αναλυτικά στον διαχωρισμό των αγροτών σε κανονικό και ειδικό καθεστώς με βάση το μέγεθος και το αντικείμενο της δραστηριότητάς τους, όπως ορίζονται οι προϋποθέσεις στα άρθρα 41 και 42 του Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας 2859/2000.

3.1 Αγρότες που εντάσσονται σε Ειδικό Καθεστώς

Οι αγρότες που στο περασμένο φορολογικό χρόνο δεν εκπλήρωσαν παραδόσεις αγροτικών αγαθών και παροχή αγροτικής εργασίας σε αξία μεγαλύτερη από δεκαπέντε χιλιάδες € και πήραν κοινοτικές ενισχύσεις μέχρι 4.999€, εντάσσονται στο ειδικό καθεστώς του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας.

Η συγκεκριμένη κατηγορία αγροτών έχει απαλλαγή από την υποχρέωση επιβάρυνσης ΦΠΑ στις παραδόσεις αγροτικών αγαθών που κάνει καθώς και στην παροχή αγροτικών υπηρεσιών, ενώ συγχρόνως δικαιούται επιστροφή του ΦΠΑ που επιβαρύνθηκε σε αγορές προϊόντων και σε έξοδα που πληρώθηκαν, εφόσον αφορούν οργανικά την αγροτική δραστηριότητα.

Η επιστροφή του φόρου στους αγρότες του ειδικού καθεστώτος γίνεται με πληρωμή ενός συγκεκριμένου ποσού, το οποίο υπολογίζεται με την χρήση ενός κατ' αποκοπή συντελεστή 6%, ως προς την αξία των αγροτικών προϊόντων που παραδόθηκαν και των υπηρεσιών που προσφέρθηκαν προς πρόσωπα που είναι υποκείμενα στο ΦΠΑ από τους αγρότες του ειδικού καθεστώτος. Για να εισπραχθεί η συγκεκριμένη επιστροφή πρέπει να υποβληθεί μια αίτηση επιστροφής.

Για να υπολογιστεί η αξία των αγροτικών αγαθών που έχουν παραδοθεί ή η αντίστοιχη αξία των προσφερόμενων υπηρεσιών χρησιμοποιούνται τα αντίστοιχα νόμιμα παραστατικά, όπως τιμολόγια κτλ., με το βασικό όρο πως η αγροτική εκμετάλλευση του ανήκει ως αγρότη ή έχει το δικαίωμα να εκμεταλλεύεται την συγκεκριμένη αγροτική δραστηριότητα με οποιοδήποτε τρόπο.

Το δικαίωμα επιστροφής που έχουν οι αγρότες του ειδικού καθεστώτος δεν ισχύει σε περιπτώσεις που η παράδοση των αγαθών και η παροχή υπηρεσίας γίνεται προς άλλους αγρότες που είναι και αυτοί ενταγμένοι στο ειδικό καθεστώς ή προς πρόσωπα που έχουν γενικότερη απαλλαγή του ΦΠΑ. Στις συγκεκριμένες συναλλαγές με αγρότες του ειδικού καθώς και με απαλλασσόμενους κόβεται ειδικό παραστατικό που συμπεριλαμβάνει την αξία των αγροτικών προϊόντων και προσφερόμενων υπηρεσιών. Η αξία των συγκεκριμένων παραστατικών είναι σημαντική επειδή προσμετράται στον υπολογισμό των συνολικών παραδόσεων αγαθών και προσφερόμενων υπηρεσιών του συγκεκριμένου αγρότη ειδικού καθεστώτος.

3.2 Αγρότες που εντάσσονται στο Κανονικό Καθεστώς ΦΠΑ

Δεν υπάρχει η δυνατότητα ένταξης στο ειδικό καθεστώς, αλλά είναι υποχρεωτική η ένταξη στο κανονικό καθεστώς όταν ισχύουν τα εξής:

- Εφόσον λειτουργούν μια αγροτική δραστηριότητα με εταιρική μορφή ή συμμετέχουν σε αγροτικό συνεταιρισμό.
- Τα αγροτικά προϊόντα που παραδίδουν προς πώληση περνάνε ένα σημαντικό στάδιο επεξεργασίας που μπορεί να τα προσδιορίσει ως βιομηχανικά.
- Επαγγέλλονται δεύτερη δραστηριότητα, όπου υπάρχουν φορολογικός κανονισμός που τους επιβάλλει την τήρηση βιβλίων.

- Προχωρούν σε πωλήσεις προϊόντων απευθείας σε λαϊκές αγορές ή από δικό τους επαγγελματικό χώρο ή εξάγουν προς το εξωτερικό ή κάνουν ενδοκοινοτικές παραδόσεις.

Η αλλαγή και η μετάβαση στο κανονικό καθεστώς ΦΠΑ γίνεται από την χρονική στιγμή που συντελείται ένας από τους προαναφερμένους όρους. Κατά την διαδικασία ένταξης στο κανονικό καθεστώς υπάρχει ανάγκη υποβολής δήλωσης έναρξης ή μεταβολής ανάλογα με την συγκεκριμένη περίπτωση.

3.2.1 Κατ' Επιλογή μετάβαση στο Κανονικό Καθεστώς

Όσοι δεν ξεπερνούν τα όρια του ειδικού καθεστώτος και κατατάσσονται ως αγρότες του ειδικού καθεστώτος μπορούν, αν το επιθυμούν, να ενταχθούν στο κανονικό καθεστώς ΦΠΑ προχωρώντας σε μια δήλωση μεταβολής στην ΔΟΥ. Η κατ' επιλογή αλλαγή από το ειδικό καθεστώς στο κανονικό καθεστώς έχει ισχύ:

- Από την αρχή της φορολογικής περιόδου και δεν δύναται να ανακαλεστεί πριν περάσουν τρία χρόνια.
- Από την χρονική στιγμή που υποβάλλεται η δήλωση που προαναφέρθηκε εφόσον η αλλαγή γίνει εντός της φορολογικής περιόδου και παρομοίως δεν δύναται να ανακαλεστεί για τρία έτη από την αρχή της μετέπειτα φορολογικής περιόδου.

Όσοι ξεκινούν την δραστηριότητα τους ως νέοι αγρότες και θέλουν να μπουν στο κανονικό καθεστώς ΦΠΑ, μπορούν να το κάνουν με την δήλωση έναρξης του επαγγέλματος τους.

3.2.2 Αναγκαστική Αλλαγή Ειδικού Καθεστώτος σε Κανονικό Καθεστώς ΦΠΑ

Η αναγκαστική αλλαγή ενός αγρότη του ειδικού καθεστώτος σε καθεστώς κανονικού ΦΠΑ θα πρέπει να γίνει όταν ξεπερνιούνται τα όρια των 15.000 ευρώ σε παραδόσεις και παροχή υπηρεσιών ή των 5.000 σε ενισχύσεις. Η αλλαγή τίθεται σε ισχύ από την αρχή της νέας φορολογικής περιόδου και είναι απαραίτητη η δήλωση μεταβολής. Όμως, η παράκαμψη της δήλωσης μεταβολής δεν επενεργεί στην αναγκαστική αλλαγή του καθεστώτος ΦΠΑ.

3.3 Αλλαγή από το Κανονικό Καθεστώς ΦΠΑ στο Ειδικό Καθεστώς ΦΠΑ

Η αλλαγή από το κανονικό στο ειδικό καθεστώς δύναται να γίνει μόνο από την αρχή της φορολογικής περιόδου με δήλωση μεταβολής στην ΔΟΥ, με το όρο ότι δεν ξεπερνιούνται τα όρια του ειδικού καθεστώτος από τον συγκεκριμένο αγρότη. Επίσης, συγχρόνως δεν ισχύει κάποιος από τους αυστηρούς περιορισμούς αναγκαστικής ένταξης στο κανονικό καθεστώς με βάση το αντικείμενο της δραστηριότητας.

3.4 Αναγκαστική Απογραφή αλλαγής καθεστώτος ΦΠΑ

Όσοι αλλάζουν καθεστώς ΦΠΑ έχουν την υποχρέωση να προχωρούν, εντός δυο ημερολογιακών μηνών από την αλλαγή σε μια απογραφή όπου συμπεριλαμβάνονται:

- Το απόθεμα των προϊόντων της αγροτικής δραστηριότητας, ανεξαρτήτως αν έχουν συλλεχθεί ή αν βρίσκονται ακόμα στην διαδικασία παραγωγής.
- Το απόθεμα των Α' υλών της αγροτικής δραστηριότητας, υπολογισμένος σε αξία κτήσης με βάση τον δείκτη ΦΠΑ.

- Τα πάγια, σε αξία κτήσης, εφόσον είναι προς χρήση για επιδιώξεις της αγροτικής εκμετάλλευσης και δεν έχουν περάσει τα 5 χρόνια του διακανονισμού του ΦΠΑ.

Τα αποθέματα της αγροτικής δραστηριότητας λογίζονται:

- Ως κανονικές αγορές του κανονικού καθεστώσ ΦΠΑ, στην αξία πώλησης κατά την περίοδο αλλαγής, με δικαίωμα να έχουν έκπτωση τον κατ' αποκοπή φόρο, αν προχωρήσει αλλαγή του ειδικού καθεστώτος στο κανονικό καθεστώς.
- Ως παράδοση αγροτικών προϊόντων σε αξία πώλησης, που προσμετράται στο υπολογισμό του κατ' αποκοπή φόρου, αν προχωρήσει αλλαγή από το κανονικό στο ειδικό καθεστώς.

3.5 Υποχρεώσεις και Δικαιώματα από αλλαγή καθεστώτος ΦΠΑ

Αν κάποιος αγρότης αλλάξει καθεστώς από ειδικό σε κανονικό, τότε έχει δικαίωμα να έχει έκπτωση φόρου, που πιθανώς είχε πληρώσει προηγουμένως:

- Σε απόθεμα Α' υλών της εκμετάλλευσης του
- Στα πάγια, στο κομμάτι του Φόρου που ανήκει στα επόμενα έτη των πέντε ετών διακανονισμού ΦΠΑ παγίων.

Όταν ένας αγρότης αλλάζει ένταξη από το κανονικό καθεστώς και πάει στο ειδικό τότε είναι υποχρεωμένος να πληρώσει τον φόρο αγορών στα εξής:

- Στο απόθεμα Α' υλών της εκμετάλλευσης
- Στα πάγια της δραστηριότητας, εφόσον αναλογεί φόρος στα μετέπειτα έτη από την αλλαγή καθεστώτος.

Στα προϊόντα της απογραφής που επιβάλλει αναγκαστικά ο νόμος λόγος αλλαγής καθεστώτος Φ. Π. Α. πρέπει να υποβληθεί δήλωση εντός δύο ημερολογιακών μηνών από την αλλαγή, όπου θα συμπεριλαμβάνονται η τιμή του αποθέματος και ο αντίστοιχος φόρος που πληρώνεται ή εισπράττεται αναλόγως σύμφωνα με όσα αναλύθηκαν προηγουμένως.

3.6 Ημερομηνίες εγγραφής

Όσοι αγρότες μπαίνουν στο ειδικό καθεστώς, πριν προχωρήσουν στην δήλωση για να πάρουν πίσω το φόρο κατ' αποκοπής πρέπει να γραφτούν στο συγκεκριμένο καθεστώς με ημερομηνία το λιγότερο το τέλος της προηγούμενης φορολογικής χρήσης, ώστε να μπορούν να έχουν επιστροφή φόρου κατ' αποκοπής για τις παραδόσεις αγαθών και προσφορά υπηρεσιών αγροτικού τομέα που έκανα στην συγκεκριμένη χρήση. Η απαραίτητη προϋπόθεση εγγραφής στο ειδικό καθεστώς συμπεριλαμβάνει και τους αγρότες εκείνους που δεν προχωρούν σε συναλλαγές εκτός αγροτών ειδικού και προσώπων που δεν έχουν Φ. Π. Α.

Ειδικά, για την πρώτη εφαρμογή, οι δηλώσεις έναρξης ή μεταβολών για την υποχρεωτική αλλαγή στο κανονικό Φ. Π. Α. από 1.1.2017, υποβάλλονται έως και 12.5.2017. Εξαιρετικά, όσοι εντάχθηκαν στο κανονικό καθεστώς Φ.Π.Α. από 1.1.2017, αλλά ανταποκρίνονται στους ειδικούς όρους δραστηριότητας, μπορούν να προβούν σε δήλωση μεταβολής στο ειδικό καθεστώς των αγροτών έως και 12.5.2017.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΑΓΡΟΤΩΝ

Στο τέταρτο κεφάλαιο της εργασίας μας παρουσιάζουμε μια αναλυτική προσέγγιση των φορολογικών επιβαρύνσεων του αγροτικού εισοδήματος.

4.1 Αγροτική Επιχειρηματική Δραστηριότητα

Με βάση τα λεγόμενα του Νόμου 4172 που ψηφίστηκε το 2013 ως κέρδος λογίζεται το άθροισμα των εσόδων από τις διάφορες συναλλαγές της επιχείρησης αφού αφαιρεθούν τυχόν έξοδα της εκμετάλλευσης, καθώς και δαπάνες απόσβεσης και προβλέψεις για πελάτες που ενέχονται επισφάλειας. Όταν ο ορισμός της επιχειρηματικής δραστηριότητας αφορά τον αγροτικό τομέα τότε συνυπολογίζονται τα έσοδα που προσφέρουν τα προϊόντα της γεωργικής παραγωγής και τον λοιπών δραστηριοτήτων του ευρύτερο αγροτικού τομέα, όπως αλιεία και κτηνοτροφία.

4.2 Τρόπος Φορολόγησης Αγροτικής Επιχειρηματικής Δραστηριότητας

Τα έσοδα που προσφέρει η αγροτική εκμετάλλευση αντιμετωπίζονται φορολογικά με λογιστική διαδικασία. Πιο αναλυτικά, όσοι έχουν έσοδα από αγροτική δραστηριότητα σε ατομικό επίπεδο, ασχέτως της υποχρέωσης τήρησης ή του καθεστώτος ΦΠΑ που εντάσσονται είναι υποχρεωμένοι να υπολογίσουν το αποτέλεσμα τους λογιστικά με χρήση των αντίστοιχων φορολογικών στοιχείων που κατέχουν και των λογιστικών βιβλίων. Στην περίπτωση που οι αγρότες δεν υποχρεούνται στην τήρηση βιβλίων, οφείλουν να υπολογίζουν το αποτέλεσμα τους με βάση τα φορολογικά στοιχεία τους που πρέπει να τα έχουν στην κατοχή τους μέχρι το πέρας της φορολογικής παραγραφής που ορίζει ο νόμος. Επιπλέον, αν αγρότες που δεν έχουν υποχρέωση τήρησης βιβλίων, προχωρήσουν σε λιανικές πωλήσεις, έχουν την υποχρέωση να προσθέσουν τις συγκεκριμένες πωλήσεις στα έσοδα τους και οι συγκεκριμένες συναλλαγές μπορούν να κατακυρωθούν με μια απόδειξη είσπραξης ή με όποιο άλλο τρόπο γίνεται.

4.3 Φορολόγηση Κερδών Αγροτικής Επιχειρηματικής Δραστηριότητας

Τα οφέλη από αγροτική δραστηριότητα σε ατομικό επίπεδο αντιμετωπίζονται με αυτοτελή φορολόγηση στην κλίμακα των μισθωτών και συνταξιούχων που παρουσιάζεται στον Πίνακα 4.1, χωρίς δηλαδή τα εισοδήματα της ατομικής αγροτικής εκμετάλλευσης να συνυπολογίζονται μαζί με άλλα εισοδήματα από διαφορετικές πηγές όπως η επιχειρηματική δραστηριότητα ή οι μισθωτές υπηρεσίες και συντάξεις.

Πίνακας 4.1 Ισχύουσα Κλίμακα Φορολόγησης Αγροτικής Επιχειρηματικής Δραστηριότητας	
Εισόδημα	Φορ. Συντελεστής
0 - 20.000	22%
20.001 - 30.000	29%
30.001 - 40.000	37%
40.001 >	45%

Πηγή: Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος Ν.4172/2013

Αξίζει να τονιστεί και η προβλεπόμενη κλίμακα φορολόγησης που παρουσιάζεται στο άρθρο 15 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, η οποία θα τεθεί σε ισχύ από 1-1-2020 με την προϋπόθεση ότι δεν προκαλείται απόκλιση από τους μεσοπρόθεσμους δημοσιονομικούς στόχους με βάση την τελική αξιολόγηση του Προγράμματος Οικονομικής Προσαρμογής. Η μόνη διαφοροποίηση της προβλεπόμενης κλίμακας είναι η μείωση του συντελεστή του πρώτου κλιμακίου σε 20% από 22% που ισχύει τώρα.

Πίνακας 4.2 Προβλεπόμενη Κλίμακα Φορολόγηση Αγροτικής Επιχειρηματικής Δραστηριότητας από 1-1-2020	
Εισόδημα	Φορ. Συντελεστής
0 - 20.000	20%
20.001 - 30.000	29%
30.001 - 40.000	37%
40.001 >	45%

Πηγή: Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος Ν.4172/2013

Ο όρος αυτοτέλεια στην διαδικασία της φορολογικού υπολογισμού επί των εισοδημάτων της αγροτικής εκμετάλλευσης σημαίνει πως αν κάποιος φορολογούμενος έχει συγχρόνως εισοδήματα από επιχειρηματική δράση και μισθωτές υπηρεσίες που στην ουσία φορολογούνται συνδυαστικά και ταυτοχρόνως έχει και έσοδα από αγροτική εκμετάλλευση τότε εφαρμόζεται η κλίμακα του Πίνακα 4.1 ξεχωριστά για τα εισοδήματα μισθωτών υπηρεσιών και επιχειρηματικής δραστηριότητας και αντιστοίχως ξεχωριστά για τα εισοδήματα που προέρχονται από την εκμετάλλευση του αγροτικού τομέα.

Όταν ένας νέος επιχειρηματίας δηλώνει εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα παράλληλα με εισόδημα από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα, έχει τη μείωση του φορολογικού συντελεστή του πρώτου κλιμακίου της κλίμακας μισθωτών και συνταξιούχων κατά 50% εφόσον συνολικά τα ακαθάριστα έσοδα του από επιχειρηματική και αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα δεν υπερβαίνουν τα δέκα χιλιάδες €.

Αξίζει να αναφερθεί ότι με βάση το άρθρο 21 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος 4172/2013, πως το μέγιστο της οικονομικής κατάστασης ενός ατόμου που προέρχεται από παράνομο τρόπο ή που δεν μπορεί να δικαιολογηθεί με βάση τα

ιστορικά εισοδήματα, θεωρείται ως κέρδος του τομέα της επιχειρηματικότητας και αντιμετωπίζει συντελεστή φορολόγησης 33% από το πρώτο €.

Τα έσοδα της αγροτικής εκμετάλλευσης που προέρχονται δηλαδή από παραγωγή αγροτικών προϊόντων και λοιπές αγροτικές δραστηριότητες και είναι αντικείμενο πώλησης σε τοπικό επίπεδο ή εξάγονται στο εξωτερικό, και χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το μέρος και ο τρόπος συναλλαγής προσμετρώνται ως έσοδα της ατομικής αγροτικής δραστηριότητας και φορολογούνται αυτοτελώς με την κλίμακα των μισθωτών και συνταξιούχων.

Πιο συγκεκριμένα, οι αγρότες που έχουν έσοδα από την εκμετάλλευση τους κερδίζουν θεωρείται πως αποκτούν αγροτικό εισόδημα μόνο όταν παραδίδουν με χονδρική ή λιανική πώληση δικά τους αγαθά, δηλαδή τα αγαθά που έχουν φτιάξει οι ίδιοι σε δικό τους επαγγελματικό χώρο ή και σε λαϊκές αγορές. Άρα, υπάρχει η σημαντικότερη παρατήρηση πως για να θεωρηθεί ένα έσοδο από αγροτική δραστηριότητα ως αγροτικό εισόδημα θα πρέπει να έχει φτιαχτεί αποκλειστικά από τον ίδιο τον αγρότη που το πωλάει και να μην έχει υπάρξει έντονη επεξεργασία του προϊόντος.

Στην έννοια της επεξεργασίας ή μεταποίησης δεν λογίζεται το να συσκευάσει κάποιος ένα αγαθό. Εάν ένας αγρότης πωλάει συγχρόνως και αγροτικά προϊόντα άλλων παραγωγών πέραν των δικών του, τότε θεωρείται το συγκεκριμένο έσοδο ως εισόδημα εμπορικής δραστηριότητας και όχι ως εισόδημα αγροτικής δραστηριότητας. Άρα, πρέπει να γίνεται διαχωρισμός με βάση την προέλευση των προϊόντων και να γίνει ξεκάθαρο πως η πώληση αγαθών τρίτων από αγρότη δεν θεωρείται αγροτικό εισόδημα, αλλά εισόδημα εμπορικών δραστηριοτήτων.

Επιπλέον, όταν κάποιος αγρότης έχει έσοδα από την χρησιμοποίηση των μηχανημάτων της παραγωγής του, όπως για παράδειγμα η ενοικίαση του

μηχανήματός, τότε το συγκεκριμένο εισόδημα δεν θεωρείται ως αγροτικό, αλλά ως εισόδημα εμπορικής δραστηριότητας.

Επίσης, το όποιο έσοδο εισπράξει ένας αγρότης για προσφορά υπηρεσιών σε άλλους αγρότες δεν αποτελεί αγροτικό εισόδημα, αλλά εισόδημα εμπορικής δραστηριότητας. Επιπλέον, με βάση τα προαναφερόμενα στο κεφάλαιο 2 ειδικά για αγροτικά εισοδήματα, το εισόδημα από Α.Π.Ε. μέχρι 100 κιλοβατώρες θεωρείται ως αγροτικό εισόδημα. Τέλος, από 1.1.2017 γίνεται δεκτό ότι η δραστηριότητα της οικοτεχνίας περιλαμβάνεται στην έννοια της αγροτικής επιχειρηματικής δραστηριότητας ως προς τη φορολογική της αντιμετώπιση.

Συγκεντρωτικά, παρουσιάζουμε ένα αναλυτικό διαχωρισμό της φορολόγησης των Αγροτικών προϊόντων και υπηρεσιών ανά δραστηριότητα και με βάση την επαγγελματική ιδιότητα του Αγρότη στον Πίνακα 4.3..

4.4 Μείωση Φόρου Αγροτικών Εισοδημάτων

Σύμφωνα με τον Νόμο 4172 περί του Κώδικα Φορολόγησης των Εισοδημάτων, ο φόρος που προκύπτει κατά την εφαρμογή της κλίμακας των μισθωτών και συνταξιούχων μειώνεται με το ποσό των 1.900€ όταν ο φορολογούμενος δεν έχει πάνω του κάποιο εξαρτώμενο παιδί, εφόσον το εισόδημα από αγροτικά εισοδήματα δεν ξεπερνάει τις 20.000€. Η μείωση φόρου στα εισοδήματα αγροτικής δραστηριότητας παρουσιάζεται στον Πίνακα 4.4 και πιο συγκεκριμένα το ποσό της μείωσης αυξάνεται στα 1.950€ για το φορολογούμενο που τον βαρύνει ένα εξαρτώμενο τέκνο, στα 2.000€ για το φορολογούμενο που τον βαρύνουν δύο εξαρτώμενα τέκνα, στα 2.100€ για τους φορολογουμένους που τους βαρύνουν τρία παιδιά και άνω. Αν συμβεί ο φόρος να είναι πιο μικρός από τα αντίστοιχα ποσά της μείωσης κάθε κατηγορίας τότε η μείωση θα μηδενίσει το υπόλοιπο του φόρου, δηλαδή θα μειωθεί στο επίπεδο του φόρου.

Πίνακας 4.3 Φορολόγηση Αγροτικών Δραστηριοτήτων			
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΩΛΟΥΜΕΝΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ & ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	ΕΙΔΟΣ ΠΩΛΗΣΗΣ	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ («Επαγγελματία Αγρότη»)	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ («Μη Επαγγελματία Αγρότη»)
Πώληση παραγομένων αγροτικών προϊόντων χωρίς επεξεργασία (είτε σε έμπορο, είτε από δικό τους κατάστημα, είτε σε λαϊκές αγορές)	Λιανική ή Χονδρική	Κλίμακα άρθρου 15, του Ν. 4172/13 (Με έκπτωση Φόρου)	Κλίμακα άρθρου 15, του Ν. 4172/13 (Χωρίς έκπτωση Φόρου)
Πώληση παραγόμενων αγροτικών προϊόντων έως και την πρώτη μεταποίηση (ΠΟΛ.1116/10.06.15)	Λιανική ή Χονδρική	Κλίμακα άρθρου 15, του Ν. 4172/13 (Με έκπτωση Φόρου)	Κλίμακα άρθρου 15, του Ν. 4172/13 (Χωρίς έκπτωση Φόρου)
Εισόδημα που προέρχεται από τη διαχείριση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας έως 100 KW (φωτοβολταϊκά) . <u>Άρθρο 116, του Ν. 4316/2014</u> και <u>ΠΟΛ.1116/10.06.15</u> .		Κλίμακα άρθρου 15, του Ν. 4172/13 (Με έκπτωση Φόρου)	Κλίμακα άρθρου 15, του Ν. 4172/13 (Χωρίς έκπτωση Φόρου)
Πώληση παραγομένων αγροτικών προϊόντων μετά από <u>(βιομηχανική)</u> επεξεργασία	Λιανική ή Χονδρική	Κλίμακα άρθρου 15, του Ν. 4172/13 (Χωρίς έκπτωση Φόρου)	Κλίμακα άρθρου 15, του Ν. 4172/13 (Χωρίς έκπτωση Φόρου)
Πώληση προϊόντων που έχει αγοράσει από	Λιανική ή Χονδρική	Κλίμακα άρθρου 15, του Ν. 4172/13 (Χωρίς έκπτωση Φόρου)	Κλίμακα άρθρου 15, του Ν. 4172/13 (Χωρίς έκπτωση Φόρου)

Πίνακας 4.4 Μείωση Φόρου Αγροτικών Εισοδημάτων για Εισοδήματα μέχρι 20.000€	
Παιδιά που Βαρύνουν	Μείωση φόρου
Χωρίς παιδιά	1.900
Ένα παιδί	1.950
Δύο παιδιά	2.000
Τρία παιδιά και άνω	2.100

Πηγή: Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος Ν.4172/2013

Για να ισχύσουν οι συγκεκριμένες μειώσεις που προβλέπει ο Νόμος 4172 θα πρέπει οι αγρότες να χαρακτηρίζονται ως επαγγελματίες, δηλαδή να τηρούν τις προϋποθέσεις που ορίζει ο νόμος και πιο συγκεκριμένα ως προς το κλάσμα εισοδήματος αγροτικών εισοδημάτων, με το ελάχιστο όριο να είναι πάνω από τα 5/10 του συνολικού εισοδήματος.

Υπογραμμίζεται πως η συγκεκριμένη διαδικασία γίνεται με την χρήση την κατηγοριοποίηση των αγροτών σε επαγγελματίες από το ίδιο το Υπουργείο. Επιπλέον, αν το εισόδημα ενός αγρότη προέρχεται μόνο από την δραστηριότητα του στον αγροτικό τομέα τότε εξυπακούεται πως ισχύουν κανονικά οι προβλεπόμενες μειώσεις του Νόμου 4172.

Όταν, κάποιος φορολογούμενος έχει συγχρόνως εισόδημα από μισθούς ή/και συντάξεις και αγροτικά εισοδήματα, τότε σε αυτή την περίπτωση οι προβλεπόμενες μειώσεις του Νόμου 4172 εφαρμόζονται μια φορά μόνο, ως προς το σύνολο όλων των εισοδημάτων.

Επιπλέον, αν, στα εισοδήματα ενός φορολογουμένου συμπεριλαμβάνονται πέραν των μισθωτών και των αγροτικών και εισοδήματα από λοιπές πηγές, τότε οι προβλεπόμενες μειώσεις του Νόμου 4172 θα εφαρμοστούν κατ' αναλογία μόνο για τα εισοδήματα που πηγάζουν από μισθωτές υπηρεσίες και συντάξεις ή από την αγροτική δραστηριότητα.

Πάντως, αν κάποιος έχει έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα σε ατομικό επίπεδο, η οποία υπάγεται ασφαλιστική εισφορά ΟΓΑ με βάση τις προβλεπόμενες διατάξεις και συγχρόνως έχει έσοδα από αγροτική εκμετάλλευση, τότε οι προβλεπόμενες μειώσεις του Νόμου 4172 εφαρμόζονται μόνο στα εισοδήματα του αγροτικού τομέα, χωρίς να παίζει ρόλο αν χαρακτηρίζεται ως επαγγελματίας αγρότης με βάση το νομοθετικό πλαίσιο και το βαθμό εισοδήματος του από αγροτικές δραστηριότητες συγκριτικά με το συνολικό εισόδημα.

Αν στα προηγούμενα εισοδήματα, από εμπορική και αγροτική δραστηριότητα δηλαδή, προστεθεί και εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες ή συντάξεις, τότε οι προβλεπόμενες μειώσεις του Νόμου 4172 εφαρμόζονται κατ' αναλογία στο κομμάτι του εισοδήματος που προέρχεται από μισθωτές υπηρεσίες και αγροτικά εισοδήματα.

Πλέον, για να έχει ισχύ η προβλεπόμενη μείωση του φόρου θα πρέπει ο φορολογούμενος να προχωρήσει σε αγορές αγαθών και λήψη υπηρεσιών εντός της χώρας ή στην Ε.Ε. με χρήση πλαστικού χρήματος ή ηλεκτρονικό μέσου πληρωμών. Το ελάχιστο ποσό ηλεκτρονικών πληρωμών υπολογίζεται με βάση κάποιους συντελεστές επί του εισοδήματος κλιμακωτά. Τα συγκεκριμένα ποσά παρουσιάζονται στον Πίνακα 4.5.

το ελάχιστο ποσό των οποίων προσδιορίζεται ως ποσοστό του φορολογητέου εισοδήματος του, σύμφωνα με την ακόλουθη κλίμακα του Πίνακα 4.5.

Πίνακας 4.5 Ποσοτικά όρια χτισίματος αφορολόγητου	
Εισόδημα (σε ευρώ)	% Ελάχιστης Δαπάνης (Προοδευτικά)
1-10.000	10%
10.000,01-30.000	15%
30.000,01 και άνω	20% και μέχρι 30.000 ευρώ

Πηγή: Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος Ν.4172/2013

Αν για κάποιο λόγο ένας φορολογούμενος δεν έχει καλύψει με ηλεκτρονικές πληρωμές το απαιτούμενου ποσό ελάχιστης δαπάνης τότε ο φόρος μεγαλώνει κατά το πόσο που βγαίνει από τις διαφορές ανάμεσα στο δηλωθέν και το αντίστοιχο που απαιτείται, πολλαπλασιασμένο με τον συντελεστή 22% τής πρώτης κλίμακας μισθωτών και συνταξιούχων.

Στο ποσό των δαπανών που απαιτείται να πραγματοποιηθούν με πλαστικό ή ηλεκτρονικό χρήμα για να καλυφθεί το αφορολόγητο όριο περιλαμβάνονται όλα σχεδόν τα έξοδα για αγορές αγαθών και λήψη υπηρεσιών. Συγκεκριμένα συμπεριλαμβάνονται αγαθά και υπηρεσίες των παρακάτω κατηγοριών με βάση την κατηγοριοποίηση της Ελληνικής Στατιστικής Υπηρεσίας.:

- Φαγητό και ποτά χωρίς αλκοόλ: Ψωμί, δημητριακά, ρύζι, ζυμαρικά, κρέας, ψάρια, αλλαντικά, γαλακτοκομικά, έλαια, φρούτα, λαχανικά, σοκολάτες, γλυκά, παγωτά, χυμοί, νερό, αναψυκτικά κλπ.
- Αλκοολούχα ποτά και καπνός: Αλκοολούχα, οινοπνευματώδη ποτά, κρασιά, μπύρες, καπνός, τσιγάρα, πούρα, πουράκια.
- Ένδυση και υπόδηση: Υφάσματα, ενδύματα, καθαρισμός και μεταποίηση ενδυμάτων, παπούτσια, επιδιορθώσεις υποδημάτων.
- Στέγαση: Ηλεκτρικό ρεύμα, ύδρευση, φυσικό αέριο, υγραέριο, πετρέλαιο θέρμανσης, αποχέτευση, κοινόχρηστα, δημοτικά τέλη, επισκευή και

συντήρηση κατοικία, εργασίες υδραυλικού, ηλεκτρολόγου, ελαιοχρωματιστή κ.λπ., υπηρεσίες για τη συντήρηση πολυκατοικιών.

- Διαρκή αγαθά, είδη νοικοκυριού και υπηρεσίες: Έπιπλα, διακοσμητικά είδη, έπιπλα κήπου, φωτιστικά, χαλιά, μοκέτες, κουρτίνες, κλινοσκεπάσματα, οικιακές συσκευές, ψυγεία, πλυντήρια, ηλεκτρικές κουζίνες, κλιματιστικά, συσκευές θέρμανσης, εργαλεία, υπηρεσίες καθαρισμού, είδη καθαρισμού κ.α.
- Υγεία: Αμοιβές γιατρών, νοσήλια, διαγνωστικά κέντρα, φάρμακα, φαρμακευτικά είδη κ.λπ.
- Μεταφορές: Ποδήλατα, ανταλλακτικά και αξεσουάρ αυτοκινήτου, καύσιμα, λιπαντικά, μίσθωση γκαράζ και χώρων στάθμευση, μαθήματα οδήγησης, εισιτήρια τρένου, λεωφορείων, ταξί, αεροπλάνων και πλοίων.
- Επικοινωνίες: Κινητή και σταθερή τηλεφωνία, σύνδεση Internet, ταχυδρομικές υπηρεσίες.
- Αναψυχή, πολιτιστικές δραστηριότητες: Υπολογιστές, κάμερες, μουσικά όργανα, άνθη, κατοικία ζώα, αθλητικές δραστηριότητα, θέατρα, κινηματογράφος, συναυλίες, μουσεία, βιβλία, εφημερίδες, περιοδικά, πακέτα διακοπών.
- Εκπαίδευση: Δίδακτρα για προσχολική, πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση.
- Ξενοδοχεία, καφέ, εστιατόρια, κυλικεία.
- Άλλα αγαθά και υπηρεσίες: Κουρεία, κομμωτήρια, κοσμήματα, ρολόγια, είδη για μωρά, οίκοι ευγηρία και ιδρύματα για άτομα με ειδικές ανάγκες, υπηρεσίες για βοήθεια στο σπίτι, ασφάλιση κατοικίας, υγείας, οχημάτων.

Οι συγκεκριμένες δαπάνες πρέπει να συντελούνται εντός της τωρινής φορολογικής χρήσης και όσον αφορά τα έξοδα και τις αγορές που πληρώνονται με κάρτες δεν έχει σημασία ο τρόπος τελικής πληρωμής, δηλαδή αν χρησιμοποιούνται δόσεις ή όχι.

Όμως υπάρχουν και έξοδα που δεν αναγνωρίζονται στο χτίσιμο του αφορολογήτου μέσω ηλεκτρονικών πληρωμών και είναι οι εξής:

- Τα ενοίκια
- Τα τέλη κυκλοφορίας
- Αγορές οχημάτων (αυτοκινήτων, δίκυκλων)
- Αγορές σκαφών, αεροπλάνων και αεροσκαφών.
- Αγορές κατοικιών, οικοπέδων και λοιπών ακινήτων.
- Οι πληρωμές φόρων
- Οι πληρωμές δόσεων δανείων
- Οι αγορές επενδυτικών προϊόντων (μετοχών, ομολόγων κλπ).

Διευκρινίζεται πως όταν υπάρχει κοινός λογαριασμός σε ένα τραπεζικό ίδρυμα, είτε είναι στην Ελλάδα, είτε στο εξωτερικό, τότε ο πραγματικός δικαιούχος του λογαριασμού προσδιορίζεται χρησιμοποιώντας τις αληθινές καταστάσεις, όπου ο καθένας χρησιμοποιεί τον λογαριασμό με βάση τις ανάγκες του και έτσι φαίνονται οι δαπάνες που του αντιστοιχούν. Παρόμοια λογική ισχύει και για τις κάρτες που μπορούν να χρησιμοποιούν παραπάνω από ένα άτομα.

Ειδικότερα για τους λογαριασμούς των λεγόμενων επιχειρήσεων κοινής ωφελείας που βγαίνουν σε διαφορετικό όνομα από τον φορολογούμενο που τους πληρώνει, μπορεί να συμπεριληφθεί η συγκεκριμένη δαπάνη, όταν αυτός που πληρώνει το έξοδο είναι και στη ουσία αυτός που χρησιμοποιεί το εν λόγω διαμέρισμα ή κτήριο.

Επισημαίνεται, πως προκειμένου να παραμείνει η προβλεπόμενη μείωση του Νόμου 4172, στις περιπτώσεις δαπανών που αφορούν κοινόχρηστους χώρους, που πληρώνονται με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής από τον διαχειριστή, τότε πρέπει να γίνεται επιμερισμός στους ενοίκους της πολυκατοικίας ή στους έχοντες την οριζόντια ιδιοκτησία.

Όταν υπάρχει κάποια δαπάνη που ο φορολογούμενος μπορεί να πάρει ένα ποσό ως επιστροφή από την εργασία του ή από μια ασφαλιστική εταιρία/ταμείο, αυτό έχει ως αποτέλεσμα να προσμετράται στις δαπάνες μόνο το ποσό που πιθανώς επιβαρύνεται ο ίδιος ο φορολογούμενος και όχι το συνολικό ποσό, αφού ένα κομμάτι της συγκεκριμένης δαπάνης επιστρέφεται στον φορολογούμενο. Χαρακτηριστικά παραδείγματα των συγκεκριμένων περιπτώσεων είναι τα φάρμακα, η αγορά ορθοπεδικών, και λοιπές δαπάνες που συνήθως καλύπτονται από την ασφάλεια ενός ατόμου.

Από την συγκεκριμένη αναγκαστική χρήση ηλεκτρονικών πληρωμών για το χτίσιμο του αφορολογήτου έχουν εξαίρεση οι φορολογούμενοι που είναι άνω των 70 ετών, όπως και πρόσωπα με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω, τα άτομα που έχουν θέμα δικαστικής συμπαράστασης. Επίσης, εξαιρούνται και οι κάτοικοι των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου εφόσον φορολογούνται στην Ελλάδα με την κλίμακα μισθωτών και συνταξιούχων. Η απαλλαγή από την χρησιμοποίηση καρτών και ηλεκτρονικών τρόπων πληρωμής δεν ταυτίζεται με απαλλαγή από το μάζεμα αποδείξεων, άρα είναι απαραίτητο το μάζεμα αποδείξεων ίσης αξίας με βάση τα λεγόμενα της κλίμακας.

4.5 Μειώσεις Φόρου για Δωρεές

Με βάση τον Νόμο 4172 ο φόρος μειώνεται κατά 10% ως προς τις δωρεές που γίνονται προς κοινωνικούς φορείς, όταν οι δωρεές ξεπερνούν στην χρήση τα 100€. Επίσης οι δωρεές δεν επιτρέπεται να είναι μεγαλύτερες από το 5% του εισοδήματος που φορολογείται με βάση τον νόμο.

Η απόφαση ΠΟΛ. 1010/2014 προσδιορίζει τους κοινωνικούς φορείς και τα ιδρύματα που το κράτος αναγνωρίζει τις δωρεές προς αυτούς με σκοπό την μείωση φόρου 10%.

4.6 Αγροτικές Επιδοτήσεις και Αποζημιώσεις

Ειδική ανάλυση πρέπει να γίνει για τις ενισχύσεις και τις αποζημιώσεις που λαμβάνουν όσοι ασκούν ατομική αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα, ενώ υπάρχει ειδικός πίνακας καταχώρησης στο Ε1, όπως παρουσιάζεται στον Πίνακα 4.6. Πιο συγκεκριμένα, στον υπολογισμό του κέρδους από επιχειρηματική δράση συνυπολογίζεται μόνο η βασική κοινοτική ενίσχυση, όπως και οι πράσινες και συνδεδεμένες κοινοτικές ενισχύσεις όταν υπερβαίνουν τις 12.000€. Επίσης, οι αποζημιώσεις από τον ΕΛΓΑ ή άλλο ασφαλιστικό φορέα δεν συνυπολογίζονται στον υπολογισμό του επιχειρηματικού κέρδους. Αναλυτική παρουσίαση της φορολογικής αντιμετώπισης των αγροτικών επιδοτήσεων γίνεται στον Πίνακα 4.7.

Πίνακας 4.6 Απόσπασμα Ε1 σχετικά με τις Επιδοτήσεις και τις Ενισχύσεις που λαμβάνουν οι Αγρότες

ΠΙΝΑΚΑΣ Γ'2. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΩΝ - ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΠΟΥ ΕΙΣΠΡΑΧΘΗΚΑΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΕΤΟΣ													
ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ - ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ					ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ								
Π Υ Λ Ω Ν Α Σ 1	ΒΑΣΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ	071			Π Υ Λ Ω Ν Α Σ 2	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	076			Α Λ Ι Ε Ι Σ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	079	
	ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	072				ΛΟΙΠΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ	077				ΛΟΙΠΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ	080	
	ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	073				ΠΡΟΩΡΗ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗ	078						
	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	074											
	ΛΟΙΠΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ	075											

Πηγή: www.gsis.gr

Οι επιδοτήσεις ή κοινοτικές ενισχύσεις που δεν συμμετέχουν στο υπολογισμό του κέρδους στην αγροτική εκμετάλλευση πρέπει να συμπληρώνονται στους κωδικούς 659 και επιβαρύνονται στην ειδική εισφορά αλληλεγγύης.

Επισημαίνεται ότι οι αγροτικές επιδοτήσεις αντιμετωπίζονται φορολογικά στο έτος που αφορούν με βάση την απόφαση ΠΟΛ.1116/2015. Συνεπώς, οι επιδοτήσεις που αφορούν στα έτη 2016 και προηγούμενα θα ακολουθούν τον αντίστοιχο

χαρακτηρισμό ούτως ώστε να αντιμετωπιστούν φορολογικά με το εκάστοτε φορολογικό πλαίσιο.

Επίσης, δεν επιβάλλονται πρόστιμα και τόκοι για τις τροποποιητικές δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος που υποβάλλονται από όσους λαμβάνουν αγροτικές επιδοτήσεις, εφόσον οι σχετικές βεβαιώσεις εκδόθηκαν καθυστερημένα από τον ΟΠΕΚΕΠΕ και εκ του λόγου αυτού δεν ήταν δυνατή η υποβολή εμπρόθεσμης δήλωσης για το εισόδημα αυτό. Οι δηλώσεις αυτές υποβάλλονται χειρόγραφα μέχρι το τέλος του φορολογικού έτους που εκδόθηκε η βεβαίωση και η καταβολή του φόρου γίνεται όπως και των λοιπών δηλώσεων με καταληκτική ημερομηνία υποβολής την 31η Δεκεμβρίου εκάστου φορολογικού έτους.

Πίνακας 4.7 Φορολογική αντιμετώπιση – Κάλυψη Τεκμηρίων Επιδοτήσεων και Αποζημιώσεων Αγροτών

ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ - ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ- ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ		
ΕΙΔΟΣ	ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΟ	ΚΑΛΥΨΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΝ(659)
ΠΥΛΩΝΑΣ 1 - ΒΑΣΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ	ΝΑΙ - ΟΛΟ ΤΟ ΠΟΣΟ	-
ΠΥΛΩΝΑΣ 1 - ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	ΤΟ ΥΠΕΡΒΑΛΛΟΝ ΤΩΝ 12.000 ΕΥΡΩ	-
ΠΥΛΩΝΑΣ 1 - ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ		
ΠΥΛΩΝΑΣ 1 - ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	ΌΧΙ - ΜΕΙΩΤΙΚΟ ΚΟΣΤΟΥΣ	ΌΧΙ
ΠΥΛΩΝΑΣ 1 - ΛΟΠΙΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	ΌΧΙ	ΝΑΙ
ΠΥΛΩΝΑΣ 2 - ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	ΌΧΙ - ΜΕΙΩΤΙΚΟ ΚΟΣΤΟΥΣ	ΌΧΙ
ΠΥΛΩΝΑΣ 2 - ΛΟΠΙΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	ΌΧΙ	ΝΑΙ
ΠΥΛΩΝΑΣ 2 - ΠΡΟΩΡΗ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗ	ΌΧΙ	ΝΑΙ
ΑΛΙΕΙΣ - ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	ΌΧΙ - ΜΕΙΩΤΙΚΟ ΚΟΣΤΟΥΣ	ΌΧΙ
ΑΛΙΕΙΣ - ΛΟΠΙΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	ΌΧΙ	ΝΑΙ
ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ	ΌΧΙ	ΌΧΙ

Πηγή: ΠΟΛ 1116/2015

4.7 Ειδική Εισφορά Αλληλεγγύης

Σύμφωνα με το άρθρο 43α του κώδικα φορολογίας εισοδήματος 4172/2013 επιβάλλεται ειδική εισφορά αλληλεγγύης στα εισοδήματα άνω των δώδεκα χιλιάδων (12.000) ευρώ των φυσικών προσώπων ή σχολάζουσας κληρονομιάς. Για την επιβολή της εισφοράς λαμβάνεται υπόψη το σύνολο του εισοδήματος, όπως αυτό προκύπτει από την άθροιση των εισοδημάτων από μισθωτή εργασία και συντάξεις, από επιχειρηματική δραστηριότητα, από κεφάλαιο, από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου, φορολογούμενο ή απαλλασσόμενο, πραγματικό ή τεκμαρτό.

Επίσης, αξίζει να αναφερθούν και οι εξαιρέσεις που ισχύουν στην ειδική εισφορά αλληλεγγύης. Πιο συγκεκριμένα εξαιρούνται και δεν προσμετρώνται τα εισοδήματα:

- Των προσώπων που είναι ολικώς τυφλοί
- Των προσώπων που παρουσιάζουν βαριές κινητικές αναπηρίες σε ποσοστό από ογδόντα τοις εκατό (80%) και άνω
- Η αποζημίωση για τη λύση ή καταγγελία της εργασιακής σχέσης
- Η εφόρα καταβαλλόμενη παροχή από ταμεία πρόνοιας και ασφαλιστικούς οργανισμούς του Δημοσίου, καθώς και επαγγελματικά ταμεία που έχουν συσταθεί με νόμο, στους ασφαλισμένους και τα εξαρτώμενα μέλη του ασφαλισμένου.

Επίσης, εξαιρούνται από την υποχρέωση καταβολής ειδικής εισφοράς:

- Οι μακροχρόνια άνεργοι που είναι εγγεγραμμένοι στα μητρώα ανέργων του ΟΑΕΔ, καθώς και όσοι λαμβάνουν επίδομα ανεργίας από τον εν λόγω οργανισμό, εφόσον κατά το έτος της βεβαίωσης δεν έχουν πραγματικά εισοδήματα.

- Οι μακροχρόνια άνεργοι ναυτικοί που είναι εγγεγραμμένοι στους καταλόγους προσφερομένων προς ναυτολόγηση του Γραφείου Ευρέσεως Ναυτικής Εργασίας (Γ.Ε.Ν.Ε.), στους οποίους συμπεριλαμβάνονται και οι σχετικοί κατάλογοι των Λιμενικών Αρχών που λειτουργούν ως παραρτήματά του, καθώς και όσοι λαμβάνουν επίδομα ανεργίας από τον εν λόγω Φορέα, εφόσον κατά το χρόνο βεβαίωσης δεν έχουν πραγματικά εισοδήματα.

Στον Πίνακα 4.8 παρουσιάζεται η ισχύουσα κλίμακα εισφοράς αλληλεγγύης, ενώ στον Πίνακα 4.9 παρουσιάζεται η κλίμακα εισφοράς αλληλεγγύης που θα τεθεί σε εφαρμογή από τη 1/1/2020 με την προϋπόθεση ότι δεν προκαλείται απόκλιση από τους μεσοπρόθεσμους δημοσιονομικούς στόχους με βάση την τελική αξιολόγηση του λεγόμενου Προγράμματος Οικονομικής Προσαρμογής.

Πίνακας 4.8 Ισχύουσα Κλίμακα Εισφοράς Αλληλεγγύης	
<u>Εισόδημα</u>	<u>Εισφ. Αλληλεγγύης</u>
0 – 12.000	0%
12.001 - 20.000	2,20%
20.001 - 30.000	5,00%
30.001 - 40.000	6,50%
40.001 - 65.000	7,50%
65.001 - 220.000	9,00%
>220.000	10,00%

Πηγή: Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος Ν.4172/2013

Πίνακας 4.9 Προβλεπόμενη Κλίμακα Εισφοράς Αλληλεγγύης από 1/1/2020	
<u>Εισόδημα</u>	<u>Εισφ. Αλληλεγγύης</u>
0 – 30.000	0%
30.001 - 40.000	2%
40.001 - 65.000	5%
65.001 - 220.000	9%

>220.000	10,00%
Πηγή: Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος Ν.4172/2013	

Υπόχρεος σε καταβολή της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης είναι το φυσικό πρόσωπο στο όνομα του οποίου υπολογίζεται αυτή. Για τους έγγαμους και τα πρόσωπα που έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, εφόσον υπάρχει λόγος που κάνουν ξεχωριστή δήλωση με βάση την παράγραφο 4 του άρθρου 67 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος Ν. 4172/2013, η οφειλή για εισφορά που αναλογεί στα εισοδήματά τους υπολογίζεται χωριστά και η ευθύνη της καταβολής βαρύνει κάθε σύζυγο ή μέλος του συμφώνου συμβίωσης ξεχωριστά. Σε περίπτωση θανάτου του υπόχρεου, οι κληρονόμοι του ευθύνονται για την καταβολή της εισφοράς ανάλογα με το ποσοστό της κληρονομικής τους μερίδας.

4.8 Προκαταβολή Φόρου Εισοδήματος

Σύμφωνα με τον Νόμο 4172 προβλέπεται ότι με βάση τη δήλωση που υποβάλλει ο φορολογούμενος βεβαιώνεται ποσό ίσο με το 100% του φόρου που υπολογίζεται από επιχειρηματική δραστηριότητα για το φόρο που αναλογεί στο εισόδημα του διανυόμενου φορολογικού έτους.

Η ανωτέρω διάταξη του άρθρου 69 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος Ν.4172/2013 ισχύει γενικά για όσους αποκτούν εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα, και είναι γενικός κανόνας ότι η προκαταβολή φόρου υπολογίζεται μετά την μείωση φόρου (όπου αυτή προβλέπεται) στο καθαρό εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα και όχι πριν από αυτή. Αυτό σημαίνει πως η προκαταβολή φόρου υπολογίζεται μετά την μείωση φόρου που προβλέπει το άρθρο 16 του Ν.4172/2013 για τους επαγγελματίες αγρότες και όχι πριν από αυτή.

4.9 Τέλος Επιτηδεύματος

Σύμφωνα με το άρθρο 31 του Ν. 3986/2011 και τις μετέπειτα τροποποιήσεις του εξαιρούνται από την καταβολή του τέλους επιτηδεύματος οι εξής κατηγορίες αγροτών:

- Οι αγρότες του ειδικού καθεστώτος Φ. Π. Α.
- Οι αγρότες του κανονικού καθεστώτος Φ. Π. Α. που δεν έχουν περάσει πέντε χρόνια από την ένταξή τους σε αυτό
- Οι αγρότες που τους υπολείπονται τρία χρόνια από την συνταξιοδότηση (65ο έτος).

Κατά συνέπεια το τέλος επιτηδεύματος των 650 ευρώ ετησίως (εκτός αν εδρεύουν σε χωριά με πληθυσμό έως 500 κατοίκους ή σε νησιά με πληθυσμό έως 3.100 κατοίκους, οπότε δεν πληρώνουν) θα καταβάλλουν:

- Από το 2020 και μετά χιλιάδες αγρότες που εντάχθηκαν στο κανονικό καθεστώς ΦΠΑ από 01/01/2014.
- Από το 2021 και μετά οι αλιείς, οι οποίοι υποχρεώθηκαν από την 01/01/2015 να τηρούν φορολογικά βιβλία και να εκδίδουν φορολογικά στοιχεία.

4.10 Φορολόγηση Αγροτικών Συνεταιρισμών

Σχετικά με την φορολόγηση των Αγροτικών Συνεταιρισμών, ισχύουν αφενός οι διατάξεις του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος Ν.4172/2013 και αφετέρου του Ν.4384/2016 «Αγροτικοί Συνεταιρισμοί, μορφές συλλογικής οργάνωσης του αγροτικού χώρου και άλλες διατάξεις».

Τα κύρια σημεία διαφοροποίησης των Αγροτικών Συνεταιρισμών σε σχέση με τις άλλες επιχειρήσεις είναι τα εξής:

- α) Το «Αποτέλεσμα Χρήσης» του Αγροτικού Συνεταιρισμού, διαχωρίζεται σε «πλεονάσματα από συναλλαγές με μέλη» και σε «κέρδη από συναλλαγές με τρίτους».
- β) Τα «κέρδη από συναλλαγές με τρίτους» του Αγροτικού Συνεταιρισμού, φορολογούνται με συντελεστή 13%, ενώ «πλεονάσματα από συναλλαγές με μέλη» είτε φορολογούνται στο όνομα των μελών του Αγροτικού Συνεταιρισμού, είτε είναι αφορολόγητα.
- γ) Υπάρχουν ειδικοί κανόνες και επιλογές για την διανομή των «κερδών» και των «πλεονασμάτων», που προβλέπονται στο Ν.4384/2016

Στο Πίνακα 4.10 γίνεται αναλυτική παρουσίαση της φορολόγησης των αποτελεσμάτων του Αγροτικού Συνεταιρισμού ανά περίπτωση. Αξίζει να σημειωθεί πως οι Αγρότες-Μέλη του Αγροτικού Συνεταιρισμού, που είναι δικαιούχοι πλεονασμάτων του Αγροτικού Συνεταιρισμού, πρέπει να τα συμπεριλάβουν στην φορολογική τους δήλωση ως «εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα», αφού λάβουν τις σχετικές βεβαιώσεις από τον Αγροτικό Συνεταιρισμό. Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι το εισόδημα αυτό θα φορολογηθεί από το πρώτο ευρώ με 22%.

Πίνακας 4.10 Φορολογική αντιμετώπιση αποτελεσμάτων Αγροτικού Συνεταιρισμού		
Είδος Αποτελέσματος (Κέρδους)	Φορολόγηση στο όνομα του Α.Σ	Φορολόγηση στο όνομα των μελών του Α.Σ
« Κέρδος που προέρχεται από «μη μέλη» του ΑΣ »	Φόρος με συντελεστή 13%	Δεν μπορεί να διανεμηθεί στα μέλη
Καταχωρείται με βάση την απόφαση της Γ.Σ μετά την αφαίρεση του φόρου ως «τακτικό αποθεματικό» εκ «Κερδών» ή Κέρδη προορισμένα για την		

Υποστήριξη δραστηριοτήτων κοινωνικού σκοπού.		
"Πλεόνασμα" που προέρχεται από τις συναλλαγές με τα μέλη του ΑΣ		
«τακτικό αποθεματικό» εκ «πλεονάσματος»	Δεν φορολογείται - Θεωρείται εισφορά και δεν υπόκειται σε φόρο ή σε τέλος χαρτοσήμου .	Δεν φορολογείται
Πλεόνασμα για Απόδοση στα μέλη	Δεν φορολογείται	Φορολογείται ως εισόδημα από " επιχειρηματική δραστηριότητα" (ΠΟΛ. 1042/2018)
Πλεόνασμα σε έντοκες καταθέσεις των μελών	Δεν φορολογείται	Φορολογείται ως εισόδημα από " επιχειρηματική δραστηριότητα" . (ΠΟΛ. 1042/2018)
Πλεόνασμα για την Ανάπτυξη του ΑΣ.	Δεν φορολογείται	Δεν φορολογείται
Πλεόνασμα για την Υποστήριξη δραστηριοτήτων κοινωνικού σκοπού.	Δεν φορολογείται - Αλλά : Τα ποσά που δαπανώνται για κοινωνικούς σκοπούς, αντιμετωπίζονται στο πλαίσιο της έκπτωσης των δαπανών με βάση τα οριζόμενα στο Ν.4172/2013	Δεν φορολογείται
Πλεόνασμα για την Εκπαίδευση και επιμόρφωση των μελών του ΑΣ.	Δεν φορολογείται - Δίδεται στο «Ταμείο αγροτικής συνεταιριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης»	Δεν φορολογείται
Πηγή: «Αγροτικοί Συνεταιρισμοί, μορφές συλλογικής οργάνωσης του αγροτικού χώρου και άλλες διατάξεις» Ν. 4384/2016		

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΑΓΡΟΤΩΝ

Στο πέμπτο και τελευταίο κεφάλαιο της εργασίας μας προχωρούμε σε μια πρακτική εφαρμογή ετήσιας λογιστικής παρακολούθησης αγρότη του κανονικού καθεστώτος ΦΠΑ.

5.1 Εφαρμογή Λογιστικής Παρακολούθησης Αγρότη Κανονικού Καθεστώτος

5.1.1 Εισαγωγικές πληροφορίες Αγρότη Κανονικού Καθεστώτος

Ο αγρότης που χρησιμοποιούμε στο παράδειγμα μας έχει την ιδιαιτερότητα πως είναι συγχρόνως και συνταξιούχος. Ο συνδυασμός αγροτικών εισοδημάτων με εισοδήματα από μισθωτές υπηρεσίες ή/και συντάξεις είναι μια πολύ συνηθισμένη φορολογική περίπτωση και γι' αυτό επιλέξαμε τη συγκεκριμένη προσέγγιση.

Ως αγρότης του κανονικού καθεστώτος ΦΠΑ είναι υποχρεωμένος να τηρεί βιβλίο Εσόδων – Εξόδων σε απλογραφικό σύστημα παρακολούθησης και να υπολογίζει ΦΠΑ στις παραδόσεις αγαθών και στην παροχή υπηρεσιών που κάνει, ενώ αποδίδει το ΦΠΑ με περιοδικές δηλώσεις στα τρίμηνα του έτους. Οι πωλήσεις του συγκεκριμένου αγρότη δεν ήταν ιδιαίτερως μεγάλες σε όγκο τα προηγούμενα έτη, όποτε δεν τίθεται θέμα εφαρμογής διπλογραφικού συστήματος, αφού τα έσοδα του βρίσκονται σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα από το όριο του €1.500.000,00 που ορίζουν τα Ε.Λ.Π. κατά τα προηγούμενα έτη.

Η λογιστική παρακολούθηση αφορά το φορολογικό έτος 2016, δηλαδή τα εισοδήματα της περιόδου 1-1-2016 με 31-12-2016, με αξιοσημείωτο γεγονός την αλλαγή του υψηλού συντελεστή ΦΠΑ σε 24% την 1-6-2016, στην συνέχεια σας παρουσιάζουμε τα δεδομένα των τριμήνων της εφαρμογής του αγρότη κανονικού καθεστώτος. Είχε πιστωτικό υπόλοιπο ΦΠΑ προηγούμενης φορολογικής περιόδου

€312,67. Ενώ, τα εισοδήματα του από συντάξεις στο υπό μελέτη έτος είναι €6.791,64.

5.1.2 Λογιστικά Γεγονότα Έτους Αγρότη Κανονικού Καθεστώτος ΦΠΑ κατά το 2016

Ιανουάριος 2016:

8/1/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Ελαιοτριβείο ΑΛΦΑ ΟΕ για έκθλιψη καρπού ελαιόλαδου και παραγωγή λαδιού με το παραστατικό ΤΠΥ-235 καθαρής αξίας €165,30 πλέον ΦΠΑ 23% και 13% €38,02 και ταυτόχρονη αυτό-τιμολόγηση του δικαιώματος σε είδος του Ελαιοτριβείου με το παραστατικό ΑΥΤ235 με καθαρή αξία €179,93 πλέον ΦΠΑ 13% €23,39.

9/1/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΒΗΤΑ ΕΠΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-4204 καθαρής αξίας €48,80 πλέον ΦΠΑ 23% €11,22.

11/1/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Ελαιοτριβείο ΑΛΦΑ ΟΕ για έκθλιψη καρπού ελαιόλαδου και παραγωγή λαδιού με το παραστατικό ΤΠΥ-252 καθαρής αξίας €372,26 πλέον ΦΠΑ 23% και 13% €85,62 και ταυτόχρονη αυτό-τιμολόγηση του δικαιώματος σε είδος του Ελαιοτριβείου με το παραστατικό ΑΥΤ252 με καθαρή αξία €405,20 πλέον ΦΠΑ 13% €52,68.

14/1/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Ελαιοτριβείο ΑΛΦΑ ΟΕ για έκθλιψη καρπού ελαιόλαδου και παραγωγή λαδιού με το παραστατικό ΤΠΥ-265 καθαρής αξίας €189,44 πλέον ΦΠΑ 23% και 13% €43,57 και ταυτόχρονη αυτό-τιμολόγηση του δικαιώματος σε είδος του Ελαιοτριβείου με το παραστατικό ΑΥΤ265 με καθαρή αξία €206,20 πλέον ΦΠΑ 13% €44,40.

16/1/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΒΗΤΑ ΕΠΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-4520 καθαρής αξίας €40,65 πλέον ΦΠΑ 23% €9,35.

22/1/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Ελαιοτριβείο ΑΛΦΑ ΟΕ για έκθλιψη καρπού ελαιόλαδου και παραγωγή λαδιού με το παραστατικό ΤΠΥ-288 καθαρής αξίας €203,74 πλέον ΦΠΑ 23% και 13% €46,86 και ταυτόχρονη αυτό-τιμολόγηση του δικαιώματος σε είδος του Ελαιοτριβείου με το παραστατικό ΑΥΤ288 με καθαρή αξία €221,77 πλέον ΦΠΑ 13% €28,83.

22/1/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΒΗΤΑ ΕΠΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-4633 καθαρής αξίας €40,65 πλέον ΦΠΑ 23% €9,35.

23/1/2016: Αγορά μετρητοίς λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων από την εταιρία ΓΕΩΠΟΝΙΚΑ ΕΙΔΗ ΑΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-2324 καθαρής αξίας €175,08 πλέον ΦΠΑ 23% €40,27.

29/1/2016: Αγορά μετρητοίς φυτοφαρμάκων από την εταιρία ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ ΕΠΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-501 καθαρής αξίας €23,58 πλέον ΦΠΑ 23% €5,42.

30/1/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΔΕΛΤΑ ΟΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-26550 καθαρής αξίας €32,52 πλέον ΦΠΑ 23% €7,48.

Φεβρουάριος 2016:

1/2/2016: Αγορά μετρητοίς ανταλλακτικών αγροτικού φορτηγού από την εταιρία ΕΨΙΛΟΝ ΑΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-2001 καθαρής αξίας €60,98 πλέον ΦΠΑ 23% €14,03.

2/2/2016: Αγορά αναλωσίμων από την εταιρία ΖΗΤΑ ΟΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-55466 καθαρής αξίας €47,96 πλέον ΦΠΑ 23% €11,03.

2/2/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΓΙΩΤΑ ΕΠΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-22012 καθαρής αξίας €40,65 πλέον ΦΠΑ 23% €9,35.

8/2/2016: Πληρωμή λογαριασμού συνδρομής κινητής τηλεφωνίας στην εταιρία ΤΗΛΕΦΩΝ ΑΕ με το παραστατικό ΤΠΥ-237237222 καθαρής αξίας €9,65 πλέον ΦΠΑ 23% €2,22.

9/2/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΚΑΠΑ ΙΚΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-3326 καθαρής αξίας €32,52 πλέον ΦΠΑ 23% €7,48.

16/2/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΓΙΩΤΑ ΕΠΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-23500 καθαρής αξίας €40,65 πλέον ΦΠΑ 23% €9,35.

20/2/2016: Αγορά μετρητοίς γεωργικών εφοδίων από την εταιρία ΓΕΩΡΓΟΣ ΟΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-12312 καθαρής αξίας €164,64 πλέον ΦΠΑ 23% €37,86.

26/2/2016: Αγορά μετρητοίς δοχείων λαδιού από την εταιρία ΔΟΧΕΙΑ ΟΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-33345 καθαρής αξίας €231,00 πλέον ΦΠΑ 23% €53,13

26/2/2016: Αγορά μετρητοίς ανταλλακτικών γεωργικού εξοπλισμού από την εταιρία ΑΓΡΟΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΑΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-231 καθαρής αξίας €12,36 πλέον ΦΠΑ 23% €2,84.

27/2/2016: Αγορά μετρητοίς αγροτικών εφοδιασμών από την εταιρία ΑΓΡΟΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΠΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-40532 καθαρής αξίας €241,43 πλέον ΦΠΑ 23% €55,53.

27/2/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΛΑΜΔΑ ΑΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-132423 καθαρής αξίας €40,66 πλέον ΦΠΑ 23% €9,35.

28/2/2016: Επιστροφή μερικών αγροτικών εφοδιασμών στην εταιρία ΑΓΡΟΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΠΕ λόγω ελλειμματικής κατάστασης και έκδοση πιστωτικού τιμολόγιου ΠΙΣ-2 καθαρής αξίας €197,56 πλέον ΦΠΑ 23% €45,44

29/2/2016: Αγορά μετρητοίς γεωργικών εφοδίων από την εταιρία ΓΕΩΡΓΟΣ ΟΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-12420 καθαρής αξίας €487,80 πλέον ΦΠΑ 23% €112,20.

29/2/2016: Αγορά μετρητοίς υδραυλικού εξοπλισμού από την εταιρία ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ ΑΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-2315 καθαρής αξίας €11,59 πλέον ΦΠΑ 23% €2,67.

29/2/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΟΜΙΚΡΟΝ ΕΠΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-256 καθαρής αξίας €40,65 πλέον ΦΠΑ 23% €9,35.

Μάρτιος: 2016

3/3/2016: Πληρωμή λογαριασμού αγροτικού ρεύματος ΔΕΗ καθαρής αξίας €79,56 πλέον ΦΠΑ 13% €10,34 με επιπλέον χρεώσεις λογαριασμού για δημοτικά τέλη €21,10.

8/3/2016: Πληρωμή λογαριασμού συνδρομής κινητής τηλεφωνίας στην εταιρία ΤΗΛΕΦΩΝ ΑΕ με το παραστατικό ΤΠΥ-52412442 καθαρής αξίας €9,65 πλέον ΦΠΑ 23% €2,22.

20/3/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΣΙΓΜΑ ΑΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-89544 καθαρής αξίας €45,58 πλέον ΦΠΑ 23% €10,48.

27/3/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΤΑΥ ΑΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-126589 καθαρής αξίας €40,65 πλέον ΦΠΑ 23% €9,35.

Απρίλιος 2016:

1/4/2016: Πληρωμή υπηρεσιών συμβουλευτικής στην γεωργική παραγωγή στην εταιρία ΓΕΩΠΟΝΙΚΑ ΕΙΔΗ ΑΕ με το παραστατικό ΤΠΥ-123 καθαρής αξίας €41,00 πλέον ΦΠΑ 23% €9,43.

1/4/2016: Πληρωμή για το έλεγχο βιολογικής πιστοποίησης ελαιόλαδου στην εταιρία ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΑΕ με το παραστατικό ΤΠΥ-42389 καθαρής αξίας €274,95 πλέον ΦΠΑ 23% €63,24.

1/4/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΥΨΙΛΟΝ ΟΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-655279 καθαρής αξίας €39,02 πλέον ΦΠΑ 23% €8,98.

5/4/2016: Αγορά ξύλινου τραπεζιού μετρητοίς από την εταιρία ΞΥΛΟΚΑΤ ΕΠΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-4405 καθαρής αξίας €40,65 πλέον ΦΠΑ 23% €9,35.

8/4/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΩΜΕΓΑ ΕΠΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-155239 καθαρής αξίας €32,52 πλέον ΦΠΑ 23% €7,48.

8/4/2016: Πληρωμή λογαριασμού συνδρομής κινητής τηλεφωνίας στην εταιρία ΤΗΛΕΦΩΝ ΑΕ με το παραστατικό ΤΠΥ-62418429 καθαρής αξίας €9,65 πλέον ΦΠΑ 23% €2,22.

8/4/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΑΛΦΑΓΑΜΑ ΟΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-155239 καθαρής αξίας €40,65 πλέον ΦΠΑ 23% €9,35.

9/4/2016: Αγορά μετρητοίς υδραυλικού εξοπλισμού από την εταιρία ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ ΑΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-3338 καθαρής αξίας €121,95 πλέον ΦΠΑ 23% €28,05.

9/4/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΛΑΜΔΑ ΑΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-89533 καθαρής αξίας €32,52 πλέον ΦΠΑ 23% €7,48.

14/4/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΥΨΙΛΟΝ ΟΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-685251 καθαρής αξίας €44,72 πλέον ΦΠΑ 23% €10,29.

15/4/2016: Αγορά μετρητοίς γεωργικών εφοδίων από την εταιρία ΑΓΡΟΧΡΗΣΗ ΙΚΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-25004 καθαρής αξίας €405,43 πλέον ΦΠΑ 23% €93,25.

16/4/2016: Αγορά μετρητοίς γεωργικών εφοδίων από την εταιρία ΓΕΩΡΓΟΣ ΟΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-15655 καθαρής αξίας €32,52 πλέον ΦΠΑ 23% €7,48.

16/4/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΤΑΥ ΑΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-166910 καθαρής αξίας €40,65 πλέον ΦΠΑ 23% €9,35.

16/4/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΓΙΩΤΑ ΕΠΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-25653 καθαρής αξίας €40,65 πλέον ΦΠΑ 23% €9,35.

18/4/2016: Αγορά μετρητοίς γεωργικών εφοδίων από την εταιρία ΑΓΡΟΤΑΚ ΟΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-12559 καθαρής αξίας €32,27 πλέον ΦΠΑ 23% €7,42.

18/4/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΓΙΩΤΑ ΕΠΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-25968 καθαρής αξίας €32,52 πλέον ΦΠΑ 23% €7,48.

22/4/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΑΛΦΑΔΕΛΤΑ ΑΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-196582 καθαρής αξίας €42,29 πλέον ΦΠΑ 23% €9,73.

22/4/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΥΨΙΛΟΝ ΟΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-705922 καθαρής αξίας €40,65 πλέον ΦΠΑ 23% €9,35.

23/4/2016: Αγορά μετρητοίς ανταλλακτικών αγροτικού φορτηγού από την εταιρία ΑΥΤΟΤΡΑΚ ΕΠΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-4992 καθαρής αξίας €61,38 πλέον ΦΠΑ 23% €14,12.

25/4/2016: Αγορά μετρητοίς αγροτικού εξοπλισμού από την εταιρία ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΕΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-912 καθαρής αξίας €104,88 πλέον ΦΠΑ 23% €24,12.

27/4/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΓΙΩΤΑ ΕΠΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-26588 καθαρής αξίας €40,65 πλέον ΦΠΑ 23% €9,35.

28/4/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΔΕΛΤΑ ΟΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-32580 καθαρής αξίας €32,54 πλέον ΦΠΑ 23% €7,48.

28/4/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΥΨΙΛΟΝ ΟΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-705922 καθαρής αξίας €32,52 πλέον ΦΠΑ 23% €7,48.

Μάιος 2016:

5/5/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΥΨΙΛΟΝ ΟΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-706521 καθαρής αξίας €32,52 πλέον ΦΠΑ 23% €7,48.

7/5/2016: Αγορά μετρητοίς οικοδομικών υλικών από την εταιρία ΟΙΚΟΔΟΜ ΑΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-4410 καθαρής αξίας €127,00 πλέον ΦΠΑ 23% €29,21.

7/5/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΒΗΤΑ ΕΠΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-6683 καθαρής αξίας €32,52 πλέον ΦΠΑ 23% €7,48.

7/5/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΥΨΙΛΟΝ ΟΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-707221 καθαρής αξίας €40,65 πλέον ΦΠΑ 23% €9,35.

7/5/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΩΜΕΓΑ ΕΠΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-185131 καθαρής αξίας €40,65 πλέον ΦΠΑ 23% €9,35.

8/5/2016: Πληρωμή λογαριασμού συνδρομής κινητής τηλεφωνίας στην εταιρία ΤΗΛΕΦΩΝ ΑΕ με το παραστατικό ΤΠΥ-62418429 καθαρής αξίας €10,19 πλέον ΦΠΑ 23% €2,34.

10/5/2016: Αγορά μετρητοίς γεωργικών εφοδίων από την εταιρία ΑΓΡΟΧΡΗΣΗ ΙΚΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-25004 καθαρής αξίας €73,12 πλέον ΦΠΑ 23% €16,82.

11/5/2016: : Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΑΛΦΑΖΗΤΑ ΟΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-112131 καθαρής αξίας €32,52 πλέον ΦΠΑ 23% €7,48.

12/5/2016: Πληρωμή λογαριασμού αγροτικού ρεύματος ΔΕΗ καθαρής αξίας €217,90 πλέον ΦΠΑ 13% €28,33 με επιπλέον χρεώσεις λογαριασμού για δημοτικά τέλη €1,77.

13/5/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΑΛΦΑΓΑΜΑ ΟΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-175622 καθαρής αξίας €40,65 πλέον ΦΠΑ 23% €9,35.

14/5/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΤΑΥ ΑΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-186921 καθαρής αξίας €69,11 πλέον ΦΠΑ 23% €15,89.

16/5/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΓΙΩΤΑ ΕΠΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-26588 καθαρής αξίας €40,65 πλέον ΦΠΑ 23% €9,35.

24/5/2016: Πληρωμή συνδρομής για αγροτική συμβουλευτική στην εταιρία ΣΥΜΒ ΟΕ με το παραστατικό ΤΠΥ-71299 καθαρής αξίας €160,00 πλέον ΦΠΑ 23% €36,80.

25/5/2016: Αγορά μετρητοίς αναλώσιμων από την εταιρία ΚΑΣ ΚΑΡΥ ΑΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-4891 καθαρής αξίας €121,76 πλέον ΦΠΑ 13% και 23% €26,29.

26/5/2016: Αγορά μετρητοίς γεωργικών ειδών από την εταιρία ΓΕΩΤΕΚ ΙΚΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-1621 καθαρής αξίας €227,67 πλέον ΦΠΑ 23% €52,33.

27/5/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΤΑΥ ΑΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-192150 καθαρής αξίας €48,78 πλέον ΦΠΑ 23% €11,22.

29/5/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΑΛΦΑΓΙΩΤΑ ΕΠΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-456446 καθαρής αξίας €32,52 πλέον ΦΠΑ 23% €7,48.

30/5/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΥΨΙΛΟΝ ΟΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-706521 καθαρής αξίας €32,52 πλέον ΦΠΑ 23% €7,48.

31/5/2016: Αγορά συσκευής κινητού τηλεφώνου από την εταιρία ΚΙΝΗΤΟ ΑΕ με παραστατικό ΤΔΑ-23119 καθαρής αξίας €36,50 πλέον ΦΠΑ 23% €8,40.

Ιούνιος 2016: (Αλλαγή Υψηλού Συντελεστή ΦΠΑ σε 24%)

1/6/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΩΜΕΓΑ ΕΠΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-201121 καθαρής αξίας €32,26 πλέον ΦΠΑ 24% €7,74.

2/6/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΑΛΦΑΚΑΠΑ ΟΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-340358 καθαρής αξίας €36,29 πλέον ΦΠΑ 24% €8,71.

3/6/2016: Αγορά μετρητοίς φυτών από την εταιρία ΦΥΤΩΡΙΟ ΙΚΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-1099 καθαρής αξίας €9,68 πλέον ΦΠΑ 24% €2,32.

4/6/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΑΛΦΑΓΙΩΤΑ ΕΠΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-456446 καθαρής αξίας €40,32 πλέον ΦΠΑ 24% €9,68

8/6/2016: Πληρωμή λογαριασμού συνδρομής κινητής τηλεφωνίας στην εταιρία ΤΗΛΕΦΩΝ ΑΕ με το παραστατικό ΤΠΥ-7242429 καθαρής αξίας €10,19 πλέον ΦΠΑ 24% €2,45.

10/6/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΒΗΤΑ ΕΠΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-7081 καθαρής αξίας €32,26 πλέον ΦΠΑ 24% €7,74.

11/6/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΑΛΦΑΛΑΜΔΑ ΙΚΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-32658 καθαρής αξίας €40,33 πλέον ΦΠΑ 24% €9,68.

13/6/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΓΙΩΤΑ ΕΠΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-29528 καθαρής αξίας €64,52 πλέον ΦΠΑ 24% €15,49.

17/6/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΩΜΕΓΑ ΕΠΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-208564 καθαρής αξίας €37,11 πλέον ΦΠΑ 24% €8,91.

18/6/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΓΙΩΤΑ ΕΠΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-30982 καθαρής αξίας €40,32 πλέον ΦΠΑ 24% €9,68.

18/6/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΓΙΩΤΑ ΕΠΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-31050 καθαρής αξίας €40,32 πλέον ΦΠΑ 24% €9,68.

19/6/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΑΛΦΑΟΜΙΚΡΟΝ ΕΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-265372 καθαρής αξίας €40,32 πλέον ΦΠΑ 24% €9,68.

20/6/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΑΛΦΑΓΙΩΤΑ ΕΠΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-462458 καθαρής αξίας €32,26 πλέον ΦΠΑ 24% €7,74

23/6/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΑΛΦΑΣΙΓΜΑ ΑΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-589451 καθαρής αξίας €40,32 πλέον ΦΠΑ 24% €9,68.

25/6/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΑΛΦΑΤΑΥ ΟΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-552056 καθαρής αξίας €40,32 πλέον ΦΠΑ 24% €9,68.

26/6/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΤΑΥ ΑΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-205151 καθαρής αξίας €40,32 πλέον ΦΠΑ 24% €9,68.

30/6/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΓΙΩΤΑ ΕΠΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-32456 καθαρής αξίας €40,32 πλέον ΦΠΑ 24% €9,68.

Ιούλιος 2016:

1/7/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΒΗΤΑ ΕΠΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-8421 καθαρής αξίας €40,32 πλέον ΦΠΑ 24% €9,68.

4/7/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΚΑΠΑ ΙΚΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-5386 καθαρής αξίας €37,90 πλέον ΦΠΑ 24% €9,10.

7/7/2016: Αγορά μετρητοίς αγροτικού εξοπλισμού από την εταιρία ΕΞΟΠΛΙΣΜΟ ΑΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-12394 καθαρής αξίας €84,00 πλέον ΦΠΑ 24% €20,16.

11/7/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΩΜΕΓΑ ΕΠΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-215524 καθαρής αξίας €56,45 πλέον ΦΠΑ 24% €13,55.

15/7/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΑΛΦΑ-ΥΨΙΛΟΝ ΕΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-62548 καθαρής αξίας €56,45 πλέον ΦΠΑ 24% €13,55.

19/7/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΥΨΙΛΟΝ ΟΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-757219 καθαρής αξίας €32,26 πλέον ΦΠΑ 24% €7,74.

22/7/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΩΜΕΓΑ ΕΠΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-221619 καθαρής αξίας €40,32 πλέον ΦΠΑ 24% €9,68.

22/7/2016: Αγορά ηλεκτρικού εξοπλισμού από την εταιρία ΗΛΕΚΤΡΟ ΕΠΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-34199 καθαρής αξίας €99,99 πλέον ΦΠΑ 24% €24,00.

23/7/2016: Αγορά μετρητοίς γεωργικών εφοδίων από την εταιρία ΓΕΩΡΓΟΣ ΟΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-15126 καθαρής αξίας €75,81 πλέον ΦΠΑ 24% €18,19.

26/7/2016: Αγορά μετρητοίς αναλώσιμων από την εταιρία ΚΑΣ ΚΑΡΥ ΑΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-5191 καθαρής αξίας €49,83 πλέον ΦΠΑ 13% και 24% €10,85.

30/7/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΑΛΦΑ-ΥΨΙΛΟΝ ΕΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-63198 καθαρής αξίας €40,32 πλέον ΦΠΑ 24% €9,68.

Αύγουστος 2016:

1/8/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΑΛΦΑ-ΥΨΙΛΟΝ ΕΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-64116 καθαρής αξίας €40,32 πλέον ΦΠΑ 24% €9,68.

2/8/2016: Πληρωμή λογαριασμού αγροτικού ρεύματος ΔΕΗ καθαρής αξίας €486,73 πλέον ΦΠΑ 13% €63,27.

3/8/2016: Αγορά μετρητοίς προστατευτικής θήκης κινητού τηλεφώνου από την εταιρία ΚΙΝ ΟΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-2113 καθαρής αξίας €20,16 πλέον ΦΠΑ 24% €4,84.

5/8/2016: Αγορά μετρητοίς αναλώσιμων από την εταιρία ΚΑΣ ΚΑΡΥ ΑΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-5255 καθαρής αξίας €61,54 πλέον ΦΠΑ 13% και 24% €14,67.

9/8/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΑΛΦΑΣΙΓΜΑ ΑΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-601422 καθαρής αξίας €40,32 πλέον ΦΠΑ 24% €9,68.

18/8/2016: Αγορά εξοπλισμού από την εταιρία ΜΙΚΡΟΕΞΟΠΛ ΕΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-2789 καθαρής αξίας €4,02 πλέον ΦΠΑ 24% €0,96.

Σεπτέμβριος 2016:

1/9/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΩΜΕΓΑ ΕΠΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-252689 καθαρής αξίας €40,32 πλέον ΦΠΑ 24% €9,68.

1/9/2016: Αγορά μετρητοίς αναλώσιμων από την εταιρία ΚΑΣ ΚΑΡΥ ΑΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-6513 καθαρής αξίας €36,31 πλέον ΦΠΑ 24% €8,71.

2/9/2016: Πληρωμή λογαριασμού αγροτικού ρεύματος ΔΕΗ καθαρής αξίας €442,48 πλέον ΦΠΑ 13% €57,52.

9/9/2016: Αγορά μετρητοίς αναλώσιμων από την εταιρία ΚΑΣ ΚΑΡΥ ΑΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-6621 καθαρής αξίας €126,01 πλέον ΦΠΑ 13% και 24% €19,86.

9/9/2016: Αγορά μετρητοίς εργαλείων από εταιρία ΕΡΓΑΛ ΙΚΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-2255 καθαρής αξίας €83,95 πλέον ΦΠΑ 24% €20,00.

10/9/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΑΛΦΑΚΑΠΑ ΟΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-365132 καθαρής αξίας €44,35 πλέον ΦΠΑ 24% €10,65.

17/9/2016: Αγορά μετρητοίς εργαλείων από εταιρία ΕΡΓΑΛ ΙΚΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-2255 καθαρής αξίας €59,01 πλέον ΦΠΑ 24% €14,14.

30/9/2016: Αγορά μετρητοίς ανταλλακτικών κινητού τηλεφώνου από την εταιρία ΤΗΛΚΙΝ ΕΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-7721 καθαρής αξίας €12,82 πλέον ΦΠΑ 24% €3,08.

30/9/2016: Αγορά μετρητοίς υλικών καθαριότητας από την εταιρία ΕΛΕΦ ΑΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-33551 καθαρής αξίας €20,11 πλέον ΦΠΑ 24% €4,83.

Οκτώβριος 2016:

14/10/2016: Μερική επιστροφή υλικών καθαριότητας στην εταιρία ΕΛΕΦ ΑΕ με το πιστωτικό τιμολόγιο ΠΙΣΤ-21 καθαρής αξίας €1,60 πλέον ΦΠΑ 24% €0,40.

22/10/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΑΛΦΑΟΜΙΚΡΟΝ ΕΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-265372 καθαρής αξίας €40,33 πλέον ΦΠΑ 24% €9,68.

26/10/2016: Αγορά μετρητοίς φυτοφαρμάκων από την εταιρία ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΠΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-911 καθαρής αξίας €4,44 πλέον ΦΠΑ 24% €1,07.

27/10/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΑΛΦΑΖΗΤΑ ΟΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-236271 καθαρής αξίας €40,32 πλέον ΦΠΑ 24% €9,68.

Νοέμβριος 2016:

2/11/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΤΑΥ ΑΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-251269 καθαρής αξίας €40,32 πλέον ΦΠΑ 24% €9,68.

2/11/2016 Πώληση ελαιόλαδου στο Ελαιοτριβείο ΑΛΦΑ ΟΕ με το ΤΔΑ-1 καθαρής αξίας €19.101,46 πλέον ΦΠΑ 13% €2.483,19.

4/11/2016 Πληρωμή λογαριασμού αγροτικού ρεύματος ΔΕΗ καθαρής αξίας €426,55 πλέον ΦΠΑ 13% €55,45.

10/11/2016 Αγορά μετρητοίς αντλίας από την εταιρία ΑΝΤΛΙΑ ΟΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-1381 καθαρής αξίας €880,00 πλέον ΦΠΑ 24% €211,20.

15/11/2016 Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΓΙΩΤΑ ΕΠΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-39122 καθαρής αξίας €76,62 πλέον ΦΠΑ 24% €18,39.

21/11/2016 Πώληση ελαιόλαδου στο Ελαιοτριβείο ΑΛΦΑ ΟΕ με το ΤΔΑ-2 καθαρής αξίας €1217,70 πλέον ΦΠΑ 13% €158,30.

22/11/2016 Πληρωμή εργατών γης μέσω Εργόσημου συνολικής αξίας €6.500,00

23/11/2016 Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΒΗΤΑ ΕΠΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-9163 καθαρής αξίας €56,51 πλέον ΦΠΑ 24% €13,56.

27/11/2016 Πληρωμή Δαπάνης στο Ελαιοτριβείο ΒΗΤΑ ΟΕ για έκθλιψη καρπού ελαιόλαδου και παραγωγή λαδιού με το παραστατικό ΤΠΥ-62 καθαρής αξίας €219,08 πλέον ΦΠΑ 24% €52,58 και ταυτόχρονη αυτό-τιμολόγηση του δικαιώματος σε είδος του Ελαιοτριβείου με το παραστατικό ΑΥΤ62 με καθαρή αξία €239,86 πλέον ΦΠΑ 13% και 24% €31,80.

29/11/2016 Αγορά μετρητοίς ανταλλακτικών αγροτικού αυτοκινήτου από την εταιρία ΑΝΤΑΛΑΚ ΕΠΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-2311 καθαρής αξίας €149,20 πλέον ΦΠΑ 24% €35,81.

29/11/2016 Πληρωμή Δαπάνης στο Ελαιοτριβείο ΑΛΦΑ ΟΕ για έκθλιψη καρπού ελαιόλαδου και παραγωγή λαδιού με το παραστατικό ΤΠΥ-1521 καθαρής αξίας €75,62 πλέον ΦΠΑ 24% €18,15 και ταυτόχρονη αυτό-τιμολόγηση του δικαιώματος σε είδος του Ελαιοτριβείου με το παραστατικό ΑΥΤ1521 με καθαρή αξία €82,74 πλέον ΦΠΑ 13% και 24% €11,03.

30/11/2016 Πληρωμή Δαπάνης στο Ελαιοτριβείο ΑΛΦΑ ΟΕ για έκθλιψη καρπού ελαιόλαδου και παραγωγή λαδιού με το παραστατικό ΤΠΥ-1523 καθαρής αξίας €90,74 πλέον ΦΠΑ 24% €21,77 και ταυτόχρονη αυτό-τιμολόγηση του δικαιώματος σε είδος του Ελαιοτριβείου με το παραστατικό ΑΥΤ1523 με καθαρή αξία €99,30 πλέον ΦΠΑ 13% και 24% €13,21.

30/11/2016 Πληρωμή Δαπάνης στο Ελαιοτριβείο ΑΛΦΑ ΟΕ για έκθλιψη καρπού ελαιόλαδου και παραγωγή λαδιού με το παραστατικό ΤΠΥ-1524 καθαρής αξίας €106,03 πλέον ΦΠΑ 24% €25,45 και ταυτόχρονη αυτό-τιμολόγηση του δικαιώματος σε είδος του Ελαιοτριβείου με το παραστατικό ΑΥΤ1524 με καθαρή αξία €116,04 πλέον ΦΠΑ 13% και 24% €15,47.

30/11/2016 Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΛΑΜΔΑ ΑΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-89533 καθαρής αξίας €40,34 πλέον ΦΠΑ 24% €9,68.

Δεκέμβριος 2016:

3/12/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΚΑΠΑ ΙΚΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-7112 καθαρής αξίας €40,32 πλέον ΦΠΑ 24% €9,68.

5/12/2016: Πληρωμή λογαριασμού αγροτικού ρεύματος ΔΕΗ καθαρής αξίας €16,81 πλέον ΦΠΑ 13% €2,19.

7/12/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Ελαιοτριβείο ΑΛΦΑ ΟΕ για έκθλιψη καρπού ελαιόλαδου και παραγωγή λαδιού με το παραστατικό ΤΠΥ-1620 καθαρής αξίας €181,01 πλέον ΦΠΑ 24% €43,44 και ταυτόχρονη αυτό-τιμολόγηση του δικαιώματος σε είδος του Ελαιοτριβείου με το παραστατικό ΑΥΤ1620 με καθαρή αξία €197,99 πλέον ΦΠΑ 13% €26,46.

8/12/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΣΙΓΜΑ ΑΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-92138 καθαρής αξίας €40,33 πλέον ΦΠΑ 24% €9,68.

10/12/2016: Αγορά μετρητοίς λιπαντικών από την εταιρία ΛΙΠΑΝ ΑΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-7721 καθαρής αξίας €36,29 πλέον ΦΠΑ 24% €8,71.

13/12/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΓΙΩΤΑ ΕΠΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-42258 καθαρής αξίας €40,32 πλέον ΦΠΑ 24% €9,68

17/12/2016: Πληρωμή στάθμευσης μετρητοίς στην εταιρία ΠΑΡΚΙΝΓΚ ΑΕ με το ΤΠΥ-551 καθαρής αξίας €11,29 πλέον ΦΠΑ 24% €2,71.

17/12/2016: Αγορά μετρητοίς προστατευτικής θήκης κινητού τηλεφώνου από την εταιρία ΚΙΝ ΟΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-2567 καθαρής αξίας €24,19 πλέον ΦΠΑ 24% €5,81.

20/12/2016: Αγορά μετρητοίς γραφικής ύλης από την εταιρία ΓΡΑΦ ΟΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-2115 καθαρής αξίας €10,40 πλέον ΦΠΑ €2,50.

20/12/2016: Πληρωμή εργατών γης μέσω Εργόσημου συνολικής αξίας €6.000,00

22/12/2016: Αγορά εκτυπωτή μετρητοίς από την εταιρία ΚΟΚΚΙΝΟ ΑΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-35356 καθαρής αξίας €241,13 πλέον ΦΠΑ 24% €57,87.

22/12/2016: Αγορά γεωργικών ειδών από την εταιρία ΑΓΡΟΤ ΕΠΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-2441 καθαρής αξίας €590,00 πλέον ΦΠΑ 24% €141,60.

24/12/2016: Αγορά γεωργικών ειδών από την εταιρία ΠΡΟΜ ΟΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-211 καθαρής αξίας €33,87 πλέον ΦΠΑ 24% €8,13.

26/12/2016: Πληρωμή Δαπάνης στο Πρατήριο Υγρών Καυσίμων ΤΑΥ ΑΕ για αγορά πετρελαίου κίνησης με το παραστατικό ΑΠΚ-275377 καθαρής αξίας €134,11 πλέον ΦΠΑ 24% €32,19.

27/12/2016: Αγορά γεωργικού μηχανήματος μετρητοίς από την εταιρία ΓΕΩΤΡ ΟΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-441 καθαρής αξίας €56,45 πλέον ΦΠΑ 24% €13,55.

28/12/2016: Αγορά ηλεκτρονικού υπολογιστή τύπου tablet μετρητοίς από την εταιρία ΥΠΟΛ ΑΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-3314 καθαρής αξίας €184,68 πλέον ΦΠΑ 24% €44,32.

28/12/2016: Επιστροφή εκτυπωτή στην εταιρία ΚΟΚΚΙΝΟ ΑΕ με το πιστωτικό τιμολόγιο ΠΙΣΤ-214 καθαρής αξίας €241,13 πλέον ΦΠΑ 24% €57,87.

28/12/2016: Αγορά αναλώσιμων υλικών από την εταιρία ΚΟΚΚΙΝΟ ΑΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-36751 καθαρής αξίας €34,52 πλέον ΦΠΑ 24% €8,28.

29/12/2016: Αγορά χρωμάτων μετρητοίς από την εταιρία ΧΡΩΜΑ ΕΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-135 καθαρής αξίας €1.850,00 πλέον ΦΠΑ 24% €444,00.

30/12/2016: Αγορά μετρητοίς κινητήρα αγροτικού μηχανήματος από την εταιρία ΚΙΝΗΤΗΡ ΟΕ με το παραστατικό ΤΔΑ-991 καθαρής αξίας €497,55 πλέον ΦΠΑ 24% €119,41.

31/12/2016: Πληρωμή ασφάλισης παραγωγής στον ΕΛΓΑ καθαρής αξίας €303,05.

31/12/2016: Είσπραξη ενισχύσεων έτους €8.854,03 συνολικά, με την βασική ενίσχυση να είναι €5.979,76 και την πράσινη ενίσχυση €2.874,27.

31/12/2016: Είσπραξη αποζημίωσης από τον ΕΛΓΑ αξίας €71,64.

5.1.3 Βιβλίο Εσοδών - Εξόδων

Βιβλίο Εσόδων 1-1-2016 με 31-12-2016

Ημερομηνία	Παραστατικό	Αιτιολογία	Πωλ. 13%	Πωλ. 23%	Πωλ. 24%	Λοιπά Έσοδα	ΦΠΑ Εσόδων
8/1/2016	ΑΥΤ235	Ελαιοτριβείο ΑΛΦΑ ΟΕ	€ 172,30	€ 7,15			€ 23,87
11/1/2016	ΑΥΤ252	Ελαιοτριβείο ΑΛΦΑ ΟΕ	€ 391,48	€ 12,55			€ 53,82
14/1/2016	ΑΥΤ265	Ελαιοτριβείο ΑΛΦΑ ΟΕ	€ 197,60	€ 8,05			€ 27,39
22/1/2016	ΑΥΤ288	Ελαιοτριβείο ΑΛΦΑ ΟΕ	€ 217,27	€ 3,91			€ 29,42
ΣΥΝΟΛΑ 1ου ΤΡΙΜΗΝΟΥ			€ 978,65	€ 31,66	€ 0,00	€ 0,00	€ 134,50
ΣΥΝΟΛΑ 2ου ΤΡΙΜΗΝΟΥ			0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
ΣΥΝΟΛΑ 3ου ΤΡΙΜΗΝΟΥ			0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
2/11/2016	ΤΔΑ-1	Ελαιοτριβείο ΑΛΦΑ ΟΕ	€ 19.101,46				€ 2.483,19
21/11/2016	ΤΔΑ-2	Ελαιοτριβείο ΑΛΦΑ ΟΕ	€ 1.217,70				€ 158,30
27/11/2016	ΑΥΤ62	Ελαιοτριβείο ΒΗΤΑ ΟΕ	€ 232,06		7,80 €		€ 31,80
29/11/2016	ΑΥΤ1521	Ελαιοτριβείο ΑΛΦΑ ΟΕ	€ 80,74		2,00 €		€ 11,03
30/11/2016	ΑΥΤ1523	Ελαιοτριβείο ΑΛΦΑ ΟΕ	€ 97,30		2,00 €		€ 13,21
30/11/2016	ΑΥΤ1524	Ελαιοτριβείο ΑΛΦΑ ΟΕ	€ 113,04		3,00 €		€ 15,47
7/12/2016	ΑΥΤ1620	Ελαιοτριβείο ΑΛΦΑ ΟΕ	€ 191,99		6,00 €		€ 26,46
31/12/2016		ΒΑΣΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ				5.979,76 €	
31/12/2016		ΠΡΑΣΙΝΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ				2.874,27 €	
31/12/2016		ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΕΛΓΑ				71,64 €	
ΣΥΝΟΛΑ 4ου ΤΡΙΜΗΝΟΥ			€ 21.034,29	€ 0,00	€ 20,80	€ 8.925,67	€ 2.739,46

Απρίλιος 2016:

Ημερομηνία	Παραστατικό	Αιτιολογία	Δαπάνες με Δικ. Έκ.	Δαπάνες χωρίς Δικ.	ΦΠΑ ΔΑΠΑΝΩΝ
1/4/2016	ΤΠΥ-123	ΓΕΩΠΟΝΙΚΑ ΕΙΔΗ ΑΕ	€ 41,00		€ 9,43
1/4/2016	ΤΠΥ-42389	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΑΕ	€ 274,95		€ 63,24
1/4/2016	ΑΠΚ-655279	ΥΨΙΛΟΝ ΟΕ	€ 39,02		€ 8,98
5/4/2016	ΤΔΑ-4405	ΞΥΛΟΚΑΤ ΕΠΕ	€ 40,65		€ 9,35
8/4/2016	ΑΠΚ-155239	ΩΜΕΓΑ ΕΠΕ	€ 32,52		€ 7,48
8/4/2016	ΤΠΥ-62418429	ΤΗΛΕΦΩΝ ΑΕ	€ 9,65		€ 2,22
8/4/2016	ΑΠΚ-155239	ΑΛΦΑΓΑΜΑ ΟΕ	€ 40,65		€ 9,35
9/4/2016	ΤΔΑ-3338	ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ ΑΕ	€ 121,95		€ 28,05
9/4/2016	ΑΠΚ-89533	ΛΑΜΔΑ ΑΕ	€ 32,52		€ 7,48
14/4/2016	ΑΠΚ-685251	ΥΨΙΛΟΝ ΟΕ	€ 44,72		€ 10,29
15/4/2016	ΤΔΑ-25004	ΑΓΡΟΧΡΗΣΗ ΙΚΕ	€ 405,43		€ 93,25
16/4/2016	ΤΔΑ-15655	ΓΕΩΡΓΟΣ ΟΕ	€ 32,52		€ 7,48
16/4/2016	ΑΠΚ-166910	ΤΑΥ ΑΕ	€ 40,65		€ 9,35
16/4/2016	ΑΠΚ-25653	ΓΙΩΤΑ ΕΠΕ	€ 40,65		€ 9,35
18/4/2016	ΤΔΑ-12559	ΑΓΡΟΤΑΚ ΟΕ	€ 32,27		€ 7,42
18/4/2016	ΑΠΚ-25968	ΓΙΩΤΑ ΕΠΕ	€ 32,52		€ 7,48
22/4/2016	ΑΠΚ-196582	ΑΛΦΑΔΕΛΤΑ ΑΕ	€ 42,29		€ 9,73
22/4/2016	ΑΠΚ-705922	ΥΨΙΛΟΝ ΟΕ	€ 40,65		€ 9,35
23/4/2016	ΤΔΑ-4992	ΑΥΤΟΤΡΑΚ ΕΠΕ	€ 61,38		€ 14,12
25/4/2016	ΤΔΑ-912	ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΕΕ	€ 104,88		€ 24,12
27/4/2016	ΑΠΚ-26588	ΓΙΩΤΑ ΕΠΕ	€ 40,65		€ 9,35
28/4/2016	ΑΠΚ-32580	ΔΕΛΤΑ ΟΕ	€ 32,54		€ 7,48
28/4/2016	ΑΠΚ-705922	ΥΨΙΛΟΝ ΟΕ	€ 32,52		€ 7,48

Μάιος 2016:

Ημερομηνία	Παραστατικό	Αιτιολογία	Δαπάνες με Δικ. Έκ.	Δαπάνες χωρίς Δικ.	ΦΠΑ ΔΑΠΑΝΩΝ
5/5/2016	ΑΠΚ-706521	ΥΨΙΛΟΝ ΟΕ	€ 32,52		€ 7,48
7/5/2016	ΤΔΑ-4410	ΟΙΚΟΔΟΜ ΑΕ	€ 127,00		€ 29,21
7/5/2016	ΑΠΚ-6683	ΒΗΤΑ ΕΠΕ	€ 32,52		€ 7,48
7/5/2016	ΑΠΚ-707221	ΥΨΙΛΟΝ ΟΕ	€ 40,65		€ 9,35
7/5/2016	ΑΠΚ-185131	ΩΜΕΓΑ ΕΠΕ	€ 40,65		€ 9,35
8/5/2016	ΤΠΥ-62418429	ΤΗΛΕΦΩΝ ΑΕ	€ 10,19		€ 2,34
10/5/2016	ΤΔΑ-25004	ΑΓΡΟΧΡΗΣΗ ΙΚΕ	€ 73,12		€ 16,82
11/5/2016	ΑΠΚ-112131	ΑΛΦΑΖΗΤΑ ΟΕ	€ 32,52		€ 7,48
12/5/2016		ΔΕΗ	€ 217,90	€ 1,77	€ 28,33
13/5/2016	ΑΠΚ-175622	ΑΛΦΑΓΑΜΑ ΟΕ	€ 40,65		€ 9,35
14/5/2016	ΑΠΚ-186921	ΤΑΥ ΑΕ	€ 69,11		€ 15,89
16/5/2016	ΑΠΚ-26588	ΓΙΩΤΑ ΕΠΕ	€ 40,65		€ 9,35
24/5/2016	ΤΠΥ-71299	ΣΥΜΒ ΟΕ	€ 160,00		€ 36,80
25/5/2016	ΤΔΑ-4891	ΚΑΣ ΚΑΡΥ ΑΕ	€ 121,76		€ 26,29
26/5/2016	ΤΔΑ-1621	ΓΕΩΤΕΚ ΙΚΕ	€ 227,67		€ 52,33
27/5/2016	ΑΠΚ-192150	ΤΑΥ ΑΕ	€ 48,78		€ 11,22
29/5/2016	ΑΠΚ-456446	ΑΛΦΑΓΙΩΤΑ ΕΠΕ	€ 32,52		€ 7,48
30/5/2016	ΑΠΚ-706521	ΥΨΙΛΟΝ ΟΕ	€ 32,52		€ 7,48
31/5/2016	ΤΔΑ-23119	ΚΙΝΗΤΟ ΑΕ	€ 36,50		€ 8,40

Ιούνιος 2016:

Ημερομηνία	Παραστατικό	Αιτιολογία	Δαπάνες με Δικ. Έκ.	Δαπάνες χωρίς Δικ.	ΦΠΑ ΔΑΠΑΝΩΝ
1/6/2016	ΑΠΚ-201121	ΩΜΕΓΑ ΕΠΕ	€ 32,26		€ 7,74
2/6/2016	ΑΠΚ-340358	ΑΛΦΑΚΑΠΑ ΟΕ	€ 36,29		€ 8,71
3/6/2016	ΤΔΑ-1099	ΦΥΤΩΡΙΟ ΙΚΕ	€ 9,68		€ 2,32
4/6/2016	ΑΠΚ-456446	ΑΛΦΑΓΙΩΤΑ ΕΠΕ	€ 40,32		€ 9,68
8/6/2016	ΤΠΥ-7242429	ΤΗΛΕΦΩΝ ΑΕ	€ 10,19		€ 2,45
10/6/2016	ΑΠΚ-7081	ΒΗΤΑ ΕΠΕ	€ 32,26		€ 7,74
11/6/2016	ΑΠΚ-32658	ΑΛΦΑΛΑΜΔΑ ΙΚΕ	€ 40,33		€ 9,68
13/6/2016	ΑΠΚ-29528	ΓΙΩΤΑ ΕΠΕ	€ 64,52		€ 15,49
17/6/2016	ΑΠΚ-208564	ΩΜΕΓΑ ΕΠΕ	€ 37,11		€ 8,91
18/6/2016	ΑΠΚ-30982	ΓΙΩΤΑ ΕΠΕ	€ 40,32		€ 9,68
18/6/2016	ΑΠΚ-31050	ΓΙΩΤΑ ΕΠΕ	€ 40,32		€ 9,68
19/6/2016	ΑΠΚ-265372	ΑΛΦΑΟΜΙΚΡΟΝ ΕΕ	€ 40,32		€ 9,68
20/6/2016	ΑΠΚ-462458	ΑΛΦΑΓΙΩΤΑ ΕΠΕ	€ 32,26		€ 7,74
23/6/2016	ΑΠΚ-589451	ΑΛΦΑΣΙΓΜΑ ΑΕ	€ 40,32		€ 9,68
25/6/2016	ΑΠΚ-552056	ΑΛΦΑΤΑΥ ΟΕ	€ 40,32		€ 9,68
26/6/2016	ΑΠΚ-205151	ΤΑΥ ΑΕ	€ 40,32		€ 9,68
30/6/2016	ΑΠΚ-32456	ΓΙΩΤΑ ΕΠΕ	€ 40,32		€ 9,68
ΣΥΝΟΛΑ 2ου ΤΡΙΜΗΝΟΥ			€ 3.651,27	€ 1,77	€ 822,48

Ιούλιος 2016:

Ημερομηνία	Παραστατικό	Αιτιολογία	Δαπάνες με Δικ. Έκ.	Δαπάνες χωρίς Δικ.	ΦΠΑ ΔΑΠΑΝΩΝ
1/7/2016	ΑΠΚ-8421	ΒΗΤΑ ΕΠΕ	€ 40,32		€ 9,68
4/7/2016	ΑΠΚ-5386	ΚΑΠΑ ΙΚΕ	€ 37,90		€ 9,10
7/7/2016	ΤΔΑ-12394	ΕΞΟΠΛΙΣΜΟ ΑΕ	€ 84,00		€ 20,16
11/7/2016	ΑΠΚ-215524	ΩΜΕΓΑ ΕΠΕ	€ 56,45		€ 13,55
15/7/2016	ΑΠΚ-62548	ΑΛΦΑ-ΥΨΙΛΟΝ ΕΕ	€ 56,45		€ 13,55
19/7/2016	ΑΠΚ-757219	ΥΨΙΛΟΝ ΟΕ	€ 32,26		€ 7,74
22/7/2016	ΑΠΚ-221619	ΩΜΕΓΑ ΕΠΕ	€ 40,32		€ 9,68
22/7/2016	ΤΔΑ-34199	ΗΛΕΚΤΡΟ ΕΠΕ	€ 99,99		€ 24,00
23/7/2016	ΤΔΑ-15126	ΓΕΩΡΓΟΣ ΟΕ	€ 75,81		€ 18,19
26/7/2016	ΤΔΑ-5191	ΚΑΣ ΚΑΡΥ ΑΕ	€ 49,83		€ 10,85
30/7/2016	ΑΠΚ-63198	ΑΛΦΑ-ΥΨΙΛΟΝ ΕΕ	€ 40,32		€ 9,68

Αύγουστος 2016:

Ημερομηνία	Παραστατικό	Αιτιολογία	Δαπάνες με Δικ. Έκ.	Δαπάνες χωρίς Δικ.	ΦΠΑ ΔΑΠΑΝΩΝ
1/8/2016	ΑΠΚ-64116	ΑΛΦΑ-ΥΨΙΛΟΝ ΕΕ	€ 40,32		€ 9,68
2/8/2016		ΔΕΗ	€ 486,73		€ 63,27
3/8/2016	ΤΔΑ-2113	ΚΙΝ ΟΕ	€ 20,16		€ 4,84
5/8/2016	ΤΔΑ-5255	ΚΑΣ ΚΑΡΥ ΑΕ	€ 61,54		€ 14,67
9/8/2016	ΑΠΚ-601422	ΑΛΦΑΣΙΓΜΑ ΑΕ	€ 40,32		€ 9,68
18/8/2016	ΤΔΑ-2789	ΜΙΚΡΟΕΞΟΠΛ ΕΕ	€ 4,02		€ 0,96

Σεπτέμβριος 2016:

Ημερομηνία	Παραστατικό	Αιτιολογία	Δαπάνες με Δικ. Έκ.	Δαπάνες χωρίς Δικ.	ΦΠΑ ΔΑΠΑΝΩΝ
1/9/2016	ΑΠΚ-252689	ΩΜΕΓΑ ΕΠΕ	€ 40,32		€ 9,68
1/9/2016	ΤΔΑ-6513	ΚΑΣ ΚΑΡΥ ΑΕ	€ 36,31		€ 8,71
2/9/2016		ΔΕΗ	€ 442,48		€ 57,52
9/9/2016	ΤΔΑ-2255	ΕΡΓΑΛ ΙΚΕ	€ 83,95		€ 20,00
9/9/2016	ΤΔΑ-6621	ΚΑΣ ΚΑΡΥ ΑΕ	€ 126,01		€ 19,86
10/9/2016	ΑΠΚ-365132	ΑΛΦΑΚΑΠΑ ΟΕ	€ 44,35		€ 10,65
17/9/2016	ΤΔΑ-2255	ΕΡΓΑΛ ΙΚΕ	€ 59,01		€ 59,01
30/9/2016	ΤΔΑ-7721	ΤΗΛΚΙΝ ΕΕ	€ 12,82		€ 3,08
30/9/2016	ΤΔΑ-33551	ΕΛΕΦ ΑΕ	€ 20,11		€ 4,83
ΣΥΝΟΛΑ 3ου ΤΡΙΜΗΝΟΥ			€ 2.132,10	€ 0,00	€ 442,62

Οκτώβριος 2016:

Ημερομηνία	Παραστατικό	Αιτιολογία	Δαπάνες με Δικ. Έκ.	Δαπάνες χωρίς Δικ.	ΦΠΑ ΔΑΠΑΝΩΝ
14/10/2016	ΠΙΣΤ-21	ΕΛΕΦ ΑΕ	-€ 1,60		-€ 0,40
22/10/2016	ΑΠΚ-265372	ΑΛΦΑΟΜΙΚΡΟΝ ΕΕ	€ 40,33		€ 9,68
26/10/2016	ΤΔΑ-911	ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ	€ 4,44		€ 1,07
27/10/2016	ΑΠΚ-236271	ΑΛΦΑΖΗΤΑ ΟΕ	€ 40,32		€ 9,68

Νοέμβριος 2016:

Ημερομηνία	Παραστατικό	Αιτιολογία	Δαπάνες με Δικ. Έκ.	Δαπάνες χωρίς Δικ.	ΦΠΑ ΔΑΠΑΝΩΝ
2/11/2016	ΑΠΚ-251269	ΤΑΥ ΑΕ	€ 40,32		€ 9,68
4/11/2016		ΔΕΗ	€ 426,55		€ 55,45
10/11/2016	ΤΔΑ-1381	ΑΝΤΛΙΑ ΟΕ	€ 880,00		€ 211,20
15/11/2016	ΑΠΚ-39122	ΓΙΩΤΑ ΕΠΕ	€ 76,62		€ 18,39
22/11/2016		ΕΡΓΟΣΗΜΟ		€ 6.500,00	
23/11/2016	ΑΠΚ-9163	ΒΗΤΑ ΕΠΕ	€ 56,51		€ 13,56
27/11/2016	ΤΠΥ-62	Ελαιοτριβείο ΒΗΤΑ Ο	€ 219,08		€ 52,58
29/11/2016	ΤΔΑ-2311	ΑΝΤΑΛΛΑΚ ΕΠΕ	€ 149,20		€ 35,81
29/11/2016	ΤΠΥ-1521	Ελαιοτριβείο ΑΛΦΑ	€ 75,62		€ 18,15
30/11/2016	ΤΠΥ-1523	Ελαιοτριβείο ΑΛΦΑ	€ 90,74		€ 21,77
30/11/2016	ΤΠΥ-1524	Ελαιοτριβείο ΑΛΦΑ	€ 106,06		€ 25,45
30/11/2016	ΑΠΚ-89533	ΛΑΜΔΑ ΑΕ	€ 40,34		€ 9,68

Δεκέμβριος 2016:

Ημερομηνία	Παραστατικό	Αιτιολογία	Δαπάνες με Δικ. Έκ.	Δαπάνες χωρίς Δικ.	ΦΠΑ ΔΑΠΑΝΩΝ
3/12/2016	ΑΠΚ-7112	ΚΑΠΑ ΙΚΕ	€ 40,32		€ 9,68
5/12/2016		ΔΕΗ	€ 16,81		€ 2,19
7/12/2016	ΤΠΥ-1620	Ελαιοτριβείο ΑΛΦΑ	€ 181,01		€ 43,44
8/12/2016	ΑΠΚ-92138	ΣΙΓΜΑ ΑΕ	€ 40,33		€ 9,68
10/12/2016	ΤΔΑ-7721	ΛΙΠΑΝ ΑΕ	€ 36,29		€ 8,71
13/12/2016	ΑΠΚ-42258	ΓΙΩΤΑ ΕΠΕ	€ 40,32		€ 9,68
17/12/2016	ΤΠΥ-551	ΠΑΡΚΙΝΓΚ ΑΕ	€ 11,29		€ 2,71
17/12/2016	ΤΔΑ-2567	ΚΙΝ ΟΕ	€ 24,19		€ 5,81
20/12/2016	ΤΔΑ-2115	ΓΡΑΦ ΟΕ	€ 10,40		€ 2,50
20/12/2016		ΕΡΓΟΣΗΜΟ		6.000,00 €	
22/12/2016	ΤΔΑ-35356	ΚΟΚΚΙΝΟ ΑΕ	€ 241,13		€ 57,87
22/12/2016	ΤΔΑ-2441	ΑΓΡΟΤ ΕΠΕ	€ 590,00		€ 141,60
24/12/2016	ΤΔΑ-211	ΠΡΟΜ ΟΕ	€ 33,87		€ 8,13
26/12/2016	ΑΠΚ-275377	ΤΑΥ ΑΕ	€ 134,11		€ 32,19
27/12/2016	ΤΔΑ-441	ΓΕΩΤΡ ΟΕ	€ 56,45		€ 13,55
28/12/2016	ΤΔΑ-3314	ΥΠΟΛ ΑΕ	€ 184,68		€ 44,32
28/12/2016	ΠΙΣΤ-214	ΚΟΚΚΙΝΟ ΑΕ	-€ 241,13		-€ 57,87
28/12/2016	ΤΔΑ-36751	ΚΟΚΚΙΝΟ ΑΕ	€ 34,52		€ 8,28
29/12/2016	ΤΔΑ-135	ΧΡΩΜΑ ΕΕ	€ 1.850,00		€ 444,00
30/12/2016	ΤΔΑ-991	ΚΙΝΗΤΗΡ ΟΕ	€ 497,55		€ 119,41
31/12/2016		ΕΛΓΑ		€ 303,05	
ΣΥΝΟΛΑ 4ου ΤΡΙΜΗΝΟΥ			€ 6.026,67	€ 12.803,05	€ 1.397,63

5.1.4 Συγκεντρωτικά Δεδομένα Τριμήνων Εφαρμογής Κανονικού Καθεστώτος

Με βάση το βιβλίο Εσόδων – Εξόδων προκύπτουν τα εξής συγκεντρωτικά δεδομένα:

1-1-2016 με 31-3-2016

α) Πωλήσεις Εμπορευμάτων 13% Αξίας €978,65 πλέον ΦΠΑ €127,22

β) Πωλήσεις Εμπορευμάτων 23% Αξίας €31,66 πλέον ΦΠΑ €7,28

γ) Διάφορα Έξοδα με ΦΠΑ Αξίας €2.732,44 με ΦΠΑ Δαπανών €620,50

δ) Δαπάνες χωρίς Δικαίωμα Έκπτωσης €21,10

1-4-2016 με 30-6-2016

α) Διάφορα Έξοδα με ΦΠΑ Αξίας €3.651,27 με ΦΠΑ Δαπανών €822,48

β) Δαπάνες χωρίς Δικαίωμα Έκπτωσης €1,77

1-7-2016 με 30-9-2016

α) Διάφορα Έξοδα με ΦΠΑ Αξίας €2.132,10 με ΦΠΑ Δαπανών €397,75

1-10-2016 με 31-12-2016

α) Πωλήσεις Εμπορευμάτων 13% Αξίας €21.034,29 πλέον ΦΠΑ €2.734,46

β) Πωλήσεις Εμπορευμάτων 24% Αξίας 20,80 πλέον €ΦΠΑ 4,99

γ) Βασική Ενίσχυση €5.979,76

δ) Πράσινες Ενισχύσεις €2.874,27

ε) Είσπραξη Αποζημίωσης από ΕΛΓΑ €71,64

στ) Εργόσημο €12.500,00

ζ) Διάφορα Έξοδα με ΦΠΑ Αξίας €6.026,67 με ΦΠΑ Δαπανών €1.397,63

η) Πληρωμή Ασφαλίστρου ΕΛΓΑ €303,05

5.1.5 Δηλώσεις ΦΠΑ ανά τρίμηνο με Έντυπα Φ2

1^ο Τρίμηνο: 1-1-2016 με 31-3-2016

B. ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΚΦΡΩΝ - ΕΙΣΡΩΝ μετά την αφαίρεση (κατά συντελεστή) των επιστροφών - εκπτώσεων.										
α	ΕΚΦΡΩΣ φορολογητέες (πωλήσεις αγαθών, παροχή υπηρεσιών κλπ), ΕΝΔΟΧ. ΑΠΟΚΤ. & ΠΡΑΞ. ΛΗΠΤΗ	Σύνολο ΦΠΑ	ΦΟΡΟΣ ΕΚΦΡΩΝ που αναλογεί	β	ΕΙΣΡΩΣ με δικαίωμα έκπτωσης	ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΡΩΝ				
I ΕΚΦΡΩΣ ΕΝΔΟΧ. ΑΠΟΚΤΗΣΕΙΣ & ΠΡΑΞΕΙΣ ΛΗΠΤΗ σε λοιπή Ελλάδα εκτός από τα νησιά Αιγαίου.	301	978,65	13 331	127,22	Αγορές & δωρεές στο εσωτερικό της χώρας	361 2.732,44	381 620,50			
	302		6 332		Αγορές & δωρεές στην Ελλάδα εκτός από τα νησιά Αιγαίου	362	382			
	303	31,66	23 333	7,28	Λοιπές εισαγωγές εκτός Ελλάδας	363	383			
II ΕΚΦΡΩΣ ΕΝΔΟΧ. ΑΠΟΚΤΗΣΕΙΣ & ΠΡΑΞΕΙΣ ΛΗΠΤΗ στα νησιά Αιγαίου και από λοιπή Ελλάδα προς τα νησιά αυτά	304		9 334		Ενδοκοινωνικές αποκτήσεις αγαθών	364	384			
	305		4 335		Ενδοκοινωνικές κτήσεις υπηρεσιών άρθρ. 14.2.α	365	385			
	306		16 336		Λοιπές πράξεις λήπτη	366	386			
ΣΥΝΟΛΟ ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΩΝ ΕΚΦΡΩΝ	307	1.010,31	ΣΥΝ ΦΟΡ 337	134,50	ΣΥΝΟΛΟ ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΩΝ ΕΙΣΡΩΝ	367 2.732,44	387 620,50			
Ενδοκοινωνικές παραδόσεις	342				δ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΑ ΠΟΣΑ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΡΩΝ					
Ενδοκοινωνικές παροχές υπηρεσιών άρθρ. 14.2.α	345				Επιστροφή φόρου αρ.41 (μικ. σφρ. προέβλ. κ.3%)	400	ΣΥΝΟΛΟ 410			
Εργαζόμενοι & απολαγές πλοίων & αεροσκαφών	348				Λοιπά προστιθέμ. ποσά	402				
Λοιπές εισαγωγές χωρίς ΦΠΑ με δικαίωμα έκπτωσης	349				Ποσά δικαιονομικών προς έκπτωσης προηγούμενης διαπραγματικής περιόδου	407				
Εκπτώσεις απαλλαγές & εξαιρέσεις χωρίς δικαίωμα έκπτωσης	310									
ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΦΡΩΝ	311	1.010,31			ε ΑΦΑΙΡΟΥΜΕΝΑ ΠΟΣΑ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΡΩΝ					
Κακώς τραπεζικών ΦΠΑ	312	1.010,31			ΦΠΑ εισρωών που πρέπει να μειωθεί βάσει ProRata	411	ΣΥΝΟΛΟ 428			
					Λοιπά αφαιρούμενα ποσά	422				
					Ποσά δικαιονομικών προς κατάργηση προηγούμενης διαπραγματικής περιόδου	423				
						=				
						ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΡΩΝ	430	620,50		

Γ. ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ για καταβολή, έκπτωση ή επιστροφή (κωδ. 337 μείον κωδ. 430)										
ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	470	486,00	ΧΡΕΩΣΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	480						
Προσδιορισμός οριστικού ποσού προς καταβολή, έκπτωση ή επιστροφή						Σημειώσεις:				
Πιστωτικό υπόλοιπο προηγ. φορολ. περιόδου	401	312,67	Χρεωστικό μέτρο 30% προηγ. φορολ. περιόδου	483	0,00					
Βεβαιωμένο ποσό κωδ.511 προηγ. φορολ. περιόδου της ίδιας φορ. περιόδου	403		ΠΟΣΟ που σчас επιστροφή ή όφελος την επιστροφή	505						
Φόρος που έχει δεσμευτεί μέσω τραπεζών	404									
ΠΟΣΟ για έκπτωση	502	798,67	ΠΟΣΟ** προς καταβολή	511						
ΑΙΤΟΥΜΕΝΟ ΠΟΣΟ για επιστροφή	503		Καταβολή ποσού κωδ. 511 σε 2 δόσεις	523	ΝΑΙ 1 ΟΧΙ 2					
ΑΙΤΙΑ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ	507		ΑΠΑΛΛ. ΠΡΑΞΕΙΣ 1 ΠΑΓΙΑ 2 ΑΝΑΣΤ. ΚΑΤΑΒ. 3 ΔΙΑΦΟΡΑ ΣΥΝΤΕΛ. 4 ΑΛΛΗ ΑΙΤΙΑ 5 ΜΕΙΩΣΗ ΚΡΕΔΕΣ ΥΠΟΔ. 6							
ΑΙΤΗΣΗ ΣΥΜΦΗΝΗΣΙΜΟΥ που απομένει προς επιστροφή ποσού με μελλοντικές οφειλές	508									

Στο πρώτο τρίμηνο του 2016 οι δαπάνες υπερκαλύπτουν τα έσοδα με αποτέλεσμα το υπόλοιπο της περιόδου να βγαίνει πιστωτικό κατά €486,00 και σε συνδυασμό με το πιστωτικό υπόλοιπο της προηγούμενης φορολογικής περιόδου €312,67 το νέο ΦΠΑ για έκπτωση είναι €798,67.

2^ο Τρίμηνο 1-4-2016 με 30-6-2016

B. ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΚΦΟΡΩΝ - ΕΙΣΡΟΩΝ μετά την αφαίρεση (κατά συντελεστή) των επιστροφών - εκπτώσεων.												
α	ΕΚΦΟΡΕΣ φορολογητέες (πιωλήσεις αγαθών, παροχή υπηρεσιών κλπ), ΕΝΔΟΚ. ΑΠΟΚΤ. & ΠΡΑΞΕ. ΛΗΠΤΗ			Συν. ΦΠΑ %	ΦΟΡΟΣ ΕΚΦΟΡΩΝ που αναλογεί	β	ΕΙΣΡΟΕΣ με δικαίωμα έκπτωσης			ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΡΟΩΝ		
I ΕΚΦΟΡΕΣ ΕΝΔΟΚ. ΑΠΟΚΤΗΣΕΙΣ & ΠΡΑΞΕΙΣ ΛΗΠΤΗ σε λοιπή Ελλάδα εκτός από τα νησιά Αιγαίου.	301		13	331		Αγορές & δαπάνες στο εισπρακτικό χιμαράς	361	3.651,27	381	822,48		
	302		6	332		Αγορές & εισαγωγές επενδ. αγαθών (πάγια)	362		382			
	303		23	333		Λοιπές εισαγωγές εκτός επενδ.αγαθών (πάγια)	363		383			
II ΕΚΦΟΡΕΣ ΕΝΔΟΚ. ΑΠΟΚΤΗΣΕΙΣ & ΠΡΑΞΕΙΣ ΛΗΠΤΗ στα νησιά Αιγαίου και από λοιπή Ελλάδα προς τα νησιά αυτά	304		9	334		Ενδοκοινωνικές αποκτήσεις αγαθών	364		384			
	305		4	335		Ενδοκοινωνικές λήψεις υπηρεσιών άρθρ.14.2 α	365		385			
	306		16	336		Λοιπές πράξεις λήπτη	366		386			
ΣΥΝΟΛΟ ΦΟΡΟΥ/ΤΕΣΩΝ ΕΚΦΟΡΩΝ	307		ΣΥΝ. ΦΟΡ.	337		ΣΥΝΟΛΟ ΦΟΡΟΥ/ΤΕΣΩΝ ΕΙΣΡΟΩΝ	367	3.651,27	387	822,48		
Ενδοκοινωνικές παραδόσεις	342					δ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΑ ΠΟΣΑ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΡΟΩΝ						
Ενδοτικές παραγές υπηρεσιών άρθρ.14.2 α	345					Επιστροφή φόρου αρ.41 (πυλ. σφρ. προϊόντ. x 3%)	400		ΣΥΝΟΛΟ	410	+	
Εργαζόμενοι & απαλλαγές πλοίων & αεροσκαφών	348				Λοιπά προστιθέμ. ποσά	402						
Λοιπές εκροές χιμαράς ΦΠΑ με δικαίωμα έκπτωσης	349				Ποσά δεκανομηνίων προς έκπτωση προηγούμενης δεκαετησιακής περιόδου	407						
Εκροές απαλλαγές & εξαιρέσεις χιμαράς δικαίωμα έκπτωσης	310					ε ΑΦΑΙΡΟΥΜΕΝΑ ΠΟΣΑ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΡΟΩΝ						
ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΦΟΡΩΝ	311					ΦΠΑ εισροών που πρέπει να μειωθεί βάσει ProRata	411		ΣΥΝΟΛΟ	428	-	
Κύκλος εργασιών ΦΠΑ	312				Λοιπά αφαιρούμενα ποσά	422						
					Ποσά δεκανομηνίων προς καταβολή προηγούμενης δεκαετησιακής περιόδου	423						
										=		
										ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΡΟΩΝ	430	822,48

Γ. ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ για καταβολή, έκπτωση ή επιστροφή (κωδ. 337 μείον κωδ. 430)											
ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	470	822,48	ΧΡΕΩΣΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	480		Σημειώσεις:					
Προσδιορισμός οριστικού ποσού προς καταβολή, έκπτωση ή επιστροφή											
Πιστωτικό υπόλοιπο προηγ. φορολ. περιόδου	401	798,67	Χρεωστικό μέγρο 306 προηγ. φορολ. περιόδου	483	0,00						
Εξοφούμενο ποσό κωδ.511 προηγ. δηλώσεων της ίδιας φορολ. περιόδου	403		ΠΟΣΟ που σφρ. επιστροφών ή ληίστασε την επιστροφή	505							
Φόρος που έχει δεσμευτεί μέσω τραπεζών	404										
ΠΟΣΟ για έκπτωση	502	1.621,15	ΠΟΣΟ** προς καταβολή	511							
ΑΥΤΟΥΜΕΝΟ ΠΟΣΟ για επιστροφή	503		Καταβολή ποσού κωδ. 511 σε 2 δόσεις	523	ΝΑΙ 1 ΟΧΙ 2						
ΑΙΤΙΑ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ	507	ΑΠΑΛΛ. ΠΡΑΞΕΙΣ 1	ΠΑΓΙΑ 2	ΑΝΑΣΤ. ΚΑΤΑΒ. 3	ΔΙΑΦΟΡΑ ΣΥΝΤΕΛ. 4	ΑΛΛΗ ΑΙΤΙΑ 5	ΜΕΙΩΣΗ (ΧΡΕΩΣΤ. ΥΠΟΛ.) 6				
ΑΙΤΗΣΗ ΣΥΜΜΗΧΗΣΙΜΟΥ του απούμενου προς επιστροφή ποσού με μελλοντικές οφειλές	508										

Στο δεύτερο τρίμηνο του 2016 υπάρχουν μόνο δαπάνες με αποτέλεσμα το υπόλοιπο της περιόδου να βγαίνει πιστωτικό κατά €822,48 και σε συνδυασμό με το πιστωτικό υπόλοιπο της προηγούμενης φορολογικής περιόδου €798,68 το νέο ΦΠΑ για έκπτωση είναι €1.621,15.

3^ο Τρίμηνο: 1-7-2016 με 30-9-2016

Β. ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΚΡΩΝ - ΕΙΣΡΩΝ μετά την αφαίρεση (κατά συντελεστή) των επιστροφών - εκπτώσεων.										
α	ΕΚΡΩΣΕΙΣ φορολογητέες (πυλκώσεις αγρών παραγή υπηρεσιών κλπ), ΕΝΔΩΚ. ΑΠΟΚΤ. & ΠΡΑΞ. ΛΗΪΤΗ	Συν. ΦΠΑ %	ΦΟΡΟΣ ΕΚΡΩΝ που αναλογεί	β	ΕΙΣΡΩΣΕΙΣ με δικαίωμα έκπτωσης	ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΡΩΝ				
I. ΕΚΡΩΣΕΙΣ ΕΝΔΩΚ. ΑΠΟΚΤΗΣΕΙΣ & ΠΡΑΞΕΙΣ ΛΗΪΤΗ σε λοιπή Ελλάδα εκτός από τα νησιά Αιγαίου.	301	13	331	Αγορές & δαπάνες στο εισπρακτικό της χώρας	361	2.132,10	381	397,75		
	302	6	332	Αγορές & εισαγωγές επενδ. αγρών (πύργα)	362		382			
	303	24	333	Λοιπές εισαγωγές εκτός επενδ. αγρών (πύργα)	363		383			
II. ΕΚΡΩΣΕΙΣ ΕΝΔΩΚ. ΑΠΟΚΤΗΣΕΙΣ & ΠΡΑΞΕΙΣ ΛΗΪΤΗ στα νησιά Αιγαίου και από λοιπή Ελλάδα προς τα νησιά αυτά	304	9	334	Ενδοκονομικές επιστροφές αγρών	364		384			
	305	4	335	Ενδοκονομικές λήψεις υπηρεσιών αριθ. 14.2.α	365		385			
	306	17	336	Λοιπές πράξεις Λήψη	366		386			
ΣΥΝΟΛΟ ΦΟΡΟΛΟΓΕΩΝ ΕΚΡΩΝ	307	ΣΥΝ. ΦΟΡ.	337	ΣΥΝΟΛΟ ΦΟΡΟΛΟΓΕΩΝ ΕΙΣΡΩΝ	367	2.132,10	387	397,75		
Ενδοκονομικές παραδόσεις	342			δ	ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΑ ΠΟΣΑ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΡΩΝ					
Ενδοκονομικές παραγές υπηρεσιών αριθ. 14.2.α	345			Επιστροφή φόρου αρ.41 (πυλ. συρ. προϊόν. κ.3%)	400		ΣΥΝΟΛΟΣ	410	+	
Εστημένες & απολαγές πλοίων & αεροσκαφών	348			Λοιπά προσηθίμ. ποσά	402			410		
Λοιπές εκροές χωρίς ΦΠΑ με δικαίωμα έκπτωσης	349			Ποσά διακανονισμών προς έκπτωση προηγούμενης διαγραφικής περιόδου	407					
Εκροές απαλλίνας & ετήρινης χωρίς δικαίωμα έκπτωσης	310			ε	ΑΦΑΙΡΟΥΜΕΝΑ ΠΟΣΑ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΡΩΝ					
ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΡΩΝ	311			ΦΠΑ εισροών που πρέπει να μειωθεί βάσει ΠροΚατα	411		ΣΥΝΟΛΟΣ	428	-	
Κύκλος εργασιών ΦΠΑ	312			Λοιπά αφαιρούμενα ποσά	422			428		
				Ποσά διακανονισμών προς καταβολή προηγούμενης διαγραφικής περιόδου	423					
									=	
								ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΡΩΝ	430	397,75

Γ. ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ για καταβολή, έκπτωση ή επιστροφή (κωδ. 337 μείον κωδ. 430)									
ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	470	397,75	ΧΡΕΩΣΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	480		Σημειώσεις:			
Προσδιορισμός οριστικού ποσού προς καταβολή, έκπτωση ή επιστροφή									
Πιστωτικό υπόλοιπο προηγ. φορολ. περιόδου	401	1.621,15	Χρεωστικό μέρος 39€ προηγ. φορολ. περιόδου	483	0,00				
Βεβαιωμένο ποσό κωδ.511 προηγ. λογιστικής της φασ. περ. περιόδου	403		ΠΟΣΟ που σως επιστροφή ή ζητήσατε την επιστροφή	505					
Φόρος που έχει δεσμευτεί μέσω τραπεζιών	404								
ΠΟΣΟ για έκπτωση	502	2.018,90	ΠΟΣΟ** προς καταβολή	511					
ΑΙΤΟΥΜΕΝΟ ΠΟΣΟ για επιστροφή	503		Καταβολή ποσού κωδ. 511 σε 2 όρους	523	ΝΑΙ 1 ΟΧΙ 2				
ΑΙΤΙΑ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ	507	ΑΠΑΛΛ. ΠΡΑΞΕΙΣ 1	ΠΑΠΑ 2	ΑΝΑΣΤ. ΚΑΤΑΒ. 3	ΔΙΑΦΟΡΑ ΣΥΝΤΕΛ. 4	ΑΛΛΗ ΑΙΤΙΑ 5	ΜΕΙΩΣΗ ΠΡΟΣΩΤ. ΥΠΟΛ. 6		
ΑΙΤΗΣΗ ΣΥΜΦΩΝΗΣΕΩΣ του απομένοντος προς επιστροφή ποσού με μελλοντικές οφειλές	508								

Στο τρίτο τρίμηνο του 2016 υπάρχουν μόνο δαπάνες με αποτέλεσμα το υπόλοιπο της περιόδου να βγαίνει πιστωτικό κατά €397,75 και σε συνδυασμό με το πιστωτικό υπόλοιπο της προηγούμενης φορολογικής περιόδου €1.621,15 το νέο ΦΠΑ για έκπτωση είναι €2.018,90.

4^ο Τρίμηνο: 1-10-2016 με 31-12-2016

Β. ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΚΡΟΩΝ - ΕΙΣΡΟΩΝ μετά την αφαίρεση (κατά συντελεστή) των επιστροφών - εκπτώσεων.															
α	ΕΚΡΟΕΣ φορολογητές (πωλήσεις αγαθών, παροχή υπηρεσιών κλπ), ΕΝΔΟΚ, ΑΠΟΚΤ. & ΠΡΑΣ. ΛΗΠΤΗ			Συντ. ΦΠΑ %	ΦΟΡΟΣ ΕΚΡΟΩΝ που αναλογεί	β	ΕΙΣΡΟΕΣ με δικαίωμα έκπτωσης			ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΡΟΩΝ					
I. ΕΚΡΟΕΣ ΕΝΔΟΚ ΑΠΟΚΤΗΣΕΙΣ & ΠΡΑΣΕΙΣ ΛΗΠΤΗ σε λοιπή Ελλάδα εκτός από τα νησιά Αγαίου.	301	21.034,29	13	331	2.734,46	Αγορές & δαπάνες στο εσωτερικό της χώρας	361	6.026,67	381	1.397,63					
	302		6	332		Αγορές & εισαγωγές (επιδ. αγαθών (παγια)	362		382						
	303	20,80	24	333	4,99	Λοιπές εισαγωγές εκτός (επιδ. αγαθών (παγια)	363		383						
II. ΕΚΡΟΕΣ ΕΝΔΟΚ ΑΠΟΚΤΗΣΕΙΣ & ΠΡΑΣΕΙΣ ΛΗΠΤΗ στα νησιά Αγαίου και από λοιπή Ελλάδα προς τα νησιά αυτά	304		9	334		Ενδοκοινωνικές αποκτήσεις αγαθών	364		384						
	305		4	335		Ενδοκοινωνικές κλίμακας υπηρεσιών άρθρ. 14.2.α	365		385						
	306		17	336		Λοιπές πράξεις λήπτη	366		386						
ΣΥΝΟΛΟ ΦΟΡΟΛΟΓΩΝ ΕΚΡΟΩΝ	307	21.055,09	ΣΥΝ. ΦΟΡ.	337	2.739,45	ΣΥΝΟΛΟ ΦΟΡΟΛΟΓΩΝ ΕΙΣΡΟΩΝ	367	6.026,67	387	1.397,63					
Ενδοκοινωνικές παραδόσεις	342					δ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΑ ΠΟΣΑ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΡΟΩΝ Επιστροφή φόρου αρ 41 (πυλκ. αγρ. προϊόντ. x 3%) 400 Λοιπά προτιθέμ. ποσά 402 Ποσά διακανονισμών προς έκπτωση προηγούμενης διαχειριστικής περιόδου 407	ΣΥΝΟΛΟ	+	410						
Ενδοκίμες παροχές υπηρεσιών άρθρ. 14.2.α	345														
Εισαγωγές & απελευθέρωση πλοίων & αεροσκαφών	348														
Λοιπές εκπτώσεις χωρίς ΦΠΑ με δικαίωμα έκπτωσης	349														
Εκπτώσεις απαλλίνας & έσοδα χωρίς δικαίωμα έκπτωσης	310					ε ΑΦΑΙΡΟΥΜΕΝΑ ΠΟΣΑ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΡΟΩΝ ΦΠΑ εισροών που πρέπει να μειωθεί βάσει ProRata 411 Λοιπά αφαιρούμενα ποσά 422 Ποσά διακανονισμών προς καταβολή προηγούμενης διαχειριστικής περιόδου 423	ΣΥΝΟΛΟ	-	428	0,01		0,01			
ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΡΟΩΝ	311	21.055,09													
Κόστος εργασιών ΦΠΑ	312	21.055,09													
											ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΡΟΩΝ		430		1.397,62

Γ. ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ για καταβολή, έκπτωση ή επιστροφή (κωδ. 337 μείον κωδ. 430)												
ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	470		ΧΡΕΩΣΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	480	1.341,83	Σημειώσεις						
Προσδιορισμός οριστικού ποσού προς καταβολή, έκπτωση ή επιστροφή												
Πιστωτικό υπόλοιπο προηγ. φορολ. περιόδου	401	2.018,90	Χρεωστικό μέχρι 30€ προηγ. φορολ. περιόδου	483	0,00							
Βεβαιωμένο ποσό κωδ. 511 προηγ. φορολ. περιόδου	403		ΠΟΣΟ που οφείλεται προς επιστροφή ή ζητείται την επιστροφή	505								
Φόρος που έχει δεσμευτεί μέσω τραπεζών	404											
ΠΟΣΟ για έκπτωση	502	677,07	ΠΟΣΟ** προς καταβολή	511								
ΑΙΤΟΥΜΕΝΟ ΠΟΣΟ για επιστροφή	503		Καταβολή ποσού κωδ. 511 σε 2 δόσεις	523	ΝΑΙ 1 ΟΧΙ 2							
ΑΙΤΙΑ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ												
507	ΑΠΑΛΛ. ΠΡΑΣΕΙΣ	1	ΠΑΡΠΑ	2	ΑΝΑΣΤ. ΚΑΤΑΒ.	3	ΔΙΑΦΟΡΑ ΣΥΝΤΕΛ.	4	ΑΛΛΗ ΑΙΤΙΑ	5	ΜΕΙΩΣΗ ΟΡΕΣΤ. ΥΠΟΛ.	6
508	ΑΙΤΗΣΗ ΣΥΝΗΘΗΣΜΟΥ που απομένει προς επιστροφή ποσού με μελλοντικές οφειλές											

Στο τελευταίο τρίμηνο του 2016 υπάρχουν περισσότερα έσοδα από δαπάνες με αποτέλεσμα το υπόλοιπο της περιόδου να βγαίνει χρεωστικό κατά €1.341,83, όμως σε συνδυασμό με το πιστωτικό υπόλοιπο της προηγούμενης φορολογικής περιόδου €2.018,90 δεν θα χρειαστεί να πληρωθεί ΦΠΑ, αλλά θα μειωθεί το ΦΠΑ για έκπτωση στα €677,07.

5.1.6 Έντυπο Ε3 Κατάσταση Οικονομικών Στοιχείων από Επιχειρηματική Δραστηριότητα

Η αγροτική δραστηριότητα θεωρείται ως επιχειρηματική δραστηριότητα, ασχέτως που φορολογείται με πιο ευνοϊκά κριτήρια, άρα είναι απαραίτητη η συμπλήρωση του Ε3. Στο πάνω μέρος της πρώτης σελίδας ο αγρότης του παραδείγματος μας πρέπει να δηλώσει αρχικώς την κατηγορία βιβλίων που τηρεί και το καθεστώς του, δηλαδή απλογραφικά και Κανονικό Καθεστώς ΦΠΑ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ		ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΑΠΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ		002 Από 01-01-2016 003 Έως 31-12-2016	
Φορολογικό Έτος 2016				Ε3	
Δ.Ο.Υ. ΥΠΟΒΟΛΗΣ				005	
Κατηγορία Βιβλίων ⁽¹⁾	019	Απλογραφικά	☒	Διπλογραφικά	2
Αίτια μη τήρησης	726	Μη υπόχρεοι	1	Απαλλασσόμενοι	2
Ασκαίτε αγρ. δραστ. και υπάγεστε:		Κανονικό Καθεστώς Φ.Π.Α.	595	☒	Ειδικό Καθεστώς Φ.Π.Α.
παρ. 7 άρθρ. 48 ν.2238/94 ⁽²⁾		593	1	περ. στ' παρ. 2 άρθρ. 12 ⁽³⁾	591
		1	1	Ασκαίτε επιχειρ. δραστ. και έχετε ⁽⁴⁾ την εμπορική ιδιότητα	597
				Μη ενταγμένοι σε καθεστώς Φ.Π.Α.	598
				1	1
ΠΙΝΑΚΑΣ Α' ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥ					
Α.Φ.Μ.	019	Καθαρά έσοδα από δραστηριότητες	705	1261200	Καθαρά έσοδα από μεγάλα ακαθάτητα έσοδα
		761	1261200		
ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΕΛΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ					
ΕΠΩΝΥΜΟ Α'		ΕΠΩΝΥΜΟ Β'		ΟΝΟΜΑ	
ΕΠΩΝΥΜΙΑ (Μη Φυσικού Προσώπου)				ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΕΡΑ	

Στον Πίνακα Α του Ε3 πέρα από τα στοιχεία του Φορολογουμένου μπαίνει και η δραστηριότητα με τα μεγαλύτερα έσοδα, που στην προκειμένη είναι η Καλλιέργεια Ελαίων Για Την Παραγωγή Ελαιόλαδου. Ενώ, στον Πίνακα Γ Ε3 δηλώνεται αρνητικά η υποχρέωση Απογραφής και η τήρηση βιβλίων σύμφωνα με τα ΔΛΠ/ΕΛΠ.

ΠΙΝΑΚΑΣ Γ' ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ							
Υποκαστήματα	061		Φορολογικές αποθήκες	062			
Αποθηκευτικοί χώροι	064		Μόνιμα απασχολούμενο προσωπικό	065			
Εκθέσεις	067		Εποχιακά απασχολούμενο προσωπικό	068			
Εργοστάσια	070						
Λοιποί εκτός έδρας χώροι	073		Συνδεδεμένες επιχειρήσεις αρ. 7 ν.4172/013	074		Υποχρέωση Απογραφής	075
Πώληση αγαθών μέσω διαδικτύου	076	ΝΑΙ	1	001	2	ΝΑΙ ΠΡΟΑΡΧΕΤΙΚΑ	2
			2	Παροχή υπηρεσιών μέσω διαδικτύου	077	ΝΑΙ	1
						078	ΝΑΙ
						1	001
						2	001
						2	001
						2	001

Στον Πίνακα Ε του Ε3 δηλώνονται οι κοινοτικές ενισχύσεις που λαμβάνει ο αγρότης καθώς και η αποζημίωση από τον ΕΛΓΑ λόγω ζημίας στην παραγωγή.

ΠΙΝΑΚΑΣ Ε'. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΙΣΠΡΑΧΘΗΚΑΝ ΚΑΙ ΕΝΟΙΚΙΑ ΠΟΥ ΚΑΤΑΒΛΗΘΗΚΑΝ - ΔΩΡΕΑΝ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ ΚΑΤΑ ΤΟ ΦΟΡΟΛ. ΕΤΟΣ											
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΩΝ ΠΟΥ ΕΙΣΠΡΑΧΘΗΚΑΝ ΣΤΗ ΧΡΗΣΗ			ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ ΠΟΥ ΕΙΣΠΡΑΧΘΗΚΑΝ ΣΤΗ ΧΡΗΣΗ								
681			904								
ΑΓΡΟΤ. ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔ. ΔΑΠΑΝΕΣ			ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ								
			909								
71,64											
Π	ΒΑΣΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ	901	5.979,76	Π	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	910		Α	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	913	
Υ	ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	902	2.874,27	Λ	ΛΟΙΠΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ	911		Λ	ΛΟΙΠΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ	914	
Λ	ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	903		Ω	ΠΡΟΩΡΗ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗ	912		Ε			
Ω	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	907		Ν				Ι			
Ν	ΛΟΙΠΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ	908		Α				Σ			
Α				Σ							
Σ				1							

Στην συνέχεια στον Πίνακα ΣΤ του Ε3 δηλώνονται αθροιστικά τα έσοδα της εκμετάλλευσης στο ε) και οι δαπάνες της αγροτικής εκμετάλλευσης στο δ)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΤ'. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΧΕΩΝ (ΑΠΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ) ΜΕ ΑΠΛΟΓΡΑΦΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΛΛΑΞΕ. / ΜΗ ΥΠΟΧΡΕΩΝ ΣΕ ΤΗΡΗΣΗ ΒΙΒΛΙΩΝ						
α) Αγορές	Εσωτερικού	Εισαγωγές	β) Απογραφή	Εναρζής	Λήξης	
εμπορευμάτων	231	232	εμπορεύματα	256	257	
α' & β' υλών-υλικών συσκ.	235	236	έτοιμα προϊόντα και υποπροϊόντα	259	260	
αναλύσιμων υλικών	239	240	πρώτες και βοηθητικές ύλες	261	262	
ανταλλακτικών παγίων	243	244	υλικά συσκευασίας	264	265	
ειδών συσκευασίας	247	248	ημιτελή	267	268	
Σύνολο αγορών	251	252	υπολείμματα	270	271	
Αγορές παγίων χρήσης	811	812	Σύνολο απογραφής	520	521	
γ) Ακαθάριστα Έσοδα Εμπορίας - Μεταποίησης			δ) Ακαθάριστα Έσοδα Παροχής Υπηρεσιών			ε) Ακαθάριστα Έσοδα Αγροτικής Δραστηριότητας
χοντρική πώληση εμπορευμάτων	263	ιδιωτική πελατεία	274	πώληση ιδίων προϊόντων	643	22.065,40
λιανική πώληση εμπορευμάτων	266	επιτηδεύματιες κ.τ.λ.	280	λοιπά έσοδα	644	5.979,76
χοντρική πώληση προϊόντων	269	Π.Υ. Προς το Δημόσιο	279		645	
λιανική πώληση προϊόντων	272	Π.Υ.	276	Σύνολο Εσόδων Αγροτ. Δρ.	646	28.045,16
λοιπά έσοδα δραστηριότητας	273	λοιπά έσοδα παρ. υπηρεσιών	282			
Σύνολο Εσόδων Εμπορ.-Μετ.	540	Σύνολο Εσόδων Παρ. Υπηρεσ.	547			
Ακαθ. Έσοδα από πωλήσεις τρίτων	275					
δ) Δαπάνες	Εμπορίας - Μεταποίησης	Παροχής Υπηρεσιών	Αγροτικής Δραστηριότητας			
Εισφορές σε ταμεία ΟΑΕΕ κτλ.	516	517	518			
αμοιβές προσωπικού	522	523	524	12.500,00		
αμοιβές και έξοδα τρίτων	525	526	527			
παροχές τρίτων, φόροι-τέλη	528	529	530	303,05		
ιδιοχρηση	531	532	533			
διάφορα έξοδα	534	535	536	14.565,35		
τόκοι και συναφή έξοδα	537	538	539			
αποσβέσεις παγίων	541	542	543			
άρδευσης			515			
Σύνολο δαπανών	544	545	546	27.368,40		

Ο τελικός υπολογισμός κέρδους γίνεται στον υπο-πίνακα η) του Πίνακα ΣΤ και εν προκειμένω το κέρδος της χρήσης για την αγροτική εκμετάλλευση είναι €676,76. Το οποίο αποτέλεσμα μεταφέρεται και στον Πίνακα Ζ στο κελί 347 που ονομάζεται Φορολογητέα Καθαρά Αποτελέσματα από αγροτική δραστηριότητα.

η) Λογιστικός προσδιορισμός καθαρών κερδών επιχειρήσεων με απλογραφικά βιβλία						
	Εμπορίας - Μεταποίησης	Παροχής Υπηρεσιών	Αγροτικής Δραστηριότητας	Συνολικά		
Σύνολο Ακαθάριστων Εσόδων	548	549	550	28.045,16	551	28.045,16
Μείον: Κόστος Πωληθέντων (Αναλύσεων)	552	553	554		555	
Μείον: Δαπάνες χρήσης	556	557	558	27.368,40	559	27.368,40
Κέρδος βάσει Λογιστικού προσδιορισμού	560	561	562	676,76	563	676,76
Πλέον: Δαπάνες μη εκπιπόμενες α)	564	565	566		567	
Μείον: Αφορολόγητα εσοδα α)	572	573	574		575	
Καθαρό Κέρδος με λογιστικό προσδιορισμό	568	569	570	676,76	571	676,76
ΠΙΝΑΚΑΣ Ζ'. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΩΝ ΚΕΡΔΩΝ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕ ΑΠΛΟΓΡΑΦΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ						
πλέον καθαρό μεταφερομένο εισοδ. παρ. 7 άρθρ. 48 ν.2238/1994 α)	319	μείον αφορολόγητες εκπτώσεις αναπτυξιακών νόμων			592	
μείον δαπάνη επιστ. έρευνας (εξωλογιστικά)	318	μείον εκπιπ. ποσών λόγω απασχ. αναπηρ. παρ. 10 άρθρ. 4 ν.3522/2006			313	
μείον αποσβέσεις άδειας Φ.Δ.Χ. ν.3888/2010	312	383	α	384	β	
μείον ποσό επένδυσης παρ. 9 άρθρ. 73 ν.3842/2010	382	Φορολογητέα Καθαρά Αποτελ. από επιχειρηματική δραστηριότητα			346	
μείον το εισόδημα της παρ. 6 άρθρ. 29 και παρ. 5 άρθρ. 58 (μέχρι 10 kw)	324	Φορολογητέα Καθαρά Αποτελ. από αγροτική δραστηριότητα			347	676,76
μείον αξία πώλησης οχήματος Δ.Χ. (άρθρ. 10 του ν. 2579/1998)	325	Καθαρό εισόδημα περ. στ' παραγρ. 2 άρθρ. 12 α)			348	
μείον το κέρδος του άρθρ. 71 του ν. 3842/2010	342					
μείον αξία πώλησης οχήματος Ι.Χ. (άρθρ. 5 του ν.1146/1972)	317					
πλέον προσωρινές διαφορές μεταξύ ΕΛΠ - Φορολογικής Βάσης	320					
μείον προσωρινές διαφορές μεταξύ ΕΛΠ - Φορολογικής Βάσης	321					

5.1.7 Έντυπο Ε1 Δήλωσης Φορολογίας Εισοδήματος

Σε συνέχεια του Ε3 συμπληρώνεται το έντυπο δήλωσης φορολογίας εισοδήματος Ε1. Ο αγρότης του παραδείγματος μας είναι συνταξιούχος με ημερομηνία γέννησης μέχρι 31-12-1951 γι' αυτό και επιλέγεται το κελί 013.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ		Υπόχρεου	
1. Υποβάλλετε δήλωση για πρώτη φορά; _____	327	ΝΑΙ	1
2. Είστε φορολ. κάτοικος αλλοδαπής και υποχρεούσθε να υποβάλλετε φορ. δήλωση στην Ελλάδα; _____	319	ΝΑΙ	1
3. Ανήκετε στην κατηγορία της παραγρ. 4 του άρθρου 30 Κ.Φ.Ε.; _____	015	ΝΑΙ	1
4. Εξαιρείσθε από την προσκόμιση αποδείξεων; _____	023	ΝΑΙ	1
5. Υποβάλλεται η δήλωση από κηδεμ. σχολάζ, κληρον, μεσεγγυούχο, προσωρ. διαχ. ή σύνδικο πτώχ.; _____	329	ΝΑΙ	1
6. Υποβάλλεται η δήλωση από επίτροπο, κηδεμόνα ανηλίκου ή δικαστικό συμπαραστάτη; _____	330	ΝΑΙ	1
7. Υποβάλλεται η δήλωση από κληρονόμο του φορολογούμενου που απεβίωσε; _____	331	ΝΑΙ	1
8. Είστε συνταξιούχος και γεννηθήκατε μέχρι 31-12-1951; _____	013	~~ΝΑΙ~~	1
9. Έχετε κάνει έναρξη επιτηδεύματος για πρώτη φορά από 1-1-2014 και μετά; _____	017	ΝΑΙ	1
10. Ασκείτε επιχειρ. δραστηρ. και φορολογείσθε με τις διατάξεις περ. στ' παρ.2 άρθρ. 12 Κ.Φ.Ε.; _____	019	ΝΑΙ	1
11. Ασκείτε επιχειρ. δραστηρ. με ιδιότητα εμπορική και γεννηθήκατε μέχρι την 31/12/1954; _____	027	ΝΑΙ	1
12. Ασκείτε επιχειρηματική δραστηριότητα και είστε ασφαλισμένος στον ΟΓΑ; _____	021	ΝΑΙ	1
13. Είστε κατ' επάγγελμα αγρότης; _____	037	ΝΑΙ	1
14. Εμπίπτετε στις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 73 ν. 3842/2010; _____	025	ΝΑΙ	1
15. Είστε κάτ. χώρας ΕΕ (εκτός Ελλάδας) ή ΕΟΧ& αποκτήσατε στην Ελλάδα τουλάχιστον το 90% του παγκόσμιου εισοδ. σας; _____	385	ΝΑΙ	1
16. Έχετε περιουσία (ακίνητα, καταθέσεις κλπ.) στην αλλοδαπή; _____	029	ΝΑΙ	1
17. Ανήκετε στην κατηγορία των ολικά τυφλών, βαριά κινητικά αναπήρων με ποσ. αναπ. από 80% και άνω; _____	905	ΝΑΙ	1
18. Ανήκετε στην κατηγορία των αναπήρων με ποσοστό αναπηρίας από 80% και άνω; _____	913	ΝΑΙ	1
19. Ανήκετε στην κατηγορία της περ. 5 του άρθρου 7 ν. 4304/2014; _____	011	ΝΑΙ	1

Το εισόδημα του από κύρια σύνταξη είναι 6.791,64 και μπαίνει στο κελί 303.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4. ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΩΣΕΙΣ			
Α. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΜΙΣΘΩΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ-ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΘΕΝΤΕΣ ΦΟΡΟΙ ΚΑΙ ΜΕΙΩΣΕΙΣ			
1. Άθροισμα καθαρών ποσών από μισθούς, ημερομίσθια κτλ. (εκτός περ. 2, 3) _____	301		
2. Άθροισμα καθαρών ποσών από κύριες συντάξεις (εκτός περ. 1, 3) _____	303	6.791,64	
3. Άθροισμα καθαρών ποσών από επικουρικές συντάξεις, μερίσματα κλπ. (εκτός περ. 1, 2) _____	321		
4. Αμοιβές μελών ΔΣ της περ.δ' παρ.2 του άρθρ. 12 Κ.Φ.Ε. _____	325		
5. Εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα της περ.στ' παρ.2 του άρθρ. 12 Κ.Φ.Ε. _____	307		
6. Άθροισμα καθαρών ποσών από παροχή εργασίας με εργόσημο _____	309		
7. Εισόδημα από οικοδομικά ένησημα, αυτασφάλιση κλπ _____	311		
8. Εισόδημα των περ. 1,2,3,4,6 πιν. 4Α και παρ. 4 άρθρ. 13 Κ.Φ.Ε. χωρίς ηλεκτρονική πληροφόρηση _____	343		
9. Εισφορές σε ασφαλιστ. οργαν. υποχρ/κής ασφάλισης που αποδίδονται από τον ίδιο τον ασφαλισμένο _____	351		
10. Φόρος που αναλογεί στους μισθούς, συντάξεις, αμοιβές μελών ΔΣ (περ. 1, 2, 3 και 4) _____	313		
11. Φόρος που παρακρατήθηκε στους μισθούς, συντάξεις, αμοιβές μελών ΔΣ (περ. 1, 2, 3 και 4) _____	315		
12. Ποσό που παρακρατήθηκε για ειδική εισφορά αλληλεγγύης του άρθρου 43Α Κ.Φ.Ε. _____	333		
13. Φόρος που αναλογεί στην περίπτωση 8 _____	345		
14. Φόρος που παρακρατήθηκε στην περίπτωση 8 _____	347		
15. Ποσό ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης άρθρ. 43Α Κ.Φ.Ε. που παρακρατήθηκε στην περ. 8 _____	349		
16. Καθαρό ποσό από μισθούς, συντάξεις, κλπ αλλοδαπής προέλ. όπου η Ελλάδα έχει δικαίωμα φορολόγησης _____	389		
17. Φόρος που καταβλήθηκε στην αλλοδαπή για το εισόδημα των περ. 16 και 19 _____	651		
18. Καθαρό ποσό από μισθούς, συντ. κλπ αλλοδ. προέλ. όπου η Ελλάδα, βάσει ΣΑΔΦ, έχει αποκλ.δικαίωμ. φορολ. _____	391		
19. Άποδοχές για υπηρεσίες που παρέχονται στην αλλοδαπή από φορολογικό κάτοικο Ελλάδας και καταβάλλονται από ημέδαπες εταιρίες _____	393		
20. Ασφάλισμα ομαδικών ασφαλιστηρίων συνταξιοδοτικών συμβολαίων που καταβάλλονται από αλλοδαπούς φορείς χωρίς μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα _____	395		

Το τελευταίο ουσιώδες κομμάτι του Ε1 προς συμπλήρωση για τον αγρότη του κανονικού καθεστώτος είναι ο υπο-πίνακας Γ1 που αναφέρεται στα αγροτικά εισοδήματα που υπολογίστηκαν στο Ε3 προηγουμένως.

Γ1. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ		
1. Καθαρό εισοδ. από άσκηση ατομικής αγροτικής δραστηριότητας _____	461	676,76
2. Καθαρό εισοδ. από άσκηση ατομικής αγροτικής δραστηριότητας αλλοδαπής προέλευσης _____	463	
3. Ζημιά του ίδιου φορολογικού έτους από άσκηση ατομικής αγροτικής δραστηριότητας _____	465	
4. Ζημιές προηγούμενων ετών από άσκηση ατομικής αγροτικής δραστηριότητας _____	467	
5. Ακαθάριστα έσοδα από άσκηση ατομικής αγροτικής δραστηριότητας _____	475	28.045,16
6. Φόρος που καταβλήθηκε στην αλλοδαπή _____	469	

5.1.8 Υπολογισμός Φόρου Συνολικά

ΕΛΓΑ	303,05
ΔΑΠΑΝΕΣ ΜΕ ΔΙΚΑΙΩΜΑ	14.542,48
ΔΑΠΑΝΕΣ ΧΩΡΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑ	22,87
ΕΡΓΟΣΗΜΟ	12.500,00
ΤΕΛΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ	<u>27368,40</u>
ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΧΡΗΣΗΣ	22065,40
ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ ΧΡΗΣΗΣ	5979,76
ΤΕΛΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΩΛΗΣΕΩΝ	<u>28045,16</u>
ΤΕΛΙΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΦΟΡΟΛ.	676,76
ΕΣΟΔΑ ΑΠΌ ΜΙΣΘΟΥΣ ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ 2016	6791,64
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΠΕΡΙΟΔΟΥ	<u>7468,40</u>
7.468,40 * 0,22 = 1.643,95 – 1.643,95 Μείωση Φόρου	
Φόρος	<u>0</u>

Το κέρδος του Συνταξιούχο Αγρότη του κανονικού καθεστώτος από την αγροτική του δραστηριότητα υπολογίζεται στα €676,76. Τα κέρδη από την αγροτική του

δραστηριότητα συναθροίζονται με το εισόδημα του από συντάξεις που είναι €6791,64 και έτσι έχει συνολικό φορολογητέο εισόδημα €7.468,40.

Το σύνολο του φορολογητέο εισόδημα φορολογείται με τον πρώτο συντελεστή της κλίμακας μισθωτών και συνταξιούχων 22% και ο φόρος υπολογίζεται €1.643,95. Όμως δικαιούται μείωση φόρου και εφόσον ο φόρος είναι μικρότερος από €1.900 θα αφαιρεθεί όλο το ποσό του φόρου και θα έχει μηδενική φορολογική επιβάρυνση.

5.1.9 Λοιπά Έντυπα ΕΛΓΑ και ΟΠΕΚΕΠΕ

Για λόγους πληροφόρησης παρουσιάζουμε και δύο ειδικά έντυπα, αρχικώς του ΕΛΓΑ και στην συνέχεια του ΟΠΕΚΕΠΕ. Στην βεβαίωση του ΕΛΓΑ φαίνονται οι ασφαλιστικές πληρωμές που έχει ο αγρότης προς τον ΕΛΓΑ για να ασφαλίσει την παραγωγή και στο έντυπο του ΟΠΕΚΕΠΕ φαίνονται αναλυτικά οι κοινοτικές ενισχύσεις που έχει λάβει ο αγρότης της εφαρμογής μας.

ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΕΙΣΦΟΡΩΝ ΥΠΕΡ ΕΛ.Γ.Α. Οικονομικού έτους 2016

Ο Οργανισμός Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛ.Γ.Α) Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, που ανήκει εξ'ολοκλήρου στο Δημόσιο και τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σε εφαρμογή του Ν.3877/2010, όπως ισχύει σήμερα, βεβαιώνει ότι:

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία που τηρούνται στην υπηρεσία μας, κατέβαλε για ειδική ασφαλιστική εισφορά (Ε.Α.Ε.) υπέρ ΕΛ.Γ.Α.:

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ ΕΤΟΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΚΙΝΗΣΗΣ	ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ ΚΙΝΗΣΗΣ	ΠΟΣΟ (€)
2016	27/10/2016	ΕΙΣΠΡΑΞΗ Ε.Α.Ε.	212,14
2016	16/12/2016	ΕΙΣΠΡΑΞΗ Ε.Α.Ε.	90,91
ΣΥΝΟΛΟ:			303,05

**ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ**

Διεύθυνση Πληρωμών Αγροτικών Ενισχύσεων
Διοικητικό κτίριο, Αθήνα 10445 • Τηλ (210) 880 2000, Fax (210) 880 2734
Α.Φ.Μ. 099019314, Α' ΔΟΥ Αθηνών

**ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΕΦΟΡΙΑΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2016
(1/1/2016 - 31/12/2016)**

Προσωπικά Στοιχεία

ΑΦΜ		Επωνυμία	
Επώνυμο		Όνομα	
Πατρώνυμο		Δήμος / Κοινότητα	

Συγκεντρωτικά Στοιχεία

Είδος επιδότησης	Ποσό (€)
[6] Πυλώνας 1 - Βασική ενίσχυση	5.979,76
[7] Πυλώνας 1 - Πράσινη ενίσχυση	2.874,27
Συνολικό Ποσό	8.854,03

Ανάλυση Ποσών ανά Καθεστώς

Καθεστώς	Έτος ενίσχυσης	Είδος	Ποσό (€)
ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΒΑΣΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	2016	[6]	5.979,76
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΓΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΠΩΦΕΛΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ (ΠΡΑΣΙΝΙΣΜΑ)	2016	[7]	2.874,27

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η φορολογική αντιμετώπιση των αγροτικών εισοδημάτων έχει γίνει πιο περίπλοκη με την ιδιότητα του επαγγελματία αγρότη να διαδραματίζει καθοριστικό παράγοντα στην φορολογική αντιμετώπιση των αγροτικών εισοδημάτων. Πλέον, τα αγροτικά εισοδήματα φορολογούνται με την αντίστοιχη κλίμακα των μισθωτών και συνταξιούχων χωρίς να χρίζουν ιδιαιτέρως ευνοϊκής μεταχείρισης, όπως γινόταν χαρακτηριστικά στο πρόσφατο παρελθόν με μειωμένους σταθερούς συντελεστές φορολόγησης. Η ερμηνεία αυτής της αλλαγής έχει πάντα υποκειμενικά στοιχεία, με τους ίδιους τους αγρότες να θεωρούν υπερβολική την επιβάρυνση που πλέον αντιμετωπίζουν με το νέο φορολογικό καθεστώς, ενώ οι υπόλοιπες κοινωνικές ομάδες θεωρούν την αλλαγή ως αναγκαία προκειμένου να μειωθούν ως ενός βαθμού οι μέχρι πρότινος φορολογικές ανισότητες και η υπερβολική φορολόγηση που αντιμετωπίζουν οι ίδιοι.

Η ύπαρξη σχετικά μικρού αφορολογήτου και η κλίμακα φορολόγησης εισοδήματος από το 22% μέχρι το 45% σίγουρα δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ως μέτρα ανάπτυξης του αγροτικού τομέα, ενώ η αυστηρότερη φορολόγηση για τους μη επαγγελματίες αγρότες δημιουργεί έντονο αντικίνητρο σε όσους συμπληρώνουν τα εισοδήματα τους από γεωργικές εργασίες. Η συγκεκριμένη αλλαγή, οδηγεί στην ουσία, ένα σημαντικό κομμάτι των Ελλήνων που συμπληρώνουν τα εισοδήματα τους με γεωργικές δραστηριότητες να προχωρήσουν σε διακοπή των συγκεκριμένων δραστηριοτήτων ή σε παράνομες πρακτικές όπως η απόκρυψη εισοδημάτων μερικώς ή ολικώς.

Άρα, το γενικότερο ελληνικό πρόβλημα της υπερβολικής επιβάρυνσης του νομότυπου φορολογούμενου συγκριτικά με αυτούς που αποκρύπτουν εισοδήματα σε συνδυασμό με την έλλειψη πραγματικών και ουσιαστικών ελέγχων για την πάταξη των παράνομων πρακτικών δημιουργούν ένα έντονο ηθικό κίνδυνο στην

ελληνική αγροτική επιχειρηματικότητα. Συγχρόνως, ο ευρύτερος αγροτικός τομέας αντιμετωπίζει έντονα δομικά προβλήματα σύνθεσης λόγω δημογραφικών πιέσεων και του μεγάλου κύματος μετανάστευσης των Ελλήνων από τις αγροτικές περιοχές προς το εξωτερικό και τα εγχώρια αστικά κέντρα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΠΗΓΕΣ

Νιφορόπουλος Κ. & Παπαδημητρίου Γ. (2016). Σημειώσεις από εκδήλωση για την φορολογία αγροτών της AGROTICA. Θεσσαλονίκη.

ΝΟΜΟΣ 2859/2000 «Κώδικας Φόρου Προστιθέμενης Αξίας»

ΝΟΜΟΣ 4172/2013 «Φορολογία εισοδήματος, επείγοντα μέτρα εφαρμογής του ν. 4046/2012, του ν. 4093/2012 και του ν. 4127/2013 και άλλες διατάξεις»

ΝΟΜΟΣ 4384/2016 «Αγροτικοί Συνεταιρισμοί, μορφές συλλογικής οργάνωσης του αγροτικού χώρου και άλλες διατάξεις»

Νόμος 3874/2010 (ΦΕΚ Α' 151/06.9.2010) «Μητρώο αγροτών και αγροτικών εκμεταλλεύσεων»,

<http://www.gsis.gr/>

<https://www.aade.gr/>

<https://www.taxheaven.gr/>

<http://www.statistics.gr/>

<http://ec.europa.eu/eurostat>

<http://kodiko.gr>